

Fredag den 14. august 2026 (D)

1

Kl. 08:00

16. møde

Fredag den 14. august 2026 kl. 8.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven og udlændingeloven og om ophævelse af lov om Danmarks Evalueringsinstitut. (Nedlæggelse af Danmarks Evalueringsinstitut).
Af undervisningsministeren (Magnus Heunicke).
(Fremsættelse 25.06.2026).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om id-kort på byggepladser.
Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 25.06.2026).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af anti-konceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.
Af sundhedsministeren (Ida Auken).
(Fremsættelse 25.06.2026).

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Mødet er åbnet.

Godmorgen, og velkommen til møde nr. 16 i Folketinget.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven og udlændingeloven og om ophævelse af lov om Danmarks Evalueringsinstitut. (Nedlæggelse af Danmarks Evalueringsinstitut).
Af undervisningsministeren (Magnus Heunicke).
(Fremsættelse 25.06.2026).

Forhandling

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er Socialdemokratiets ordfører, fru Matilde Powers. Værsgo.

(Ordfører)

Matilde Powers (S):

Tak for ordet, formand. Vi har jo sådan set haft den her debat før i salen, så jeg vil prøve at gøre det lidt kort. Lovforslaget handler om nedlæggelsen af Danmarks Evalueringsinstitut, EVA. Det er en genfremsættelse af L 90, som vi førstebehandlede tilbage tidligere på året, og det er som følge af finanslovsaftalen for 2026 mellem regeringen og Det Konservative Folkeparti. Siden da har tiden jo sådan set ikke stået stille. EVA er i praksis allerede mere eller mindre lukket ned. Den statslige bevilling ophørte den 1. juli, og derfor handler det i dag i høj grad om at få lovgivningen til at følge den beslutning, der allerede er truffet.

Med lovforslaget ophæver vi loven om Danmarks Evalueringsinstitut, men det betyder selvfølgelig ikke, at vi ikke længere skal have viden, forskning og analyser på børne- og undervisningsområdet. VIVE får tilført flere ressourcer til opgaven, og der vil også fortsat kunne udarbejdes analyser i andre forsknings- og vidensmiljøer. Men vi lægger heller ikke skjul på, at den samlede statslige indsats i forhold til evalueringer og analyser bliver mindre. Det er en prioritering, og det er vigtigt at understrege, at EVA ikke står alene her. Nedlæggelsen er en del af en langt større prioritering, hvor der er gennemført omfattende besparelser i samtlige ministerier og styrelser. I Undervisningsministeriet handler det om hver femte stilling.

For Socialdemokratiet handler det om, hvordan vi bruger vores fælles ressourcer bedst. Vi skal have den nødvendige viden om vores dagtilbud, skoler og uddannelser, men vi skal også hele tiden spørge os selv om, hvor pengene gør størst gavn, altså om det er i den statslige administration eller tættere på børnene, eleverne og de fagprofessionelle. Jeg vil dog alligevel gerne knytte en enkelt personlig bemærkning til lovforslaget. For besparelser på et organisationsdiagram er også arbejdspladser og mennesker i virkeligheden. EVA har haft omkring 60 statslige årsværk i Holbæk, og selv om langt hovedparten af de statslige stillinger, der samlet set er blevet nedlagt, har ligget i København, så ændrer det ikke på, at der med EVA forsvinder statslige arbejdspladser fra Holbæk. Som en, der mener, at statslige arbejdspladser skal findes i hele Danmark og ikke kun i de største byer, er det selvfølgelig noget, jeg er opmærksom på. Derfor er jeg også glad for, at vi parallelt med det har besluttet at placere det nye nationale videncenter for langvarigt og bekymrende skolefravær netop i Holbæk og dermed også tilføre nye statslige arbejdspladser til området.

Der har som nævnt allerede været en grundig politisk behandling af selve indholdet under L 90, og Socialdemokratiets holdning er den samme i dag. Vi mener, at det giver mening at samle en større del af den statslige forskning og analyse- og vidensopbygning på området i VIVE og samtidig prioritere vores ressourcer, så flere af dem kan bruges tættere på den velfærd, det i sidste ende handler om. På den baggrund støtter Socialdemokratiet lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 07:59

Kl. 08:00

	Kl. 08:03	er jeg også rigtig glad for, at vi nu også opretter nogle nye statslige arbejdspladser i netop Holbæk.	Kl. 08:06
Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Tak for det. Der er et par korte bemærkninger. Den første er til fru Marlene Harpsøe.			
	Kl. 08:03	Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Fru Leila Stockmarr for en kort bemærkning.	Kl. 08:06
Marlene Harpsøe (DD): Tak til ordføreren for Socialdemokratiet. I Danmarksdemokraterne er vi jo meget optaget af, at vi har et Danmark i balance. Og vi har jo set i løbet af en årrække, hvordan der er blevet rigtig mange statslige arbejdspladser herinde i København. Det er også et dejligt sted at bo og arbejde, men hvad med resten af Danmark? Jeg er helt med på, at EVA skal nedlægges, og nu tager man så som et plaster på såret og opretter det her nye center mod skolefravær i Holbæk. Men det er jo et plaster på såret. Det er jo slet ikke lige så mange medarbejdere, som der var i EVA. Er det virkelig tilfredsstillende – især i sådan en situation, hvor den socialdemokratiske næstformand, men også borgmester i Holbæk også har været ude at kritisere, at Holbæk mister så mange statslige arbejdspladser?			
	Kl. 08:04	Leila Stockmarr (EL): Tak for det. I Enhedslisten betragter vi ikke den lovbehandling her i dag som en teknikalitet på bagkant af, at der har været et folketingsvalg – jo særlig ikke, fordi vi har fået et nyt regeringsgrundlag, der sætter høje ambitioner for at sikre bedre rammer for vores børn, fra de er helt små og hele vejen igennem, inden for det felt, som EVA har været optaget af. Jeg savner lidt, at ordføreren i dag uddyber, hvordan man fra Socialdemokratiets side og fra regeringens side mener man kan indhente det videnstab, som et meget, meget bredt udsnit af folk fra uddannelsessektoren er ude at pege på vil ske som en konsekvens af den her nedlukning.	Kl. 08:07
Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Ordføreren.			
	Kl. 08:04	Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Ordføreren.	Kl. 08:07
Matilde Powers (S): Tak for bemærkningen. Som jeg også nævner i min tale indledningsvis, så er det en opmærksomhed, jeg også personligt har haft, og som vi har i Socialdemokratiet. Vi ønsker også et land med statslige arbejdspladser andre steder end kun i de store byer. Men som jeg også nævner, ligger langt hovedparten af de besparede stillinger faktisk i København og i de største byer, og det skal vi også huske. Og når vi beslutter at tage så store besparelser i brug – jeg tror også, at ordføreren fra Danmarksdemokraterne bakker op om, at vi hellere skal have ressourcerne ud til vores borgere og ud til velfærden end at bruge for meget på statslig administration – så er det klart, at så vil det også i nogle tilfælde gå ud over nogle stillinger, som ligger andre steder. Og det har det gjort her. Men det er en opmærksomhed, vi har.			
	Kl. 08:05	Matilde Powers (S): Som nævnt bliver der jo sat et ret stort beløb af til, at vi fortsat kan indhente viden og få evalueringer osv. fra VIVE og andre evalueringsinstitutter. Det betyder jo ikke med lovforslaget her, at vi ikke længere skal have ny viden på området. Men det er klart, at det har nogle konsekvenser, når vi beslutter, at der skal skæres i de statslige arbejdspladser. Det er jo ikke mennesker, der har siddet og lavet ingenting, som vi pludselig fjerner. Det vil jo være et blik, vi skal have på det: Hvad er det for analyser, der er de allervigtigste? Og hvad er det for analyser, vi har allermost brug for? Det vil være en opmærksomhed.	Kl. 08:07
Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Fru Marlene Harpsøe.			
	Kl. 08:05	Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Spørgeren.	Kl. 08:07
Marlene Harpsøe (DD): VIVE ligger på en ret attraktiv og dyr adresse her i København med en ejendomsværdi på omtrent 87 mio. kr. Er ordføreren ikke enig i, at det må kunne lade sig gøre at finde lige så attraktive lokaler, som også er egnede, til en mere rimelig pris i Holbæk til f.eks. den københavnske afdeling af VIVE?			
	Kl. 08:06	Leila Stockmarr (EL): Kunne ordføreren ikke være lidt mere præcis på, hvad det er for en opmærksomhed? Ét er opmærksomhed, noget andet er jo, at det kræver finansiering, særlig til at tilvejebringe den praksisnære viden. Og når man ser på, hvad der bliver overført af midler til VIVE, kan det jo slet ikke matche det budget, der har været hos EVA. Så kunne ordføreren ikke blive lidt mere præcis på, hvad regeringen konkret vil gøre for, at der ikke sker et videnstab – særlig når vi skal til at se på implementeringen, både af de reformer, der er lagt ud, men jo også af de store udfordringer, vi står over for, ikke mindst på AI-området, hvor EVA har været ekstremt vigtig i forhold til at sikre os, at vi også havde blik for, hvordan tingene udvikler sig ude i virkeligheden?	Kl. 08:08
Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Ordføreren.			
	Kl. 08:06	Tredje næstformand (Morten Messerschmidt): Ordføreren.	Kl. 08:08
Matilde Powers (S): VIVE er jo ikke på samme måde en arbejdsplads, som ligger under Undervisningsministeriet. Det er en arbejdsplads, som vi benytter os af til opgaven. Så når de, styrelser og ministerier, bliver bedt om at skære, er de jo nødt til at finde nogle af deres eksisterende arbejdspladser og stillinger. Det har været det muliges kunst i det her tilfælde. Men det er som nævnt en opmærksomhed, vi har, og derfor			
		Matilde Powers (S): Jamen al den politik handler om prioritering, og vi ønsker i Socialdemokratiet, at vi får nogle flere midler helt ud til borgerne, altså at der bliver nogle bedre normeringer, at der bliver flere lærere til vores	

børn i folkeskolen, og at der bliver bedre forhold derude. Vi har en vis sum midler, og derfor bliver vi hele tiden nødt til at prioritere dem, og det her har været en del af den prioritering. Vi vil gerne have flere midler ud at leve tæt på borgerne, og derfor må vi også skære lidt et andet sted.

Det betyder ikke, at vi ikke skal have viden og analyser om vores børn i fremtiden – selvfølgelig skal vi det – men vi skal kigge hinanden i øjnene som politikere og spørge: Hvor er det, vi har allermost brug for den viden?

Kl. 08:08

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til fru Matilde Powers. Vi går videre i ordførerrækken til SF's ordfører, og det er fru Astrid Carøe.

Kl. 08:09

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

Tak. Dem, der har fulgt med i den her sag fra starten af, ved godt, at idéen om at lukke EVA ikke er groet i SF's baghave. Det ville være skørt af mig at stå her og påstå det modsatte, når min kollega Sofie Lippert for få måneder siden tordnede mod beslutningen fra den her talerstol. Det lykkedes ikke SF og de andre partier, der var imod lukningen, at sikre EVA's overlevelse, og EVA lukkede med virkning fra den 1. juli i år. Det er vi i SF kede af, for EVA leverede et vigtigt stykke arbejde, som jeg og mange, mange andre har trukket på mange gange, og som man kunne argumentere for er særlig nødvendigt, når nu hele undervisnings- og uddannelsesområdet står over for store ændringer de næste mange år.

Men beslutningen er et levn fra en tidligere regering og en tidligere finanslov, som SF ikke var en del af, og lovforslaget i dag er en mere lovteknisk gennemførsel af en beslutning, der allerede er blevet truffet og ført ud i livet. EVA er nedlagt, og EVA's dygtige medarbejdere er videre i nye job. Derfor støtter vi i SF forslaget, så der er overensstemmelse mellem praksis og lov.

Her til sidst vil jeg bare gerne lige bruge et par ord på at takke EVA for deres vigtige arbejde og et godt samarbejde igennem mange år. Jeg tror, at alle herinde kan blive enige om, at EVA i tidens løb har leveret sindssygt meget relevant og brugbart materiale, og mit indtryk er, at nedlæggelsen ikke har noget at gøre med kvaliteten af EVA's arbejde. Derfor er jeg også glad for, at rigtig meget af den eksisterende EVA-forskning heldigvis gemmes, så vi og mange andre fortsat kan trække på den i vores fremtidige arbejde.

Så er vi i SF også glade for, at VIVE's analysekapacitet styrkes, så der stadig bliver produceret viden på undervisnings- og uddannelsesområdet, og så må vi længere nede ad vejen se, om VIVE's finansiering er tilstrækkelig, eller om der er brug for mere. For det er så vigtigt, at der bliver produceret uafhængig og relevant viden om de beslutninger, vi træffer i den her Folketingssal. Tak for ordet.

Kl. 08:11

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:11

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til ordføreren for talen og også for at være ærlig omkring, at det her ikke er groet i SF's baghave. EVA har jo lavet et rigtig flot stykke arbejde i rigtig, rigtig mange år, som vi jo har brugt professionelt, også herinde i Folketinget – så stor tak til dem. Men det, der særlig går os i Danmarksdemokraterne på i forhold til det her lovforslag, er jo, at man trækker en del statslige arbejdspladser fra Sjælland, nu er det f.eks. Holbæk, og man har allerede placeret VIVE i København, og der er også en afdeling i Aarhus. Og noget

af det, vi er opmærksomme på, er, at VIVE jo ikke behøver at ligge i København. Altså, hvis man ikke er opmærksom på det, går der faktisk et tog direkte fra Københavns Hovedbanegård til Holbæk. Så kunne man ikke bare placere VIVE i Holbæk i stedet for? Er det noget, som SF vil være med til at bakke op om?

Kl. 08:12

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 08:12

Astrid Carøe (SF):

Først og fremmest er vi i SF meget kede af, at EVA lukker, og det er på grund af det store arbejde, de har lavet på uddannelsesområdet, men vi er også ærgerlige over det, fordi det betyder, at der er lukket nogle arbejdspladser uden for de store byer. Jeg hørte ordføreren sige lige før, at ordføreren faktisk ikke var uenig i beslutningen om lukningen af EVA, men mere, at problemet var, at det var der, arbejdspladserne lå.

Det er ikke sådan lige at flytte arbejdspladser. I SF er vi optaget af det og har også tidligere foreslået, at man kunne rykke nogle arbejdspladser ud, men om det lige skal være VIVE, eller om det skal være noget andet, kan jeg ikke stå og svare på her i dag.

Kl. 08:12

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Spørgeren.

Kl. 08:12

Marlene Harpsøe (DD):

Det var faktisk en rigtig solstrålehistorie, dengang EVA åbnede i Holbæk, fordi det var en nedlagt skole, der lige pludselig fik nyt liv med nye statslige arbejdspladser. Man oplever jo skolelukninger rundtomkring i hele landet, og man ville jo sagtens kunne flytte statslige arbejdspladser ud rundtomkring i hele landet, inklusiv til Holbæk. Det kunne jo faktisk godt lykkes. Så er ordføreren enig i, at vi skal have flyttet VIVE fra København til Holbæk?

Kl. 08:13

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 08:13

Astrid Carøe (SF):

Ja, det kan godt lykkes, men den sidste udflytning, der har været, har også været svær, og det har taget meget lang tid, så det er derfor, jeg siger, at det kan man ikke bare lige gøre sådan her. Det er ikke ensbetydende med, at det ikke kunne være en god idé at flytte nogle arbejdspladser ud. Og ja, det var en solstrålehistorie, da EVA åbnede i Holbæk, og derfor er det rigtig ærgerligt, at de er lukket.

Kl. 08:13

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Vi siger tak til SF's ordfører og går videre i ordførerrækken. Nu er det Venstre, som indtager talerstolen, og for Venstre er det fru Trine Jepsen. Velkommen.

Kl. 08:13

(Ordfører)

Trine Jepsen (V):

Tak for ordet. Jeg holder den her tale på vegne af Venstres undervisningsordfører, som desværre ikke kan være til stede i salen i dag. Som det er blevet nævnt tidligere, behandler vi i dag et forslag, som er en genfremsættelse af det tidligere lovforslag, som altså ikke nåede at blive færdigbehandlet på grund af folketingsvalget. Helt generelt er det vigtigt for Venstre at sikre, at antallet af offentligt

ansatte ikke bare vokser og vokser. Derfor er det også nogle gange nødvendigt at kaste et kritisk blik på, hvad det er for nogle opgaver, som staten løser. På den baggrund satte SVM-regeringen et mål om at spare mindst 5,5 mia. kr. ved at skære ned for administrationen og sikre en bedre ressourceudnyttelse frem mod 2030.

Med lovforslaget her kommer vi et skridt nærmere ved at nedlægge Danmarks Evalueringsinstitut og samle de statslige analyse- og vidensopgaver på børne- og uddannelsesområdet hos VIVE. Det er vigtigt at sige, at EVA bestemt har gjort et rigtig godt stykke arbejde, men vi bliver også nødt til at sikre, at statens ressourcer bruges klogt. I dag løser VIVE og EVA opgaver, der i vidt omfang ligger meget tæt op ad hinanden, og derfor giver det rigtig god mening for os at placere opgaverne i en enkelt statslig institution. På den baggrund støtter Venstre lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 08:15

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er ingen anmodninger om korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken, og det er Dansk Folkepartis ordfører, hr. Christian Kirk.

Kl. 08:15

(Ordfører)

Christian Kirk (DF):

Tak for ordet, formand. Dansk Folkeparti støtter nedlæggelsen af Danmarks Evalueringsinstitut. Vi mener, at den offentlige sektor skal bruge færre ressourcer på administration og flere ressourcer på kerneopgaverne. Det giver god mening at samle opgaverne i VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, og dermed reducere statslige udgifter. Vi skal have tillid til lokale institutioner og mindre statsligt bureaukrati. Derfor støtter Dansk Folkeparti lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 08:16

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:16

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Christian Kirk. I Danmarksdemokraterne er vi meget optaget af at sikre, at de statslige arbejdspladser ikke kun ligger her i hovedstaden, vores smukke hovedstad København, men ligger i hele landet. Derfor har det jo også gjort ondt på os, ligesom det har gjort ondt på borgmesteren i Holbæk fra Socialdemokratiet, at EVA lukker og slukker. Man får så et plaster på såret med et nyt center mod skolefravær i forhold til at få nogle statslige arbejdspladser. Men i Danmarksdemokraterne har vi tænkt os at stille et ændringsforslag om at flytte VIVE her fra København og så til Holbæk. Er det noget, som Dansk Folkeparti ville være interesseret i at støtte?

Kl. 08:17

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:17

Christian Kirk (DF):

Dansk Folkeparti støtter helt generelt, at flere statslige arbejdspladser ligger væk fra hovedstadsområdet. Vi vil gerne gå ind på det her og se, om det giver mening. Det vil jeg ikke kunne tage stilling til på nuværende tidspunkt.

Kl. 08:17

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 08:17

Marlene Harpsøe (DD):

Det er i orden, at man ikke kan tage stilling til det på nuværende tidspunkt, men jeg håber virkelig, at man i Dansk Folkepartis folketingsgruppe vil overveje det. For det er så hamrende vigtigt, at vi sikrer en udvikling i hele landet og ikke kun i København, hvor det er, at antallet af statslige arbejdspladser de seneste år er eksploderet. Så det betyder så meget, hvis det er, at vi kan være mange partier herinde i Folketinget, som kan være med til at støtte den udvikling, der handler om, at vi skal have et Danmark i balance, og at alle de statslige arbejdspladser ikke kun skal ligge her i København.

Kl. 08:17

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:17

Christian Kirk (DF):

Jeg er helt enig med ordføreren og drøfter det gerne her i andenbehandling af lovforslaget.

Kl. 08:18

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så er der også en kort bemærkning til fru Leila Stockmarr.

Kl. 08:18

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Det bliver jo fra ordførerens side meget et indlæg til forsvar for at skære i offentligt bureaukrati og statslige udgifter. Men hvis man ser på virkeligheden, og hvad det her kan have af konsekvenser for f.eks. vores børn, så kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren, om ordføreren helt grundlæggende anerkender, at vi, også for at vi ikke bruger penge på forkerte reformer og indsatser, har brug for viden og vurdering af både, hvordan de politiske beslutninger, vi tager herinde, påvirker vores børn, vores folkeskole, og vores daginstitutioner, men også viden om, hvad vi helt konkret kan gøre for at afhjælpe alle de store problemer, vores børn oplever: mistrivsel, skolevægring og andre spørgsmål. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens holdning til det, og om ordføreren anerkender, at forskning og praksisnær viden er afgørende for at sikre vores børn bedre trivsel.

Kl. 08:18

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:18

Christian Kirk (DF):

Selvfølgelig er det det, men nu bliver de her rapporter og udarbejdelse af analyser jo bare rykket fra én arbejdsplads til en anden. Så det er jo ikke, fordi der ikke vil blive indarbejdet data til at lave politik på.

Kl. 08:19

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Leila Stockmarr.

Kl. 08:19

Leila Stockmarr (EL):

Det gør de jo ikke. Ét er finansieringen. Den bliver jo mindre. Der kommer samlet set færre årsværk, og der er også en forskel på den måde, VIVE arbejder på, og den måde, EVA arbejdede på, netop fordi EVA meget havde en praksisnær tilgang, hvor man forholdt sig til f.eks., hvad der skete helt ude i klasselokalerne, også måske i dele af Danmark, som ikke fylder så meget i pressen. Så anerkender

ordføreren ikke, at der sker et videnstab i forhold til at få et klarere billede af, hvad der sker ude i klasselokalerne, måske også særlig uden for de store byer?

Kl. 08:19

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 08:19

Christian Kirk (DF):

Nu ved jeg godt, at Enhedslisten aldrig nogen sinde vil støtte nedlæggelsen af en offentlig arbejdsplads, for Enhedslisten støtter planøkonomi. Dansk Folkeparti støtter markedsøkonomi. Den her øvelse går ud på at skære i offentlig administration. Danmark har i forvejen et af de højeste skattetryk i verden. Vi vil gerne have, at danskerne skal afgive færre af deres penge til staten. Det her er en måde at imødekomme det på.

Kl. 08:20

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Der er ikke flere anmodninger om korte bemærkninger. Så siger vi tak til hr. Christian Kirk og går videre til Liberal Alliances ordfører, som er fru Helena Artmann Andresen. Velkommen.

Kl. 08:20

(Ordfører)

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for det. Det er en bunden opgave, at Danmark helt generelt bliver mindre bureaukratisk og har færre offentligt ansatte, der sidder og arbejder med papir frem for kernevelfærd. Man kan gå til den her opgave på mange måder. Vi i Liberal Alliance har foreslået en bindende bureaukratilov, ligesom man kender det fra klimaloven. Vi bakker op om nedlæggelsen af EVA og at give VIVE lidt flere kræfter. Det er vigtigt, at der er solid viden på børne- og undervisningsområdet. VIVE er dygtige, men der er også mange eksterne aktører, der kan levere et godt stykke arbejde – og til tider billigere. Det så vi bl.a. med den undersøgelse, som jeg kæmpede for at få igennem, om vold i skolen. Så LA bakker op om forslaget.

Kl. 08:21

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren og går videre til Moderaternes ordfører, som er hr. Rasmus Lund-Nielsen. Værsgo.

Kl. 08:21

(Ordfører)

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Tak for ordet, formand. L 7 omhandler nedlæggelsen af EVA, Danmarks Evalueringsinstitut, og i stedet samles opgaverne i VIVE. Det skal ses i lyset af en bredere politisk prioritering, at vi vil bruge flere af de offentlige midler der, hvor de gør mest direkte gavn, og det vil være tæt på danskerne. Det er en prioritering, som vi i Moderaterne står ved. For os handler det om at bruge ressourcerne klogt og få mest mulig viden og kvalitet ud af de kroner, som vi bruger.

Jeg vil gerne sige tydeligt: Eva har igennem mange år leveret et stærkt og brugbart arbejde. Det her er ikke en kritik af den faglighed overhovedet. Det er en beslutning om, hvordan opgaven bedst løses fremover. Derfor vil jeg også fremhæve, at der fortsat skal leveres viden på et højt niveau, og vi skal stadig kunne træffe beslutninger på et solidt fagligt grundlag. Og den viden skal være til at bruge i hverdagen. En mere samlet organisering kan derfor også give en bedre sammenhæng i vidensopbygningen, så vi undgår parallelle spor og får mere ud af indsatsen. Og når der er behov, vil det fortsat være muligt at rekvirere analyser og at trække på andre

forsknings- og vidensmiljøer. Samtidig tager vi også de bekymringer om overgang og vidensbevarelse, der er rejst i høringen, alvorligt, og derfor lægger vi i Moderaterne også vægt på, at den viden, som EVA har opbygget – de publikationer, redskaber og data, der er udarbejdet – fortsat skal være let at finde og bruge i fremtiden også.

Så alt i alt skal der fortsat være stærkt vidensgrundlag for kvaliteten i bl.a. dagtilbud og andre områder i vores velfærd, og vi er derfor også tilfredse med, at VIVE styrkes. Med de bemærkninger kan Moderaterne støtte L 7, og vi ser frem til udvalgsbehandlingen.

Kl. 08:23

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Der er en enkelt kort bemærkning til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:23

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til ordføreren for talen. Nu er ordføreren fra Moderaterne ligesom jeg selv valgt uden for det københavnske, så jeg tænker, at Moderaternes ordfører også er opmærksom på, at det her med liv og udvikling i hele Danmark også er noget, der er vigtigt, og noget af det, der virkelig kan bidrage til det, er, at man har fokus på, at nogle af de statslige arbejdspladser, hvor størstedelen ligger herinde i København, også skal rykkes rundt i hele landet. Derfor har det også gjort os i Danmarksdemokraterne så triste, at når man så nedlægger EVA, så får man ikke rigtig et tilsvarende antal statslige arbejdspladser andre steder fra. Det havde jo været rigtig godt, hvis man havde gjort sig den umage for netop at sikre liv, vækst og udvikling i hele Danmark. Og derfor vil vi i Danmarksdemokraterne gerne høre, om Moderaterne kunne være med på at stemme for vores ændringsforslag om at flytte VIVE i København til Holbæk.

Kl. 08:24

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:24

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Det er da et interessant forslag, men jeg tænker ikke aktuelt, at det er noget, vi vil gå ind for at støtte. Der er også store fordele ved, at VIVE er placeret, som det er nu, ganske centralt med arbejdspladser i København og Aarhus og på den måde kan tilgå ministerier og andre på lettere vis. Så prøver vi jo så på anden måde at styrke Holbæk, som vi f.eks. gør ved at placere det her nye center for skolefravær der. På samme måde kan vi jo, når vi skal have andre nye ting, måske tænke på, hvor man egentlig har fjernet nogle statslige arbejdspladser, og så prøve at kompensere ved at placere fremtidige nye centre og andet de steder. Det tænker jeg er en bedre måde at gå frem på.

Kl. 08:24

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 08:24

Marlene Harpsøe (DD):

Men hvis man havde den tilgang, at det bare er nemmere at placere statslige arbejdspladser herinde i København, for så er man tættere på ministerierne, så lå samtlige af de statslige arbejdspladser jo herinde. Det tænker jeg ikke er en rigtig tilgang til det. Og nu har EVA, som jo har lavet meget af det samme, som VIVE også gør i dag, sådan set ligget i Holbæk og stadig væk haft et højt fagligt niveau. Så ville det ikke også godt kunne lade sig gøre, at VIVE lå i Holbæk og så stadig væk havde et højt fagligt niveau?

Kl. 08:25

Kl. 08:27

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 08:25

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Jo, men så hører ordføreren mig jo forkert, for jeg siger ikke, at alle statslige arbejdspladser skal ligge i København. Tværtimod siger jeg, at ved fremtidige nye statslige arbejdspladser kan vi med fordel skele til, hvor man så har fjernet statslige arbejdspladser, gerne uden for København, og så netop kompensere ved at placere dem der. Men der er jo nogle store transaktionsomkostninger ved at flytte ud, og der kan være fordele ved at bevare det, som det er i dag, men så placere nye arbejdspladser i f.eks. Holbæk, som vi jo også aktuelt gør.

Kl. 08:25

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Vi havde et teknisk udfald, så jeg er lidt usikker på, om fru Leila Stockmarr har bedt om ordet. Ja. Så er ordet Deres.

Kl. 08:25

Leila Stockmarr (EL):

Tak til ordføreren for talen. Jeg kunne egentlig også godt tænke mig, når nu vi har en ordfører for et regeringsparti, at spørge helt konkret, hvad ordføreren som en del af regeringen vil gøre for at sikre, at vi bevarer vidensniveauet. For når man afskediger 80 medarbejdere og gennemfører en finanslov fra en tidligere regering, som samlet set sikrer en besparelse på 8,6 mia. kr., så er det meget svært at se, at der ikke vil være et vidensstab og ikke vil mangle viden, og så er det jo ikke nok at gå tilbage og se i arkiverne, for vi ved jo alle sammen, hvor hurtigt det går med udviklingen på uddannelsesområdet. Så hvad vil ordføreren helt konkret gøre for at sikre sig, at det vidensstab, som alle fra uddannelsessektoren er ude at pege på i høringssvarene, ikke vil ske, og der dermed ikke vil være den konsekvens, at vi herinde måske træffer dårligere og mere uinformede beslutninger på uddannelses- og undervisningsområdet?

Kl. 08:26

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:26

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Jeg tror, man skal være ærlig og sige, at hvis vi har som mål at reducere antallet af statslige arbejdspladser og en del af de arbejdspladser gik til vidensopbygning, vil der nok være mindre viden, der bliver opbygget i fremtiden, end hvis man ikke reducerede det antal. Men når det så er sagt, har vi jo gjort en del for også at kompensere for det, kan man sige. Bl.a. er der jo en del af den bevilling, der vil være til VIVE, der også i fremtiden, ligesom det var med EVA, vil gå til en trækningsret for Undervisningsministeriet til at kunne rekvirere analyser, når vi har brug for det. Det er helt afgørende for Moderaterne, at vi også i fremtiden kommer til at kunne have et solidt fagligt grundlag at stå på, når vi skal beslutte konkrete politiske tiltag, men jeg tror sådan set, at vi er meget godt dækket ind af den trækningsret, der også vil være i fremtiden.

Kl. 08:27

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Leila Stockmarr.

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det svar og også den ærlighed, der ligger i, at det her jo langt hen ad vejen er en spareøvelse og måske i mindre grad undervisningspolitik.

Kunne ordføreren komme lidt nærmere ind på, også for at anerkende, at der vil være behov for at rekvirere ny forskning med de store reformer og forandringer, vi står over for, hvordan ordføreren så helt konkret vil sikre, at vi opretholder det praksisnære vidensniveau, vi har haft, særlig når vi f.eks. skal lave en ny AI-strategi på undervisningsområdet? Vi har jo lige haft fornøjelsen af at være til Sorø-mødet, og den primære viden, der blev henvist til, og som alle hungerer efter, kom fra EVA og handler om, hvor udfordrende AI's indtog er for vores børn og unge.

Kl. 08:28

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:28

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Jamen jeg synes, at ordføreren i nogle af sine spørgsmål i dag lidt har opstillet en stråmand og fået det til at ligne, at vi slet ikke kommer til at kunne have viden i fremtiden. Altså, det er ikke sådan, at vi kun kommer til at kunne kigge bagud på den viden, der er publiceret. Der er jo som en del af den her øvelse det, at vi rykker midler fra EVA over til VIVE, plus at vi sikrer, at man kan få den her trækningsret i fremtiden og der i andre vidensmiljøer også vil kunne rekvireres analyser. Nogle af dem kan jo være meget praksisrettede, for det er jeg enig med ordføreren i: Meget af det skal selvfølgelig være så praksisnært som muligt. Men det kommer også til at være muligt.

Kl. 08:28

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til hr. Rasmus Lund-Nielsen. Vi giver ordet videre til Det Konservative Folkeparti ved fru Lise Bertelsen. Værsgo.

Kl. 08:29

(Ordfører)

Lise Bertelsen (KF):

Tak for ordet, formand. Vi behandler i dag L 7, som er en gensættelse af det tidligere L 90, om nedlæggelsen af Danmarks Evalueringsinstitut og om, at VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, tilføres flere ressourcer på børne- og undervisningsområdet. Det Konservative Folkeparti støttede dengang forslaget, og det gør vi naturligvis også i dag, ikke mindst fordi vi selv var med til at indgå finansloven, som ligger bag denne prioritering.

Når det er sagt, var nedlæggelsen af EVA ikke en beslutning, vi tog let på. EVA har gennem mange år bidraget med rigtig vigtig viden og analyser, så tak for det. Men vi er også nødt til at spørge os selv, hvordan vi får mest muligt for de penge, vi bruger i vores velfærdssamfund. For os Konservative er svaret ikke altid flere statslige institutioner, mere administration og flere parallelle systemer. Nej, tværtimod. Vi ønsker mindre bureaukrati, og vi ønsker først og fremmest, at pengene bruges der, hvor de gør størst gavn, nemlig tættere på børnene, eleverne, lærerne og pædagogerne. Derfor giver det også god mening at samle opgaver, som i dag ligger flere steder.

Det betyder ikke, at vi ikke længere ønsker evalueringer eller uafhængig viden. Det gør vi selvfølgelig. Vi skal fortsat vide, hvad der virker, og hvad der ikke virker, når vi udvikler vores dagtilbud og uddannelser. Fremover skal en del af den opgave varetages gennem VIVE. Vi skal ikke vælge mellem mindre bureaukrati og solid faglig

viden. Vi skal sørge for begge dele. Det Konservative Folkeparti støtter derfor L 7. Tak for ordet.

Kl. 08:30

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til taleren. Der er en kort bemærkning til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:30

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til Det Konservative Folkepartis ordfører. Nu kommer det nok ikke bag på ordføreren, hvad jeg kommer til at spørge ind til nu. For det handler jo også om et Danmark i balance og om, at der har været meget stor stigning især i det københavnske i forhold til antallet af statslige arbejdspladser. Hvis vi skal sikre os, at der er liv og udvikling i hele Danmark og ikke kun herinde i vores skønne hovedstad, så er det også vigtigt, at vi politisk prioriterer at flytte statslige arbejdspladser rundtomkring i landet.

Jeg er sådan set enig i konklusionen omkring nedlæggelsen af EVA, men i Danmarksdemokraterne er vi ret bekymret for, at Holbæk mister så mange statslige arbejdspladser, som det gør nu. Der er et lille plaster på såret i forhold til det nye center, der arbejder imod ufrivilligt skolefravær, men det er kun et lille plaster på såret. Vil Det Konservative Folkeparti være indstillet på at stemme for Danmarksdemokraternes ændringsforslag omkring at flytte VIVE i København til Holbæk?

Kl. 08:31

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Lise Bertelsen.

Kl. 08:31

Lise Bertelsen (KF):

Det lyder som et meget interessant ændringsforslag, som jeg gerne vil se på, men jeg vil ikke stå her på talerstolen i dag og love, at vi bakker op om det. Vi bliver nødt til lige at se det, I foreslår, igennem.

Så deler jeg jo den bekymring, som jeg ved Danmarksdemokraternes ordfører også har, netop om et Danmark i ubalance. Så det knokler vi på for i alle mulige andre henseender, og vi forsøger at skabe en bedre balance, og det gælder jo både på uddannelse, på sundhed osv. i vores land.

Kl. 08:32

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så er der ikke flere korte bemærkninger til den konservative ordfører. Tak for det. Vi går videre i ordførerrækken, og nu er det så Enhedslistens ordfører, fru Leila Stockmarr. Værsgo.

Kl. 08:32

(Ordfører)

Leila Stockmarr (EL):

Tak for ordet, og tak for debatten i dag. Der er jo noget meget paradoksalt over det her forslag, ikke så meget i forhold til at vi står her og lovgiver på bagkant, bl.a. på grund af et folketingsvalg, men over, at vi nedlukker en så vigtig vidensinstitution som EVA på et tidspunkt, hvor man må sige, at der er en ret bred anerkendelse af, at vi måske mere end nogen sinde har brug for ny viden.

Uddannelsesområdet, som vi også har været inde på flere gange allerede, står midt i en gennemgribende reformproces, som vi jo som Folketing har et ansvar for og har sat i gang over en bred kam. Vi ved, der er massive udfordringer med børns trivsel, skolevægring, store udfordringer med at fastholde særlig nyuddannede lærere, store udfordringer, også i de pædagogiske fag, med at tiltrække ansøgere til de helt afgørende uddannelser for, at vores velfærdssamfund hænger sammen. Det tror jeg der er ret bred enighed om, og derfor er det så uforståeligt, at man på det tidspunkt mener, at det er en god

investering at lave en spareøvelse, der i værste fald kan betyde, at det bliver dyrere at bedrive uddannelse i Danmark.

For der er jo det ved det, at hvis man ikke kender udviklingen, og hvis man sidder herinde og, lidt hårdt sat op, lovgiver i mørke uden nødvendigvis at vide, hvordan de reformtiltag, man vedtager, påvirker den enkelte elev, påvirker lokalsamfund, påvirker lærere, pædagoger, så kan det ende med at blive rigtig dyrt. Og det mangler vi vist ikke eksempler på, altså at reformprocesser, særlig på det her område, har slået fejl, og at det har kostet i trivslen, i læring og jo også samlet set for vores samfundsøkonomi.

Når det så er sagt, har – hvad jeg også var inde på i et spørgsmål før – mange af os undervisningsordførere også lige deltaget i et fantastisk Sorømøde, hvor vi fik mulighed for at blive klogere på de store udfordringer, vi står over for, når det kommer til AI og den påvirkning, det har for vores børn og vores unge, men også den manglende viden, vi har om, hvordan vi skal håndtere det, hvordan vi sikrer os, at vores lærere, gymnasielærere, dem, der underviser på universiteterne og andre steder i den offentlige sektor, får bedre redskaber til at håndtere den udfordring, det er.

Der blev på det møde konsekvent refereret til den helt nødvendige viden, den praksisnære viden, som EVA har tilvejebragt. Derfor står jeg med en stor bekymring for, om det videnstab, som er let at fejle ind under gulvtæppet ved at sige, nå, vi overfører nogle af opgaverne til VIVE, vil slå igennem og faktisk have en betydning for, at vi i fremtiden træffer dårligere politiske beslutninger, der i sidste ende har konsekvenser for vores børn og de voksne, der heldigvis stadig har lyst til at tage ansvaret og passe på dem og lære dem at begå sig godt i livet, mens mange af os andre er på arbejde.

Så jeg er lidt ærgerlig over, at debatten her kommer til at handle om, hvorvidt man er for eller imod statslige nedskæringer, og at der også bliver tegnet et billede af, at en nedsparring på måske 22 mio. kr. om året samlet set i forhold til tilvejebringelse af viden for vores børn og vores unge og de voksne, der er ansat til at passe på dem og lære dem at begå sig godt i livet, bliver fejlet lidt hen som en mindre teknisk detalje.

For sandheden er, at med den beslutning, man har taget, kan VIVE ikke med de ressourcer, de har, kompensere for det videnstab, som nedlukningen af EVA vil medføre. Så Enhedslisten stemmer selvfølgelig meget klart nej til det her lovforslag.

Kl. 08:36

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:36

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til fru Leila Stockmarr for det virkelig vigtige bidrag til debatten omkring den praksisnære forskning, for den er hamrende vigtig; den skal styrkes her i Danmark. Den har alt for svære vilkår allerede nu, så derfor er det hamrende vigtigt, at undervisningsministeren også går hjem i dag og har hørt det her budskab: Det er vigtigt, at VIVE koncentrerer sig endnu mere om den praksisnære forskning.

Når det så er sagt, vil jeg selvfølgelig også gerne spørge ind til det her med de statslige arbejdspladser, som Holbæk jo nu har mistet. Er Enhedslisten indstillet på at overveje at stemme for Danmarksdemokraternes kommende ændringsforslag om at flytte VIVE i København til Holbæk?

Kl. 08:36

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:36

Leila Stockmarr (EL):

Enhedslisten er meget optaget af, at vi ikke koncentrerer både viden og arbejdspladser i primært de store byer. Så sådan helt grundlæggende er der en opbakning til altid at have et kritisk blik på, om man placerer tingene det rigtige sted.

Men jeg synes nu, det afsporer debatten, vi har i dag, en smule. Den handler jo om den funktion og den rolle, EVA har spillet inden for undervisning og uddannelse, jo også bredt set i politik. Lad os tage den debat nu, og lad den fylde så meget, for jeg synes, at det i dag er vigtigere, at vi får sat fokus på, hvilke konsekvenser det har for den viden, vi har om vores børns udvikling.

Kl. 08:37

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Spørgeren.

Kl. 08:37

Marlene Harpsøe (DD):

Det kan man selvfølgelig have en holdning til. I Danmarksdemokraterne mener vi i høj grad, det er vigtigt, for det handler jo om, at vi har et Danmark i balance, og at uanset hvor vi bor i Danmark, er der mulighed for at få et godt liv, og at der er liv og udvikling, men også om, at man fra statens side bidrager med nogle lokale statslige arbejdspladser. Det er også en debat, der er vigtig. Det er jo ikke kun København.

Jeg ved godt, at Enhedslisten mange gange er centreret omkring de store byer i Danmark, særlig København, men det er jo også vigtigt med udviklingen i resten af landet. Er det noget, som man også i Enhedslisten kerer sig om?

Kl. 08:38

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 08:38

Leila Stockmarr (EL):

Så kunne man jo måske have startet med ikke at lukke EVA ned og lukke de statslige arbejdspladser i Holbæk, altså til en start, kan man sige – og ikke fordi man skal fastholde EVA for at fastholde statslige arbejdspladser som et gode i sig selv. Men jeg kommer ikke til på Enhedslistens vegne at stå her og sige, om vi mener, at VIVE skal flyttes ud eller ej som et led i en debat, der handler om det videnstab, der vil være en konsekvens af nedlukningen af EVA.

Kl. 08:38

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til Enhedslistens ordfører. Vi går videre i ordførerrækken, og denne gang er det Danmarksdemokraternes fru Marlene Harpsøe. Velkommen.

Kl. 08:38

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Tak for det. Som vi også netop har hørt, kan der være både argumenter for og imod at nedlægge EVA, Danmarks Evalueringsinstitut. Vi har i Danmarksdemokraterne aldrig hørt kritiske stemmer, hverken om EVA's arbejde eller udgivelser, og jeg har da også ofte selv anvendt mange af EVA's rapporter i mit politiske arbejde. Men hvis der er overlap med andre forsknings- og analysecentre, giver det på den anden side ikke mening at fortsætte, som det er i dag. Hvis opgaverne eksempelvis kan varetages af VIVE, er der ingen grund til at have to institutioner til det samme formål. Der er heller ingen grund til at have flere administrative stillinger i staten end højst nødvendigt. Så langt er vi enige.

Der, hvor vi ikke er enige, er i spørgsmålet om, hvor de statslige arbejdspladser så skal ligge. EVA var et frisk pust til Holbæk, da instituttet efter mange års arbejde endelig kunne åbne der i august 2021. Flytningen af EVA til Holbæk i 2021 var et virkelig godt træk. En nedlagt, men fredet skole blev renoveret og fik nyt liv. Det er en solstrålehistorie i sig selv. Dertil kom de mange nye arbejdspladser, som byen fik. Det gav mere liv i byen og var med til at styrke fortællingen om Holbæk som en by, hvor man både kan leve, bo og arbejde.

Vi har en dejlig hovedstad, og vi kan i Danmarksdemokraterne godt forstå, at mange tiltrækkes af at bo og arbejde i København. Men der er også et liv uden for hovedstaden, hvor der skal være liv og udvikling. Vi har i Folketinget et ansvar for hele Danmark og for udviklingen i alle egne af landet. Balance Danmark har da også konkluderet, at antallet af nye statslige arbejdspladser er steget markant i København og Københavns omegn. Her oplevede man 2022-2023 en stigning på mere end 2.000 statslige arbejdspladser. Samtidig har 36 kommuner i resten af landet oplevet tilbagegang i antallet af statslige arbejdspladser. Dermed har København og Københavns omegn samlet fået tilført mere end 12.000 nye statslige arbejdspladser siden 2015. Det er rigtig godt for dem, der bor her i hovedstadsområdet, ingen tvivl om det; vi ønsker også borgerne her det bedste. Men der er også et Danmark uden for hovedstaden, og det Danmark skal naturligvis også have del i de statslige arbejdspladser, fordi de skaber liv og vækst, men også lokal udvikling, og det har vi som Folketing et ansvar for at sikre.

Derfor går lovforslaget her i den forkerte retning. Regeringen vil med lovforslaget lukke EVA og dermed trække mange statslige arbejdspladser ud af Holbæk. Det sender et uheldigt signal om, at statslige arbejdspladser igen skal samles i hovedstaden frem for at være til stede i hele landet. Det ærgrer da også Socialdemokratiets næstformand og borgmester i Holbæk, Christina Krzyrosiak Hansen, som i en artikel fra TV 2 ØST er citeret for at sige følgende:

»Jeg tror virkelig på, at det gavner et land, at der er statslige arbejdspladser rundt omkring i hele landet, så den bevægelse, der er her, hvor man lukker EVA og skruer ned for andre arbejdspladser, er ikke en bevægelse, jeg byder velkommen. Jeg synes tværtimod, man burde gå den anden vej og placere endnu flere statslige arbejdspladser rundt omkring i hele landet«.

I Danmarksdemokraterne er vi enige. Vi mener, at det mest oplagte træk derfor også i denne situation er at flytte VIVE fra København til Holbæk. Det vil styrke Holbæk med omkring 177 arbejdspladser og være med til at fastholde de statslige arbejdspladser i området. VIVE holder i dag til på en meget attraktiv og dyr adresse i København, hvor ejendommen er vurderet til 87 mio. kr. Vi er i Danmarksdemokraterne overbevist om, at der til en mere rimelig pris godt kan findes egnede lokaler til formålet i Holbæk – det håber jeg man er enig i – og at VIVE fortsat vil kunne løfte sine opgaver her på allerhøjeste faglige niveau.

Spørgsmålet er nu, om regeringen og Folketingets øvrige partier er enige, og derfor stiller vi i Danmarksdemokraterne et ændringsforslag til lovforslaget om at flytte VIVE fra København til Holbæk. Så må vi se, hvem der reelt bakker op om en bedre geografisk balance i Danmark, når der skal stemmes. Tak for ordet.

Kl. 08:43

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken og byder nu en ny kollega velkommen på talerstolen. Det er nu Radikale Venstre repræsenteret ved hr. Philip Vivet. Værsgo.

Kl. 08:43

(Ordfører)

Philip Vivet (RV):

Tak for det, og tak for ordet. Lovforslaget, vi behandler i dag, er en konsekvens af den finanslovsaftale, som Socialdemokratiet, Moderaterne og Venstre indgik sammen med Det Konservative Folkeparti sidste år. Som led i den aftale blev bevillingen til Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, fjernet, og dermed ophørte grundlaget for instituttets fortsatte eksistens.

Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden i dag til at anerkende og takke for den store og vigtige indsats, EVA har leveret gennem mere end 25 år. Institutet har bidraget med vigtige analyser, evalueringer og viden af høj kvalitet på både uddannelsesområdet, undervisningsområdet og dagtilbudsområdet. EVA har bidraget med kvalificeret viden om, hvordan virkeligheden er ude i vores daginstitutioner, skoler, uddannelser og fritidstilbud, og har evalueret og set på, hvilken effekt tidligere indsatser og beslutninger har haft.

I Radikale Venstre ønskede vi derfor at bevare EVA. Det lykkedes desværre ikke, og i dag står vi i en situation, hvor EVA de facto er nedlagt. Driften ophørte pr. 30. juni. Medarbejderne er afskediget, og arbejdet med at overdrage instituttets opgaver er i fuld gang.

Det lovforslag, vi behandler i dag, handler derfor ikke om, hvorvidt EVA skal fortsætte. Den beslutning er allerede truffet, og konsekvenserne er allerede gennemført. Lovforslaget handler derimod om at sikre en ordentlig og ansvarlig afslutning på instituttets virke og om at sikre, at de relevante opgaver videreføres bedst muligt, så vi også i fremtiden har et solidt vidensgrundlag at træffe politiske beslutninger på, når vi gerne vil udvikle vores dagtilbuds- og uddannelsesområde. Det gælder bl.a. ved, at VIVE overtager en række af de opgaver, som EVA hidtil har varetaget, så vigtig viden, evaluerings- og analysekapacitet fortsat er til stede.

På den baggrund støtter vi i Radikale Venstre lovforslaget, ikke fordi behovet for kvalificeret og uafhængig viden er blevet mindre, men fordi lovforslaget sikrer en ansvarlig overgang og videreførelse af centrale opgaver i den nuværende situation, hvor EVA allerede er ophørt som institution.

Kl. 08:46

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til hr. Philip Vivet. Der er ingen indtegnen for korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken og byder nu velkommen til Alternativets ordfører, som er fru Elise Sydendal. Værsgo.

Kl. 08:46

(Ordfører)

Elise Sydendal (ALT):

Tak for ordet. Når man hører ordet administrationsbesparelse, kan det lyde, som om man bare fjerner noget overflødigt, men det er jo ikke nødvendigvis tilfældet. For noget af det, vi kalder administration, handler om at undersøge, om den politik, vi laver herinde, faktisk virker i virkeligheden. Derfor mener vi i Alternativet, at det er en fejl, at man har valgt at nedlægge EVA.

EVA har igennem mange år opbygget en særlig viden om vores uddannelsessystem og om, hvordan politiske beslutninger fungerer ude på skoler og uddannelser. Og når man læser høringssvarene, er det tydeligt, at mange på tværs af uddannelsesområder er bekymrede for, at den viden går tabt. Så det bør vi tage alvorligt – særlig nu, hvor vi gennemfører store reformer af både ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. Hvis vi ikke følger ordentligt op, hvordan skal vi så vide, om reformerne virker?

Regeringen peger på, at VIVE kan overtage mange af opgaverne. VIVE laver et vigtigt arbejde, men de får samtidig færre midler, end EVA har haft, og det betyder jo i praksis, at nogle analyser og nogle evalueringer ikke længere bliver lavet. Så det her er ikke bare en

administrativ omlægning; det er også et valg om at vide mindre om vores uddannelsessystem, og det synes vi selvfølgelig er den forkerte vej at gå. Når vi vedtager store reformer, har vi også et ansvar for at undersøge, hvad de faktisk betyder for mennesker i praksis, og det er ikke unødvendig administration; det er en del af at lave ordentlig politik.

Derfor stemmer vi i Alternativet imod lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 08:48

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Der er en enkelt kort bemærkning til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:48

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til Alternativets ordfører. Jeg og Danmarksdemokraterne har jo bemærket, at Alternativets ordfører også er meget optaget af det her med et Danmark i balance. Vi er jo glade for, at vi har en fælles kamp der, så tak for det. Derfor bringer det mig også naturligt til at spørge ind til noget. Én ting er jo selvfølgelig, at man stemmer imod det her lovforslag – det er jo helt fair – men samtidig vil man jo godt kunne stemme for et ændringsforslag, hvis man beslutter sig for det.

Derfor vil jeg gerne høre, om Alternativet kunne tænke sig at stemme for Danmarksdemokraternes kommende ændringsforslag om at flytte de arbejdspladser, som udgør VIVE i København, til Holbæk, sådan at de statslige arbejdspladser bliver færre i København, men flere ude i resten af landet.

Kl. 08:48

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 08:48

Elise Sydendal (ALT):

I Alternativet deler vi Danmarksdemokraternes ordfører bekymringer omkring, at man nedlægger de her statslige arbejdspladser uden for København. De er virkelig vigtige for Holbæk, og jeg har faktisk selv arbejdet ude på det samme sted, nemlig i en styrelse under Undervisningsministeriet, og jeg kan godt huske, hvor glade folk blev, da man lavede den udflytning. Jeg synes, det er et spændende forslag, I kommer med, og jeg vil gerne kigge videre på det. Jeg kan desværre ikke stå og love noget her, men jeg synes, det lyder som et spændende ændringsforslag.

Kl. 08:49

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Man anvender ikke direkte tiltale.

Fru Marlene Harpsøe for den anden korte bemærkning.

Kl. 08:49

Marlene Harpsøe (DD):

Mange tak for den positive tilkendegivelse. Vi ser meget frem til den videre dialog.

Kl. 08:49

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Dermed har vi hørt fra alle partier. Der er ingen privatister eller folk uden for grupperne, der har ønsket ordet, og jeg kan derfor give talerstolen videre til ministeren. Undervisningsminister, værsgo.

Kl. 08:49

Undervisningsministeren (Magnus Heunicke):

Tak for det, og tak for gode indlæg i den her debat, som jeg har siddet og nydt. Det er jo korrekt, at det er en genfremsættelse af et lovforslag, som blev fremsat allerede i december i sidste samling, men bortfaldt, fordi der blev afholdt folketingsvalg, og så genfremsætter vi det og retter til, så det passer med datoer og sådan nogle

ting. Men det er en opfølgning på finanslovsaftalen for 2026, hvor der som led i en prioritering af det, som man kaldte velfærd tæt på borgeren, frem for statslige medarbejdere ved skrivebordene blev besluttet en række administrative besparelser som led i det, som teknisk hedder det flerårige statslige arbejdsprogram.

Det er jo det, der er svar på, at der bredt i vores samfund og hos mange, mange partier – det har jeg også registreret i dag – er et ønske om netop at rykke indsatsen tættere på den kerneopgave, som ligger. Og det betyder jo så, at vi fra statens side skærer ned på de statslige medarbejdere ved skrivebordene. De laver alle sammen vigtigt arbejde, men vi skærer ned. Og de næste år, helt frem mod 2030, skal vi sikre, at der gennemføres besparelser på 5,5 mia. kr. Det er en beslutning, vi har truffet. Der er et bredt flertal, der bakker op om, at det er den vej, vi skal gå. Men der er ingen, der kan bilde nogen ind, at det bare kan gøres, uden at det kan mærkes. Selvfølgelig vil det kunne mærkes. Så det handler jo om at vælge, hvor det så er, vi kan gøre det her, og hvor det er klogest muligt og giver mest mulig mening. Overalt vil det kræve en skarp prioritering, og det gælder også i forhold til de videns- og analyseopgaver, som EVA har varetaget.

Det er jo helt korrekt, hvad der også er blevet sagt af flere ordførere, at der på finansloven alene var bevilling til ½ års drift af EVA. Det er jo så gået nu, det første halve år af 2026. Og det betyder, at det foreslås her, at lov om Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, ophæves fra den 15. september i år. Og så er det også korrekt, at det jo også indebærer, at EVAs opgaver med at udarbejde vejledende udtalelser til udlændingemyndighederne om indhold og kvalitet i visse uddannelser og kurser overgår til det sekretariat, som ligger i Akkrediteringsrådet.

Altså, nedlæggelsen af EVA skal jo ses på baggrund af den dagsorden, som er, nemlig en mere fokuseret opgaveløsning, men også en frisættelse, lokal frisættelse. Og det betyder så også mindre statslig styring, men også mindre statslig opfølgning. Vurderingen har været, at EVA, evalueringsinstitutet, og VIVE, som også har været drøftet i dag, på nogle områder har sammenlignelige formål og også opgaver, som minder meget om hinanden, og det betyder, at nogle af de statslige opgaver med forskning, analyse og vidensopbygning omkring børn, undervisning og uddannelse med fordel kan samles i VIVE. Og derfor sker der så også her parallelt en styrkelse af VIVEs kapacitet, så det bliver altså VIVE, der får opgaven med at udvikle og formidle viden om undervisning, men også om dagtilbud og uddannelse.

Men det ændrer ikke på, at den her lukning samlet indebærer, at der vil være afsat færre statslige ressourcer til evaluering og til analyser. Det er vi nødt til at være fuldstændig ærlige omkring. Og det er netop det, der er konsekvensen. Hvis man vil skære 5,5 mia. kr., kan man ikke få lige så meget. Så er man nødt til at acceptere, at så må vi være skarpere og få mindre, også mindre af det, som vi ellers har haft god brug for tidligere. Så må vi finde andre veje til at løse det. Når midlerne så i stedet prioriteres tættere på børnene og eleverne i de lokale institutioner, er det jo så der, man kan få løftet den opgave. Jeg har tillid til, at man helt ude lokalt – pædagoger, lærere og ledere sammen med selvfølgelig forældrene – kan finde ud af, hvad der fungerer bedst i den enkelte kommunes dagtilbud og skoler og på alle de andre uddannelsesinstitutioner.

Kl. 08:54

Derfor kommer vi jo til at have mindre opfølgning og mindre evaluering og mindre dokumentation og mindre kontrol. Selvfølgelig skal vi fortsat kunne følge udviklingen. Vi skal bruge de eksisterende datakilder.

Der er på Undervisningsministeriets område en linje, der allerede er lagt i forbindelse med både aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram og aftalen om styrkelse af erhvervsuddannelserne. Den handler netop om, hvordan vi gør det. Så vi vil stadig producere meget viden

om undervisning og uddannelse, og hvordan det virker, og hvad der virker, og man vil også fortsat kunne rekvirere yderligere analyser hos eksterne forsknings- og analyseaktører. Det kan være hos VIVE, men også andre vidensmiljøer, når man har brug for den konkrete viden til konkrete indsatser.

Så igen tak for debatten. Jeg mener, at man kan konkludere, at vi deler ambitionen om at flytte ressourcer ud til velfærd tættere på borgerne. Jeg anerkender også, at der er uenigheder om det her konkrete skridt, men jeg ser frem til den efterfølgende debat og vil selvfølgelig under udvalgsbehandlingen også hjælpe med at fremskaffe svar hos os og hos de andre ministerier i regeringen, der er involveret her. Tak, formand.

Kl. 08:56

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ministeren. Der er et spørgsmål til ministeren fra fru Leila Stockmarr.

Kl. 08:56

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Jeg havde egentlig tænkt mig at spørge om noget andet, men nu har jeg lige et behov for at reagere på ministerens tale. Hvis jeg hører ministeren rigtigt, er et af argumenterne for, at regeringen også på den anden side af det her folketingsvalg går videre med det her med at lukke EVA, at det vil tilvejebringe mindre statslig styring. Og der har jeg behov for at spørge ministeren: Hvordan har EVA i ministerens optik været et udtryk for statslig styring i praksis? Har det ikke været sådan, at EVA med de forskere, der har siddet og set på udviklingen, har haft frihed også til at kritisere konsekvensen af de politiske beslutninger, vi har truffet herinde, for vores børn og unge?

Kl. 08:56

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ministeren.

Kl. 08:56

Undervisningsministeren (Magnus Heunicke):

Jo, mig bekendt har ordningen omkring EVA rummet en udbredt grad af frihed netop til at undersøge ting, man finder relevante og interessante ud fra et forskningsperspektiv meget tæt på praksis. Derfor synes jeg også, vi skal registrere, at der ikke er én – ikke, som jeg har hørt i hvert fald – som generelt bredt kritiserer det arbejde, der er foretaget hos EVA, og de medarbejdere, som har arbejdet der. Det hører man heller ikke mig kritisere.

Men den helt overordnede linje, som er i det, som så hedder det statslige arbejdsprogram, er det, som vi jo er nødt til at sige, altså at vi skal have færre statslige medarbejdere, og vi skal afskedige og ikke genbesætte mange stillinger i staten, så vi når ned og kan spare 5,5 mia. kr. De penge kan vi jo så bruge bedre tættere på kerneopgaven på institutionerne: lærere, ledere og pædagoger, når det drejer sig om det her emne. Og det betyder jo så, at alt andet lige vil de også få nogle flere kollegaer og kan fokusere på kerneopgaven.

Kl. 08:57

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Leila Stockmarr.

Kl. 08:57

Leila Stockmarr (EL):

Jeg er bekendt med regeringens arbejdsprogram, og det er jo nok også den sammenhæng mellem ambitionen om at afbureaukratisere og så den konsekvens, det har – at man faktisk får mindre viden om, hvad der sker ude i virkeligheden – der er lidt selvmodsigende, i hvert fald for os i Enhedslisten. Men jeg kunne så egentlig godt

tænke mig at spørge ministeren: Når nu svaret er, at de her penge – altså de her ca. 23 mio. kr., som nedlukningen af EVA og overførslen af nogle af opgaverne til VIVE vil medføre – så trods alt vil komme ud, sådan at borgerne kan mærke det på en mere direkte måde i deres hverdag, hvordan har regeringen og også ministeren her så helt konkret sikret, at de vil kunne mærkes for helt almindelige danskere som en konsekvens af det her?

Kl. 08:58

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ministeren.

Kl. 08:58

Undervisningsministeren (Magnus Heunicke):

Det ligger jo i finansloven, at der er en styrkelse af det, som er det, jeg mener man kunne kalde kernevelfærden. Men det er kun de her lidt over 20 mio. kr., der bliver sparet her. Det er jo en lille del af den store sum, som vi sparer på Undervisningsministeriets område, og det betyder jo, at langt, langt hovedparten af de afskedigelser, som allerede er sket, og som også skal ske fremover, er foretaget i ministeriet, altså i departementet og i ministeriets styrelser tæt på departementet. Og langt, langt de færreste er så sket på den her institution, som vi nu lukker.

Kl. 08:59

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Der er også et spørgsmål fra fru Marlene Harpsøe.

Kl. 08:59

Marlene Harpsøe (DD):

Tak til ministeren for talen. Som ministeren ved, er vi i Danmarksdemokraterne meget optagede af, at vi har et Danmark i balance. Det gør os derfor ondt, at man nedlægger så mange statslige arbejdspladser i Holbæk. Vi synes jo, der skal ske udvikling i hele landet, også i Sjællands Storkreds, hvor, som jeg hører det, undervisningsministeren også selv er valgt. Så jeg tænker, at det også er noget, undervisningsministeren kerer sig om. Derfor har vi jo i Danmarksdemokraterne bedt om noget teknisk bistand til at udforme et ændringsforslag, der skal gøre, at VIVE i København så skal flyttes til Holbæk. Det har jo kunnet lade sig gøre før med EVA, så det kan det selvfølgelig også med VIVE. Er det en ambition, som regeringen og undervisningsministeren deler?

Kl. 09:00

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ministeren.

Kl. 09:00

Undervisningsministeren (Magnus Heunicke):

Ja, jeg deler ambitionen om, at vi skal have det gode liv i hele Danmark. Det var en kæmpe fejl, da man for årtier tilbage syntes, at alt, hvad der er af statsansatte, helst skal være så tæt på den her sal, så tæt på Christiansborg og så tæt på Slotsholmen som overhovedet muligt. Staten Danmark er hele Danmark, og staten er til stede i hele Danmark, og det skal vi også være med medarbejdere og med opgavevaretagelse. Derfor støtter jeg varmt de forskellige runder af udflytninger, der har været; jeg har selv stået for en del.

Vi skal nok hjælpe med at få lavet det tekniske ændringsforslag. Vi skal jo bede om hjælp fra vores kollegaerovre i Økonomi- og Indenrigsministeriet, for det er dem, der er det ministerium, som varetager hele VIVE. Det er jo kun en lille del, de laver for os i Undervisningsministeriet. Meget laver de for andre ministerier.

Så alt det om, præcis hvad der teknisk kan lade sig gøre, og hvor mange medarbejdere der er, er et andet ministerium. Men vi skal

nok hjælpe med at få alt tilvejebragt, så det bliver skrevet, og så kan partierne jo tage stilling.

Kl. 09:01

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Fru Marlene Harpsøe.

Kl. 09:01

Marlene Harpsøe (DD):

Der er jo ingen tvivl om, at det er et stort tab for Holbæk, at EVA er lukket. Så jeg kunne godt tænke mig et helt klart svar fra ministeren i dag: Støtter regeringen Danmarksdemokraternes forslag om at flytte VIVE fra en meget dyr adresse i København til Holbæk?

Kl. 09:01

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ministeren.

Kl. 09:01

Undervisningsministeren (Magnus Heunicke):

Når det gælder spørgsmålet omkring VIVEs placering, og hvor mange medarbejdere der er, og i øvrigt også økonomien i det, er man nødt til at spørge den minister, som har ansvaret for VIVE. Noget af det, som de lavede i EVA, kan VIVE overtage. Det giver god mening. Men hele organiseringen og det praktiske omkring VIVE er der en minister som har ansvaret for. Vi skal nok sikre, at den pågældende minister også hjælper til med at lave det tekniske ændringsforslag.

Kl. 09:02

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Tak for det.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og dermed betragter jeg forhandlingen som afsluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Børne-, Undervisnings- og Forskningsudvalget. Der er ingen, der gør indsigelse, og jeg betragter det derfor som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om id-kort på byggepladser.

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 25.06.2026).

Kl. 09:02

Forhandling

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Forhandlingen er åbnet. Den socialdemokratiske ordfører er klar. Jeg giver derfor ordet videre til hr. Flemming Møller Mortensen. Værsgo.

Kl. 09:02

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak, formand. I dag behandler vi et lovforslag, som Socialdemokratiet har ønsket i rigtig mange år, og som fagbevægelsen længe har kæmpet for. Derfor vil jeg meget gerne indledningsvis rose både den nuværende og den tidligere beskæftigelsesminister for at have

fået denne aftale forhandlet på plads i sidste regeringsperiode. Det er vitterlig en stor politisk sejr, som vil gøre en reel forskel på det danske arbejdsmarked, for vi har et reelt problem på en del af de danske byggepladser. Vi ser fortsat social dumping, sort arbejde, udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft og virksomheder, der bevidst omgår reglerne om arbejdsmiljø, skat og løn- og ansættelsesvilkår. Alt for ofte står myndighederne over for uacceptable forhold uden hurtigt at kunne identificere, hvem der har ansvaret for medarbejderne og deres sikkerhed. Det er ikke rimeligt, hverken over for de medarbejdere, der bliver udnyttet, eller over for de mange virksomheder, som hver eneste dag følger reglerne og konkurrerer på ordentlige vilkår.

For Socialdemokratiet er ordnede forhold på arbejdsmarkedet helt grundlæggende. Man skal ikke kunne opnå en konkurrencefordel ved at snyde, ved at undlade at betale skat eller ved at sætte medarbejdernes sikkerhed over styr. Et stærkt erhvervsliv og en konsekvent kamp mod social dumping kan og skal gå hånd i hånd.

Derfor indfører vi nu krav om id-kort på bygge- og anlægsprojekter med en anlægssum på over 100 mio. kr. Id-kortet skal gøre det tydeligt, hvem der arbejder på byggepladsen, og hvem de arbejder for, og give myndighederne langt bedre mulighed for at føre en effektiv kontrol. Ansvaret for, at reglerne om id-kort overholdes, placeres hos bygherren. Det er et naturligt valg, fordi der skal være en, der har det samlede ansvar for, at reglerne bliver overholdt, og at ansvaret ikke forsvinder mellem entreprenører og underentreprenører i femte eller ottende led.

Jeg vil gerne rette en opfordring til de partier, der ikke er en del af den politiske aftale. Det er Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance. I har her en mulighed for at stemme for et lovforslag, der beskytter arbejderne på byggepladserne og det danske arbejdsmarked, sikrer fair konkurrence og skaber ordentlige forhold på vores byggepladser. Det burde være noget, vi alle kan enes om. For os er det ikke endestationen; det er første skridt på en stige.

Ser vi L 16 om en ny overenskomstbaseret beløbsordning, som blev førstebehandlet her i Folketingssalen i går, og id-kortet i sammenhæng, så er det et vigtigt nybrud i kampen mod social dumping. Vi stiller krav til, hvem der kommer hertil for at arbejde, og på hvilke vilkår de gør det, og samtidig gør vi det lettere at kontrollere, at reglerne faktisk bliver overholdt. Udenlandsk arbejdskraft skal være i Danmark på danske og på ordnede vilkår, og det er vi stolte af nu at kunne gennemføre.

Vi håber, at erfaringerne med den nye ordning bliver så gode, at vi kan udvide dem til andre brancher, hvor udenlandsk arbejdskraft er beskæftiget. Kampen mod social dumping stopper ikke ved byggepladsernes heg. Vores ambition i Socialdemokratiet er, at alle, der arbejder i Danmark, gør det under danske regler og ordnede vilkår uanset branche. Det skylder vi lønmodtagerne, det skylder vi de virksomheder, der driver deres forretning ordentligt, og det skylder vi den danske arbejdsmarkedsmodel.

Med de bemærkninger kan jeg meddele, at Socialdemokratiet støtter lovforslaget. Jeg vil også lige gøre opmærksom på, at jeg i dag er her som afløser for min kollega beskæftigelsesordfører Thomas Monberg, som følger lovbehandlingen fremover. Tak for ordet.

Kl. 09:06

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er et par anmodninger om korte bemærkninger. Først er det hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 09:06

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Jeg skal bare lige forstå noget. I går fremlagde regeringen et forslag, som skal sørge for, at vi kan få endnu billigere arbejdskraft til landet, og i dag har vi en ordfører, der siger, at vi skal

beskytte den danske arbejder. Ja, ironien driver jo ned ad væggene, når man hører det her.

Jeg vil gerne spørge ind til det bureaukrati, det fører med sig, for modsat ordføreren er jeg jo ramt af, at jeg har været ude i virkeligheden i byggebranchen. »100 mio. kr.«, siger ordføreren, men det er jo rigtig mange små entreprenører og enkeltmandsvirksomheder, som fra dag til dag sender folk ind. Er det virkelig Socialdemokraternes idé til at løse et problem, som de selv gjorde større i går, at man skal have et id-kort, som gør, at jeg som arbejdsgiver så hver eneste dag, afhængigt af hvem det er, der har tid til at tage på den plads den dag, skal til at udstede et nyt id-kort? Eller er kongstanken, at alle arbejdere i Danmark nu skal til at rende rundt med et id-kort permanent for overhovedet at kunne udføre deres job?

Kl. 09:08

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:08

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Det her er et spørgsmål, hvor man også har kigget til andre lande. Mindst 16 europæiske lande har en form for id-kortløsning, som er med til at give et fuldstændig klart billede af, hvem der er på arbejdspladsen. Og ja, det bliver bygherren, der får ansvaret for, at dem, der leverer medarbejderne til de meget store byggeprojekter på over 100 mio. kr., skal sørge for, at der er et id-kort.

Kl. 09:08

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 09:08

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg bliver bare nødt til at sige til ordføreren, at 100 mio. kr. egentlig ikke er meget for et stort byggeprojekt. Jeg ved godt, man tænker, at 100 mio. kr. kan man bygge meget for. Det er jo en meget, meget lille landsbyskole, måske en stor børnehave, som rammer det beløb. Man får det banket op, som om det er de store supersygehuse. Det er det jo ikke. Det er jo ikke sådan nogle steder, hvor der nødvendigvis er store pladser, hvor folk bor.

Så jeg vil bare lige spørge en gang til: Hvem må bede en håndværker på en af de her byggepladser om at vise sit id-kort?

Kl. 09:09

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:09

Flemming Møller Mortensen (S):

Det er jo sådan, at det er de myndigheder – her er det Arbejdstilsynet – som fører kontrol med arbejdsmiljø og andet på byggepladserne, der kan bede om det. Jeg vil sige i forhold til det omkring de 100 mio. kr., at det jo skal bemærkes, at otte partier i Folketinget er blevet enige om også den her beløbsgrænse i den stemmeaftale, der er lavet. Vi kommer jo naturligvis til at følge evalueringen af en ordning som den her nøje. Men jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det her kommer til at give mere ordnede forhold, og det er det, vi fra socialdemokratisk side ønsker.

Kl. 09:09

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Hr. Jacob Harris for en kort bemærkning.

Jacob Harris (UFG):

Hvorfor skal de danske håndværkere og mellemstore og små virksomheder være dem, der har pligten til at skulle kontrollere illegal arbejdskraft? Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens argument. Man lukker folk ind i landet, som måske ikke må være her, og som slet ikke må arbejde ude på arbejdspladserne, og hvorfor skal den her overvågning og kontrol lægges de her virksomheder til last?

Kl. 09:09

at man kommer det her problem til livs. Nej, man vil hellere opfinde nye ordninger og lægge nye byrder på de lovlydige. Det er det, der sker. Kan ordføreren ikke bekræfte det?

Kl. 09:12

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:10

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:12

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg synes, spørgeren giver udtryk for mangel på ansvarstagen i den her sammenhæng. Jeg synes, det er fantastisk, at otte partier i Folketinget er enige om, at det her ansvar skal man tage. For det omkring illegal arbejdskraft har vi alle en stor interesse i at få bragt ned. Ordrede forhold på det danske arbejdsmarked er det, vi skal stå for. Det giver de bedste konkurrencevilkår. Det giver de bedste forhold for alle, og det er bestemt også med til at eliminere den fordel, der kan være i, at der kommer illegal arbejdskraft ind på det danske arbejdsmarked.

Kl. 09:10

Flemming Møller Mortensen (S):

Nej, det kan jeg ikke. Jeg kan bekræfte, at der er tre partier, der står udenfor og ikke vil sikre et arbejdsmarked med den bedste regulering og den bedste kontrol. Jeg har sagt, at 16 lande i Europa har erfaringer med id-kort på den ene eller den anden måde. Det her er et spørgsmål om, at der er nogle, der ikke tager ansvar for, at det danske arbejdsmarked skal være velfungerende, fair og ordentligt, og det synes jeg er bemærkelsesværdigt.

Kl. 09:12

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Spørgeren.

Kl. 09:10

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:12

Jacob Harris (UFG):

Men det her handler jo ikke om at bekæmpe social dumping og om bedre arbejdsvilkår. Det her er ren kontrol og overvågning af den almindelige håndværker. Ude på de større byggepladser er der jo allerede en virksomhedsliste over, hvad for nogle virksomheder der er derude. Så jeg er ikke enig i ordførerens betragtning, og jeg mener, ordføreren snakker udenom.

Kl. 09:10

Pernille Vermund (LA):

Der er få lande, der i forvejen har så gode registre og så gode it-systemer i forhold til registre, som vi har i Danmark. Vi har CVR-numre, vi har CPR-numre, og vi har registre for, at man har kranførerbevis, og at man kan nedtage asbesttage, og jeg skal komme efter dig. Alt er registreret i forvejen. Det her er et spørgsmål om, at man ikke vil påtage sig den opgave fra statens side og fra myndighedernes side, der er i at kontrollere og benytte sig af de her registre. Næ, man vil hellere lægge nye byrder på lovlydige virksomheder og lovlydige medarbejdere (*Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):* Ordføreren) ... og det er til og med faguddannede, som vi i forvejen ...

Kl. 09:13

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:11

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:13

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg refererer blot til den stemmeaftale, der er lavet i oktober måned sidste år med otte partier, hvor man siger, at det, der er afgørende, er et sikkert og sundt arbejdsmiljø og en fair konkurrence. Det skal være grundvilkårene på det danske arbejdsmarked, og det er der så tre partier der ikke vil støtte op omkring.

Kl. 09:11

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg synes som sagt, det er paradoksalt, at man ikke skal kunne blive enige her i Folketinget om en regulering på det her område, hvor der er meget, der er ureguleret. Der skulle man kunne samles om at lave en model, som gør, at det bliver lettere at kontrollere. Det er et klart socialdemokratisk standpunkt, og det er også det, fagbevægelser og mange har kæmpet for gennem rigtig mange år. De ser det i deres hverdag.

Kl. 09:13

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Så er der en kort bemærkning til fru Pernille Vermund.

Kl. 09:11

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Dermed siger vi tak til den socialdemokratiske ordfører og går videre til den næste i ordførerrækken, som er hr. Karsten Hønge fra SF. Værsgo.

Kl. 09:13

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Det er jo meget fint at blive ved med at referere til en aftale, man selv er en del af. Man bliver også nødt til at tage ansvar for den aftale og være ærlig om, at man nu lægger en stor byrde på lovlydige virksomheder – små og mellemstore virksomheder, som i forvejen er presset af, at vi har lagt et monster af et bureaukrati ned over dem. Nu lægger man endnu større byrder på dem, samtidig med at man erkender, at staten ikke varetager den opgave, som staten burde varetage, nemlig at sikre, at den kontrolmulighed, man har i forvejen, og de masser af registre, der er i forvejen, fungerer, sådan

(Ordfører)

Karsten Hønge (SF):

Tak. Ja tak til danske vilkår på danske arbejdspladser. Nej tak til underbetaling, arbejdskriminalitet og et farligt arbejdsmiljø. Vi skal kunne leve gode liv for vores lønninger, og vi skal kunne komme hjem i god behold efter fyraften. Er det for meget forlangt? Vel er det da ej. Hverken lønmodtagerne eller seriøse, ordentlige arbejdsgivere skal med en ureglementeret skuldertackling skubbes ud af deres egne jobs af grådige entreprenører og kyniske danske mellemhandle-

re, der leverer underbetalt arbejdskraft fra lavtlønslande. Det presser arbejdsforholdene for lønmodtagerne og giver unfair konkurrence for gode, seriøse danske firmaer.

Social dumping spirer frem som ukrudt i en forårsvarm have, og vi skal være over det med hakkejern. Det spirer frem alle vegne og antager hele tiden nye former. Men vi skal konstant være over det her ukrudt. For selv om vi lægger de politiske og faglige fliser tæt op ad hinanden, ja, så maser det sig frem i revnerne. Et nyt hakkejern mod social dumping er regeringens forslag om id-kort på større byggepladser.

For SF er det her bare endnu et initiativ til at skabe gennemsigtighed om, hvem der opholder sig på arbejdspladserne i Danmark. Vi synes, at beløbet på 100 mio. kr. er sat lidt rigelig højt, og vi ser også gerne id-kortet bredt ud til andre brancher, bl.a. landbrug, gartnerier, rengøring, hoteller og restauranter. Men netop fordi det her id-kort er et led i det omfattende forsvar for ordnede forhold, skal vi være klar til at kunne udvide brugen af det, både til mindre byggerier og til andre brancher. Vi skal sørge for at finde en model, som er fremtidssikret. Det betyder også, at arbejdsmarkedets parter skal knyttes tæt til udviklingen af og håndteringen af id-kortet.

SF er glade for, at vi nu endelig efter mere end 20 års pres fra fagligt aktive på byggepladserne og fra en samlet fagbevægelse får indført et nyt værktøj til at kontrollere, hvem der arbejder på landets byggepladser. Befolkningen gider ikke høre mere om lønsnyd og svindel med arbejdstimer, og i en helt ny undersøgelse bakker hele 73 pct. i øvrigt op om indførelsen af et id-kort. De fleste lande i EU har også id-kort, og de nordiske lande har gjort gode erfaringer med det samme. Fagforeningerne kæmper en daglig kamp for at forsvare gode vilkår for almindelige mennesker. Men der er brug for politisk opbakning, og der er brug for mere kontrol fra myndighedernes side.

Udenlandske firmaer og lønmodtagere er da velkomne i Danmark, men de er kun velkomne, så længe de overholder danske overenskomster, respekterer fagforeningerne, overholder arbejdsmiljøloven og så i øvrigt lige betaler moms og skat. Vi skal holde hånden under det regulerede, det organiserede og, ja, det civiliserede arbejdsmarked. Danske lønmodtagere skal ikke konkurreres ud af deres egne jobs, og seriøse danske firmaer skal ikke igennem unfair konkurrence miste ordrer. Derfor er det her ikke bare en sag for fagforeningerne. Det er en folkesag, og med den her lov bliver det lidt lettere at forsvare danske vilkår på danske arbejdspladser.

Så skal jeg til sidst bare hilse fra kollegerne i Alternativet og sige, at de også støtter lovforslaget.

Kl. 09:17

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er en anmodning om en kort bemærkning fra hr. Jacob Harris.

Kl. 09:17

Jacob Harris (UFG):

Jeg er ikke enig i ordførerens betragtning om, at jeg som håndværker skulle få bedre arbejdsvilkår ved at have et id-kort. I selve forslaget står der, at der vil være en omkostning på 46,7 mio. kr. Har ordføren et bud på, hvem der skal betale den regning?

Kl. 09:17

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføren.

Kl. 09:17

Karsten Hønge (SF):

Social dumping er en kæmpe omkostning for det danske samfund. Alene myndighedernes kontrol i forhold til ikke at betale skat og moms giver i omegnen af 0,5 mia. kr. i indkomst om året til staten. Det, vi taler om her, er at gøre noget ved lønsnyd, altså direkte

svindel med lønningerne over for især udenlandske medarbejdere, men også ved et farligt arbejdsmiljø. Derfor er det noget, der presser danske lønmodtagere, og det presser de gode, ordentlige firmaer i Danmark, som gennem den her unfair konkurrence får sværere ved at vinde arbejdsordrer.

Derfor er det her samlet set noget, der helt indlysende er en samfundsøkonomisk fordel. Og det er en fordel for de virksomheder, som ikke skal lade sig se ordrer glide af hænde, fordi de bliver underbudt gennem en unfair konkurrence.

Kl. 09:18

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 09:18

Jacob Harris (UFG):

Jeg mener ikke, at ordføren fik svaret på mit spørgsmål. Men jeg mener heller ikke, at det er virksomhederne, der skal lægges til last for og skal betale for, at man lukker nogle mennesker ind i landet, som slet ikke må være her eller slet ikke må arbejde her.

Har ordføren et bud på, om man måske overhovedet løser det her med et id-kort? For vi kan jo allerede se i dag, hvad det er for nogle virksomheder, der arbejder på byggepladserne, hvor Arbejdstilsynet kan gå ind og spørge virksomhederne om lønsedler osv. Hvad ændrer det her id-kort ifølge ordføren?

Kl. 09:19

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføren.

Kl. 09:19

Karsten Hønge (SF):

Hr. Jacob Harris tager jo fejl, i forhold til hvad den her lovgivning især retter sig imod. Det kan jo næppe være arbejdspresset i Folketinget, der har forhindret medlemmet af Folketinget i at sætte sig ordentligt ind i tingene. Det her handler da om de mennesker, der har ret til at være her – langt overvejende. Det er jo arbejdere fra Bulgarien, Rumænien, Polen og de baltiske lande, altså folk og firmaer, der har ret til at komme til Danmark, men som jo i en række tilfælde er afsløret i at bryde med danske overenskomster og bryde med arbejdsmiljøloven.

Så her handler det om at få skabt gennemsigtighed til forsvar for danske lønmodtagere og til forsvar for danske firmaer. Det vækker forundring, hvordan nogle, der kan betegne sig som liggende på den borgerlige fløj, ikke kan være begejstrede over, at vi her sætter et filter ind.

Kl. 09:20

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Så er der kommet et ønske om en kort bemærkning mere. Hr. Kim Edberg Andersen, værsgo.

Kl. 09:20

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Og tak til ordføren. Jeg deler ordførerens bekymring, i forhold til at vi nu i mange år har haft en socialdemokratisk regering, der bare har ladet det her med, at danske virksomheder bliver underbudt, eskalere. Det er så fint, men jeg kan ikke se løsningen her; det er et id-kort.

Jeg mener, at SF i går var med til at sænke den pris, arbejdsgiver skulle betale for at få lov at importere arbejdskraft, altså endnu billigere arbejdskraft. Og med al mulighed for nu også at blive udskammet for ikke at have læst op på det – jeg synes jo faktisk, at jeg har læst ret godt på det her, men det kan man jo altid risikere med ordføren – vil jeg høre: Hvordan er det lige, at det, at man

har et id-kort, løser det med, at man udfører opgaver, som er farlige opgaver? Det sagde ordføreren, altså at det løste det, så de ikke kom til at arbejde med farlige opgaver. Man må så forstå, at det er id-kortet, der løser det. Så hvordan løser id-kortet, at der ikke er håndværkere, der bliver udsat for at arbejde med farlige opgaver?

Kl. 09:21

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:21

Karsten Hønge (SF):

Jeg har aldrig nogen sinde sat spørgsmålstejn ved spørgerens arbejdsiver i forhold til at sætte sig ind i tingene, aldrig – og heller ikke i dag. Jeg synes jo, at forslaget i dag på sin egen måde er i familie med forslaget fra i går – bare på en anden måde end den, jeg synes spørgeren går ind i det med – nemlig i forhold til at sætte værn op om de ordnede forhold på arbejdspladserne. Den lovgivning, vi diskuterede i går, handlede jo om, at vi giver adgang for arbejdskraft – vel at mærke til firmaer, som har orden i butikken, altså som har overenskomster, som har tillidsrepræsentanter, og som sørger for, at dem, der kommer hertil, faktisk kommer til at arbejde under ordnede forhold. Det var det, der var i går.

I forhold til det her er det da ikke det, der løser det hele. Altså, det har jeg jo heller ikke sagt. Det er jo ikke noget med, at nu laver vi id-kort på byggepladserne, og så er problemerne ovre – slet, slet ikke. Som jeg sagde i min tale: Det her er et hakkejern blandt mange hakkejern, som vi skal gøre brug af for at komme det her ukrudt til livs. Jeg tror bare, det vil være med til at give den her gennemsigtighed. Det gør det nemmere at kontrollere, hvem der er på vores arbejdspladser, fordi vi jo ofte ser omfattende lønsnyd og arbejdskriminalitet, herunder et farligt arbejdsmiljø.

Kl. 09:22

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Spørgeren.

Kl. 09:22

Kim Edberg Andersen (DD):

Altså, det er jo svært, for jeg er imod kortet, fordi jeg ikke tror, at kortet løser det. Jeg tror, at kortet laver nogle problemer, som jeg ikke kan se skader andre end danske håndværkere.

Men jeg har et andet spørgsmål. Hvis jeg nu som entreprenør sender folk ind på en arbejdsplads, kan jeg se, at nogle af dem skal jeg registrere. Hvis det f.eks. er nogle, jeg giver bolig til, skal jeg registrere deres adresse. Det skal også registreres ifølge den her ordning, sådan som jeg forstår den. Vil det ikke bryde GDPR-reglerne, hvis jeg som virksomhed deler den med en anden virksomhed? Så er løsningen ikke den statslige løsning på det her, hvis vi skal ud over det problem?

Kl. 09:22

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:22

Karsten Hønge (SF):

Jo, der er nogle diskussioner om, hvorvidt det skal være en branche-organiseret opgave eller det skal være en statslig opgave, og der skal snitfladen jo lægges rigtigt.

Jeg tror også, det handler om, at hvis det er noget, man kan finde ud af at håndtere i 17 EU-lande, herunder de fleste nordiske lande, ja, så kan vi også godt finde ud af at lægge snittet rigtigt. Men det er da klart, at der er de her værn omkring de personlige oplysninger, i forhold til hvor lang tid de skal opbevares, og hvem

der skal have adgang til dem. Vi mener jo, at 5-årsgrænsen er god, for Arbejdstilsynet kan i situationer have brug for at gå ind og kontrollere forhistorien. Men der er da nogle ting, der ikke er helt afklaret endnu, og det får man gjort sammen med arbejdsmarkedets parter.

Kl. 09:23

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Der er en kort bemærkning til fru Pernille Vermund.

Kl. 09:23

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Vi anerkender problemet og vil også gerne problemet til livs, men vi mener, at den her løsning er med til at lægge nogle relativt store byrder på særlig små og mellemstore virksomheder, som er lovlydige, på bekostning af at man jo ikke rigtig får løst det problem, man forsøger at løse.

Anerkender ordføreren – og så kan vi være uenige eller enige om, om det løser en del af problemet, hele problemet eller intet af problemet – at de lovlydige små og mellemstore virksomheder, som i dag også kæmper med alt muligt andet, bliver hårdere ramt i fremtiden, fordi de får flere administrative byrder med den her ordning, end de havde før?

Kl. 09:24

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:24

Karsten Hønge (SF):

Jeg har en fuldstændig entydig oplevelse gennem mange år. De gode solide, seriøse danske firmaer ønsker mere kontrol, fordi det, de oplever, er, at de bliver undermineret gennem en useriøs, unfair konkurrence fra firmaer, der kommer fra udlandet og med underbetalt lønarbejdere fra udlandet. Det her er jo ikke kun et værn om lønmodtagerne; det er da i høj grad et værn omkring de danske seriøse firmaer.

Så det er mig ubegribeligt, hvordan man ikke også fra Liberal Alliances side her skulle sige, at det da er en interesse, som vi alle sammen har, i at skabe fair konkurrence. Så er det jo rigtigt, at hver gang der er et eller andet, kan man altid sige, at det da ikke løser det hele, og det gør det heller ikke. Vi har jo lavet en række forskellige initiativer gennem årene for ligesom at dæmme social dumping-udfordringen ind. Derfor er det her et af dem, og det skal ses i sammenhæng med en indsats for at holde hånden under det regulerede og det organiserede arbejdsmarked. Det burde også være i fru Pernille Vermunds interesse.

Kl. 09:25

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:25

Pernille Vermund (LA):

Nu spørger jeg ikke til kontrollen, for kontrollen er der jo i forvejen, og der er mulighed for at skruer op, og der er også mulighed for, at man i højere grad sørger for, at de registre, der findes, i forhold til hvad man har af certificering, uddannelse, bopæl, og hvad ved jeg, kan samkøres. Så det er ikke et spørgsmål om kontrollen, men selve id-kortet, altså at man som arbejdsgiver skal udstede id-kort med alle de her oplysninger, hver gang en medarbejder skal ud på en plads, på byggerier af den her størrelse. Altså, man kan jo have medarbejdere, som går forskellige steder, afhængigt af hvor langt man er i processen i forbindelse med forskellige byggerier.

Så anerkender ordføreren ikke, at det arbejde, man lægger på arbejdsgiverne og også på den enkelte arbejdstager, i forhold til at man så skal sikre, at id-kortet er opdateret, hver gang man kommer på en ny plads, er en ekstra byrde for de lovlydige?

Kl. 09:26

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:26

Karsten Hønge (SF):

Det, jeg især anerkender, er da, at arbejdsgiverorganisationerne går så positivt ind i det her. De kan jo godt se udfordringen. De kan godt se, hvilken fordel det bliver for dem selv på længere sigt. De kan se, hvilken fordel det bliver i forhold til at opretholde et reguleret og ordnet arbejdsmarked, altså at det er til fordel for danske virksomheder. Derfor er det jo også, at arbejdsgiverorganisationerne går positivt ind i det her, og de bliver jo en vigtig part i, hvordan vi udvikler og håndterer id-kortet.

Kl. 09:26

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Dermed siger vi tak til hr. Karsten Hønge og bevæger os videre i ordførerrækken, nu til Venstre. Vi glæder os til at tage imod fru Trine Jepsen. Velkommen på talerstolen.

Kl. 09:26

(Ordfører)

Trine Jepsen (V):

Tak for det, og tak for ordet. I Danmark skal vi kunne stole på, at der er ordnede forhold på arbejdsmarkedet. Virksomheder skal konkurrere på kvalitet, på produktivitet og på dygtige medarbejdere, ikke på hverken snyd eller social dumping.

Og det er tanken bag det her lovforslag, som jo udspringer af en aftale om en styrket indsats imod social dumping, som Venstre var med til at indgå i efteråret 2025.

Forslaget indfører krav om id-kort på de største bygge- og anlægsprojekter. For Venstre er mere kontrol aldrig et mål i sig selv, men regler skal kunne håndhæves. Vi bliver nødt til at have styr på, hvem der arbejder på vores byggepladser, og vi skal have de bedste mulige redskaber til at sikre, at den udenlandske arbejdskraft, der opholder sig i Danmark skal opholde sig på lovlig og ordentlig vis.

Samtidig er det også rigtig vigtigt for Venstre, at de virksomheder, der har orden i penallhuset, ikke skal opleve, at konkurrenter vinder opgaven ved at snyde, ved at omgå reglerne eller ved at udnytte udenlandsk arbejdskraft på urimelige vilkår. Vi går ind for fair konkurrence, men det kræver også fair spilleregler.

For Venstre er der også et vigtigt liberalt princip, som det for os er vigtigt at holde fast i, nemlig foreningsfriheden. Virksomheder og medarbejdere skal selv kunne vælge, hvordan og med hvem de organiserer sig, og derfor skal det her ID-kort være et kontrolredskab. Det skal ikke være et organisationspolitisk redskab. Ordningen her skal ikke bruges til at favorisere bestemte organisationer eller bestemte måder at organisere sig på, og reglerne skal ikke lægge flere byrder ned over virksomheder end højest nødvendigt. Kontrollen her skal være effektiv, og den skal være proportional, så de virksomheder, der har orden i penallhuset, ikke knækker nakken på ny bureaukrati. Det er i ingens interesse.

For Venstre handler det i sidste ende om noget ganske enkelt. Vi skal have styr på, hvem der arbejder i Danmark. Vi skal bekæmpe illegal arbejdskraft og social dumping, for det sikrer en mere fair konkurrence for de virksomheder, der spiller efter bogen. Det skal vi gøre, samtidig med at vi værner om foreningsfriheden og den danske model.

På den baggrund er Venstre positiv over for det her forslag.

Kl. 09:29

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Vi er lige ved at undersøge, om der er nogen, der er ved at bryde ind oppefra, eller hvad det er for en lyd. Fik vi klarhed over sagerne? Nå, vi tilstræber fuldstændig arbejdsro i salen, så jeg håber ikke, at det distraherer.

Hr. Kim Edberg Andersen har bedt om ordet for en kort bemærkning.

Kl. 09:30

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Ordføreren siger, at det her er for at kontrollere, sådan at vi sikrer de virksomheder, der har orden i penallhuset. I forvejen må en bygherre jo ikke have ulovlig arbejdskraft på sin arbejdsplads; det må man ikke. Man må ikke udføre social dumping. Det er alt sammen allerede ulovligt. Kunne det tænkes, at nogle af både de bygherrer og folk, der i forvejen bryder de her regler, tænker, at vi bryder også lige id-kortreglen? Nu tænker jeg jo så hypotetisk: at folk, der i forvejen ikke er så vilde med at følge reglerne, også kunne tænke sig at bryde den her regel. Ville det så bare ikke de facto kun være en byrde for de virksomheder, som i forvejen følger reglerne? De kommer jo også til at skulle tage de her regler ned, og så laver de et nyt id-kort til dem, de sender ind.

Så vil Venstre ikke bare lige forklare mig, hvordan det er god borgerlig politik, at vi lægger flere byrder på de virksomheder, som vil følge reglerne, når man ved, at dem, der bryder reglerne, bliver ved med at bryde reglerne. Jeg forstår simpelt hen ikke argumentationen.

Kl. 09:31

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:31

Trine Jepsen (V):

Tak for spørgsmålet. Vi kan aldrig komme snyd fuldstændig til livs. Det tror jeg er umuligt. For dem, der vil snyde, er det jo en mulighed, men det ændrer jo ikke ved, at det er vigtigt, at vi fortsat gør alt, vi kan, for at komme social dumping til livs og også gør, hvad vi kan, for at have styr på, hvem det er, der opholder sig på vores byggepladser.

Kl. 09:31

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 09:31

Kim Edberg Andersen (DD):

Vi fik fastslået før, at de eneste, der må kontrollere, hvem der har et id-kort, er myndighederne. Nu tænker jeg bare ud af boksen: Hvis myndighederne nu begyndte at kontrollere ordentligt for illegale, udlændinge og alle mulige på arbejdspladserne helt uden id-kort, kunne det så tænkes, at man så kunne komme problemet til livs, og at man altså ikke brugte virksomheders penge og tid på at indføre en eller anden hovsaløsning, som folk – ligesom vi lige fastslog før – der bryder reglerne, med sikkerhed nok heller ikke vil følge?

Kunne det tænkes, at hvis man tænkte lidt ud af boksen og rent faktisk angreb problemet fornuftigt, kunne de i de små virksomheder slippe for et id-kort og administrativt bøvlg og rent faktisk begynde at gøre noget?

Kl. 09:32

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:32

Kl. 09:34

Trine Jepsen (V):

Jeg deler sådan set ambitionen om, at myndighederne skal udføre deres arbejde. Jeg synes også, at det, der bliver lagt op til her i forhold til at bekæmpe den sociale dumping og ikke mindst have styr på, hvem det er, der opholder sig på vores byggepladser, er et godt initiativ, og det er en del af et forslag, som Venstre har været med til at bakke op om tidligere, og derfor er vi fortsat positive over for forslaget.

Kl. 09:32

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så er der en kort bemærkning til hr. Jacob Harris.

Kl. 09:32

Jacob Harris (UFG):

Venstre er Danmarks Liberale Parti. Hører jeg rigtigt, når ordføreren siger, at I går ind for mere overvågning? Nu citerer jeg: »Med overvågning stiger friheden«, sagt af Nick Hækkerup, daværende justitsminister, fra Socialdemokratiet i 2019. Er ordføreren enig i det? Jeg mener ikke, at mere overvågning er lig med mere frihed, og det står ikke i det liberale tegn, i forhold til hvordan man ser på, at den her overvågning skulle kunne løse social dumping.

Når vi snakker her i salen i dag, bliver der nævnt social dumping og bedre arbejdsforhold, men i bund og grund handler det her bare om overvågning. For hvis det handlede om bedre arbejdsforhold, bad man jo fagforeningerne om at lave overenskomster med de virksomheder, som faktisk kom til Danmark, men det gør man ikke. Så hvordan kan ordføreren stå som repræsentant for Danmarks Liberale Parti og mene, at frihed altså er overvågning?

Kl. 09:33

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:33

Trine Jepsen (V):

I Danmarks Liberale Parti går vi så sandelig ind for en meget høj grad af frihed. Derfor nævner jeg faktisk også foreningsfriheden i min ordførertale, og at det er et vigtigt princip, og at det fortsat er et vigtigt princip for Venstre. Jeg deler ikke, at det her forslag udelukkende handler om overvågning. Jeg synes faktisk, at vi også med hasteforespørgslen, der var forleden, fik belyst, at vi har store udfordringer. Vi har også udfordringer i forhold til udenlandsk illegal arbejdskraft, bl.a. også på vores byggepladser, og derfor ser vi i Venstre det her som værende en positiv indsats, som vi også er positive over for. Derfor har vi været med til at indgå aftalen i tidernes morgen.

Kl. 09:34

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 09:34

Jacob Harris (UFG):

Hvad mener ordføreren kommer til at ændre sig ved, at man indfører et id-kort? Det er sådan i dag, hvis ordføreren ellers har været på en byggeplads, at man kan se, hvad det er for nogle virksomheder, der arbejder derude. I forhold til dem, der kommer til Danmark, og som ikke har et dansk pas, står der allerede i dag i vores lovgivning, at de skal have noget id på sig. Hvorfor behøver man mere id? Det forstår jeg ikke. Det er ikke liberalt.

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:34

Trine Jepsen (V):

Som jeg har nævnt tidligere, synes vi, at det her er en god idé, både set i lyset af at vi gerne vil være med til at bekæmpe social dumping, men også, fordi vi er meget opmærksomme på, ikke mindst med det, der er sket for nylig, at vi har migrantstrømme. Vi vil gerne gøre alt, hvad vi kan, for at undgå illegal arbejdskraft, også på vores byggepladser, og på den baggrund, set i sammenhæng med certificeringsordningen, der blev behandlet forleden, er vi positivt stemte over for den her aftale.

Kl. 09:35

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:35

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Er der oplysninger, som kommer til at fremgå af det her id-kort, som ikke er i et register i forvejen, og hvilke oplysninger er i givet fald ikke at finde i et register i forvejen?

Kl. 09:35

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:35

Trine Jepsen (V):

Der må jeg være ordføreren Pernille Vermund svar skyldig. Som jeg forstår det lige nu, og senest med den udmelding, der kom sent i går aftes fra Beskæftigelsesministeriet, skal man jo lige nu finde ud af, og det er man fortsat i gang med, at afsøge de præcise og mulige id-kortløsninger, i forhold til hvor ansvar skal placeres, hvilke oplysninger der skal med osv. Så det kan jeg ikke stå her fra talerstolen og give et fyldestgørende svar på.

Kl. 09:36

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:36

Pernille Vermund (LA):

Så man ønsker altså at indføre et id-kort med nogle oplysninger, som virksomhederne skal bebyrdes med, uden at vide, om de oplysninger findes i forvejen i registre, som staten eller øvrige kontrolmyndigheder allerede kunne få adgang til. Altså, man ønsker at lave ny lovgivning og nye byrder for virksomhederne uden at vide, om de her oplysninger allerede findes i registre i forvejen.

Kl. 09:36

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:36

Trine Jepsen (V):

Som jeg nævnte i min tale, er det faktisk også rigtig vigtigt for Venstre, at vi ikke skal lægge unødige byrder og unødig kontrol ned over virksomhederne. Det er ikke et mål i sig selv. Det har det ikke været på noget tidspunkt. Men det her skal jo ses i sammenhæng med, at vi ønsker at bekæmpe social dumping. Vi ønsker at sikre, at der ikke er illegal arbejdskraft på vores byggepladser, og derfor har vi været positivt stemte over for det her forslag. Det er samtidig

vigtigt at sige, at organisationsfriheden, foreningsfriheden fortsat står stærkt for Venstre, også i den her sammenhæng.

Kl. 09:37

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Dermed er tiden gået, og vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til Dansk Folkepartis ordfører, og jeg skal byde en ny kollega velkommen på talerstolen. Velkommen til hr. Michael Nedersøe.

Kl. 09:37

(Ordfører)

Michael Nedersøe (DF):

Tak, formand. Social dumping er ulovligt arbejde på danske byggepladser, og det skal bekæmpes langt hårdere, end det bliver i dag. Derfor støtter Dansk Folkeparti naturligvis lovforslaget, og vi er selv en del af aftalen, der ligger bag. Med forslaget bliver der indført et krav om id-kort på større bygge- og anlægsprojekter på over 100 mio. kr. Det skal være tydeligt, hvem der arbejder på byggepladserne, hvem de arbejder for, og om reglerne bliver overholdt. Samtidig skal arbejdstiden registreres, så myndighederne får bedre mulighed for at kontrollere for sort arbejde, ulovlig arbejdskraft, og om der er virksomheder, der forsøger at snyde sig igennem reglerne. Det giver faktisk rigtig god mening.

Men man kan så undre sig over, hvorfor grænsen ligger helt oppe på 100 mio. kr. For social dumping er jo ikke i orden, hvis blot det er et projekt på 50 mio. kr. eller måske 20 mio. kr. Faktisk havde vi i Dansk Folkeparti helst set, at der ikke var nogen beløbsgrænse, ligesom man kender det fra Horsens, men da der skulle indgås et kompromis, foreslog vi, at grænsen skulle ligge på 5 mio. kr. Det syntes vi havde været langt mere rimeligt, for de virksomheder og håndværkere, som følger reglerne, skal ikke udkonkurreres af fupfirmaer, underentreprenører og bagmænd, der lever af at udnytte udenlandske arbejdere og undergrave de danske løn- og arbejdsvilkår.

Det skal være svært at snyde, og det skal være let at kontrollere det, og havde det stået til Dansk Folkeparti, var vi også gået længere. Vi ville have sikret, at der kom en chip med på id-kortet som en fast del af aftalen. Et moderne id-kort skal ikke bare være et stykke plastik med et navn og et billede. Det skal være et effektivt kontrolredskab, som myndighederne hurtigt og sikkert kan aflæse på byggepladsen. En chip ville gøre det lettere at kontrollere, om kortet var ægte. Det ville sikre, at oplysningerne var korrekte, at der var de rette skatteforhold, og at kortet rent faktisk tilhørte den person, der stod med det i hånden. Samtidig ville det gøre kortet sværere at kopiere, manipulere med og misbruge. Desværre kunne vi ikke få chippen skrevet ind som en bindende del af aftalen, men det ændrer fortsat ikke på, at det er Dansk Folkepartis klare holdning, at løsningen skal være så sikker og effektiv som overhovedet muligt. Derfor forventer vi også, at ministeren i en videre udformning af ordningen undersøger alle muligheder for at gøre id-kortet digitalt og svært at forfalske. For hvis vi indfører et nationalt id-kort på byggepladserne, skal vi gøre det ordentligt. Kortet skal ikke bare være til pynt i en snor om halsen, det skal være et reelt våben mod social dumping, sort arbejde og organiseret snyd.

Afslutningsvis vil jeg nævne noget, som vi diskuterede så sent som i onsdags under hasteforespørgslen. Her satte Socialdemokratiet lighed mellem id-kortet og bekæmpelsen af illegale indvandrere. Og så er spørgsmålet her igen: Hvorfor er grænsen på 100 mio. kr.? For illegal arbejdskraft bliver jo ikke mindre ulovligt af, at man gør det på en byggeplads på 50 mio. kr. Og vi skal ikke bilde os selv ind, at problemet kun findes i byggebranchen. Der findes andre brancher, hvor der er en risiko for illegal arbejdskraft, og hvor det er mindst lige så relevant. Derfor synes jeg også, at vi allerede nu bør overveje, om id-kortet skal udbredes til eksempelvis rengøringsbranchen, restaurationsbranchen eller måske endda flextrafikken – ja, mulighe-

derne er mange. For hvis vi mener, at id-kortet er et godt redskab i bekæmpelsen af social dumping, sort arbejde og illegal arbejdskraft på byggepladserne, er det jo nærliggende at spørge, hvorfor vi ikke bruger det i andre brancher, hvor problemerne findes.

Dansk Folkeparti støtter forslaget, da det er et skridt i den rigtige retning, men vi havde gerne set grænsen langt lavere eller slet ikke eksisterende. Vi havde gerne set en chip på kortet fra begyndelsen, og vi mener allerede nu, at man bør se på, om ordningen bør udbredes til andre udsatte brancher. For formålet må være ganske enkelt: Det skal være svært at snyde, let at kontrollere det, og der skal slås hårdt ned på social dumping og illegal arbejdskraft. Og så skal jeg lige afslutningsvis sige, at Nick Zimmermann forestår den videre behandling fremadrettet.

Kl. 09:41

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er en håndfuld korte bemærkninger, først til fru Pernille Vermund.

Kl. 09:41

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Jeg spurgte den tidligere ordfører og fik ikke et svar, og nu spørger jeg ordføreren her. Ordføreren er medlem af et parti, der er med i aftalen. Aftalen handler jo om at indføre en ny byrde for virksomhederne og for medarbejderne på en række arbejdspladser, og der skal registreres nogle ting på et nyt id-kort, og jeg kunne godt tænke mig at vide, om det ikke er noget, der i forvejen ligger i registre, som man kunne trække oplysninger fra, uden at lave et egentlig kort. Kan ordføreren fortælle, om der er oplysninger på de her nye id-kort, som ikke findes i registre i forvejen, og i givet fald hvilke?

Kl. 09:42

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:42

Michael Nedersøe (DF):

Nej, det kan jeg ikke. Men jeg kan så sige, at der i dag har været massevis af sager, hvor kontrollanter er kommet ud, og de så har fundet falske lønsedler, som kan være eget svære at kontrollere. Det var jo derfor, at Dansk Folkeparti gerne ville have haft en chip på kortet, sådan at kontrollanterne, myndighederne, rent faktisk bare kunne bippe dem, og de så kunne tilgå skatteoplysningerne, så de kunne se, om arbejdstageren fik den rigtige løn.

Kl. 09:42

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:42

Pernille Vermund (LA):

Men så bliver jeg nødt til at spørge, om der er noget, der forhindrer, at myndighederne gør det i dag. Altså, det er vores myndigheder, der har adgang til vores skatteoplysninger, og myndighederne har adgang til vores cvr-numre og cpr-numre. Myndighederne kan også få adgang til vores kørekort, vores sundhedskort og vores pas for manges vedkommende via telefonen. For udlændinge er det en pligt, at man på byggepladserne har identifikationspapirer eller -kort på sig. Så er der nogle af de her oplysninger, som i dag ikke er tilgængelige for myndighederne?

Kl. 09:43

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:43

Kl. 09:45

Michael Nedersøe (DF):

I modsætning til Liberal Alliance lytter vi jo også til erhvervslivet, og der er store dele af erhvervslivet, de seriøse aktører på markedet, som faktisk efterspørger bedre kontrolforanstaltninger, og der er id-kortet en del af det. Vi så gerne, at det blev med en chip, sådan at det var nemmere at kontrollere. For vi kommer jo ikke uden om, at der siden annulleringen af østaf-talen er kommet massevis af østeuropæiske arbejdstagere, og der har været snyd på snyd. På det her område er kontrol godt, og dobbelt kontrol er dobbelt så godt.

Kl. 09:44

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så er der en kort bemærkning til hr. Jacob Harris, uden for gruppe-

Kl. 09:44

Jacob Harris (UFG):

Hører jeg rigtigt, når Dansk Folkeparti mener, at illegal arbejdskraft skal bekæmpes med øget kontrol og overvågning af ganske almindelige danske håndværkere? Jeg mener, at Dansk Folkeparti er faret vild i det her forslag. For jeg mener, at illegal arbejdskraft skal bekæmpes med styrket grænsekontrol og ydre grænsekontrol og ikke ved at pålægge de små og mellemstore virksomheder en ekstra byrde og kontrollere bl.a. sådan en som mig, en dansk håndværker med dansk pas og »gult cvr-nummer«. Hvorfor skal jeg kontrolleres? Kan ordføreren redegøre for det?

Kl. 09:44

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:44

Michael Nedersøe (DF):

Det ene udelukker jo ikke det andet. Det er jo ikke nogen hemmelighed for nogen, at Dansk Folkeparti går ind for en meget stram grænsekontrol, og der kunne vi jo også stoppe nogle af de illegale. Nu siger du, at du er håndværker, og du har også haft eget firma, kan jeg forstå, og du har også brugt udenlandsk arbejdskraft. Jeg kan ikke se, at der er noget galt i, at man bliver kontrolleret i, om man rent faktisk overholder gældende løn- og arbejdsvilkår.

Kl. 09:45

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Vi anvender ikke direkte tiltale i Folketingssalen.

Hr. Jacob Harris for den anden korte bemærkning.

Kl. 09:45

Jacob Harris (UFG):

Bare lige for en god ordens skyld har jeg aldrig haft udenlandsk arbejdskraft ansat i min virksomhed. Men for at komme tilbage på sporet synes jeg, at man skal tage det her til overvejelse i Dansk Folkeparti. For hvis man vil have en øget grænsekontrol, kan det godt være, at det ene ikke udelukker det andet, men så synes jeg da ikke, at man skal gå sammen med Socialdemokratiet om at øge den digitale overvågning af den ganske almindelige håndværker i Danmark.

Kl. 09:45

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Michael Nedersøe (DF):

Med al respekt til ordføreren mener jeg ikke, at de to ting kan kædes sammen, altså om vi gerne vil have grænsekontrol, og om vi gerne vil have id-kort på byggepladser. Så det kan jeg ikke se har nogen sammenhæng.

Kl. 09:45

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 09:45

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak, og tak for ordførertalen. Jeg synes, det er rigtig dejligt, at ordføreren får udtrykt en høj ambition på det her område, og at man også gerne vil sørge for at monitorere og kigge på, hvordan ordningen forløber i forhold til chip, men også i forhold til andre brancher.

Noget af det, der har fyldt meget her i salen i dag, er, at visse partier siger, at det her er en meget bureaukratisk og unødvendig ordning, som påfører en unødvendig udgift til arbejdsgiverne. Så jeg vil spørge ordføreren: Er ordføreren enig i, at det er sådan, det er? Eller er opvejeningen mellem den udgift, der er, og så det at værne om en dansk arbejdsmarkedsmodel med ordnede forhold, det, der har gjort, at ordføreren og Dansk Folkeparti står, hvor man gør? Tak.

Kl. 09:46

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:46

Michael Nedersøe (DF):

Nej, vi mener slet ikke, at ordningen er særlig bureaukratisk i forhold til det, den egentlig har til formål at gøre, og det er der jo altså også store dele af branchen der heller ikke mener. Så sent som i forgårs blev jeg kontaktet af en organisation, der kun havde én anke og det var, at de gerne så, at det var staten, der udstedte kortet, sådan at branchen ikke selv skulle finde ud af, hvordan de skulle gøre det.

Kl. 09:47

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 09:47

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Lige nøjagtig det der med, hvem det er, der skal udstede kortet, er også noget af det, der ligger ovre ved beskæftigelsesministeren, og der kommer til at være en pågående drøftelse af, hvem det er, der kommer til at stå med det ansvar. Men tak for svaret.

(Michael Nedersøe (DF): Selv tak).

Kl. 09:47

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så er der en kort bemærkning til hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 09:47

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Og tillykke med den første tale. Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at trykke mig ind, men jeg ved, at ordføreren både nok skal klare det og også har klaret det fint indtil videre. Jeg synes, det var imponerende, at Socialdemokraterne lavede et hjælpespørgsmål. Der synes jeg, at der var en ordfører fra Socialdemokraterne i går, der haglede os andre ned, fordi vi lavede hjælpespørgsmål, men det har i hvert fald bredt sig siden i går, til at Socialdemokraterne også godt kan være med i den disciplin.

Mit spørgsmål til ordføreren handler egentlig sådan om noget andet. I Danmarksdemokraterne deler vi jo målet, altså der deler vi *virkelig* målet, og jeg har også fuld respekt for, at DF så vælger at sige: Okay, vi synes, at id-kort er en god ting. Men ordføreren ved jo også godt, som det blev fastslået tidligere, at det kun er myndighederne, der kan bede om det her id-kort, og det vil sige, at så bliver det nødvendigt at vide, hvad det er, det her id-kort gør for en myndighed. For det er jo ikke med chip – det var faktisk en stramning – og det anerkender jeg kunne løse lidt af det. Men hvad er det, en myndighed lige pludselig kan kontrollere ud fra et id-kort, som de ikke allerede kan kontrollere i forvejen, når de står med et id-kort, hvor mit tykke ansigt er på, og siger: Du hedder Kim, og du arbejder dér?

Kl. 09:48

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 09:48

Michael Nedersøe (DF):

Jamen lad os nu se, om ikke vi kan få forhandlet, at chippen kommer med i det, for det giver faktisk rigtig god mening. Det ville gøre det langt lettere for myndighederne at kontrollere det, når de var ude på byggepladser eller andre relevante steder.

Her er en historie fra det virkelige liv: I 2013 havde jeg selv nogle folk, der skulle ud og renovere mit hus. De var sendt af et typenhushusfirma, fordi der var en fejlkonstruktion. Mandag morgen kom Stanislav og Igor i deres polske BMW uden løn og ansættelseskontrakter. Det bad jeg selvfølgelig om. Dagen efter fik jeg lønsedler, og så regnede virksomheden med, at det bare var det. Dagen efter igen tog jeg hjem og ville have noget id på dem. Der var ikke styr på noget som helst, og til sidst måtte de jo stoppe arbejdet. Det viste sig også senere, at den virksomhed, som havde været ude ved mig, var en virksomhed, der havde to firmaer: et med overenskomst og et uden overenskomst. Og det var mig som menigmand, der skulle stå og kontrollere det. Det vil gøre det langt lettere for myndigheder at kontrollere det, når der er id-kort med chip.

Kl. 09:49

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Spørgeren.

Kl. 09:49

Kim Edberg Andersen (DD):

Det er jo, fordi du i den situation har valgt at stå som bygherre, kan man sige. Der kan man jo sikre sig. Altså, hvis man bygger et hus og man ikke sørger for at have en bygherrerådgivning, så står man som bygherre. Sådan er det jo. Så jeg synes, at man selvfølgelig klarede det fint og fik kontrolleret det, man skulle, men det skal en bygherre jo i forvejen. Så vi tager den bare lige en gang til. Nu indfører vi det med en chip, og der bliver man også nødt til lige at fortælle danskerne, at mange af de kameraer, man har fået derude, jo kan læse de her ting; de kan læse i din telefon og transportere dig rundt. Skal den chip også kunne bruges til, at man kan se, hvor de her mennesker transporterer sig rundt henne, altså med den teknologi, vi har?

Kl. 09:50

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Jeg tillader mig at gøre opmærksom på, at forbuddet mod direkte tiltale gælder både heroppefra og nede fra salen.

Ordføreren.

Kl. 09:50

Michael Nedersøe (DF):

Nej, det mener jeg ikke. Og retfærdigvis skal det siges, at jeg ikke var bygherre; jeg var menigmand, og der var en anden bygherre på sagen.

Kl. 09:50

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Dermed siger vi tak til hr. Michael Nedersøe. Tillykke med jomfrutalen. Vi går videre i ordførerrækken til Liberal Alliances ordfører, fru Pernille Vermund.

Kl. 09:50

(Ordfører)

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Min ældste søn er snart færdiguddannet tømrer. Han går til sit fag med stolthed. Som så mange andre unge mennesker, der vælger en faglig uddannelse, så står han tidligt op, tager arbejdstøjet på og bruger dagen på at skabe noget konkret – noget, der kan ses, bruges og stå i mange år. Han er dygtig, og jeg er som mor og arkitekt pavestolt af, at han, som også er bogligt godt begavet, snart mestrer tømrerfaget og forhåbentlig får sit svendebrev. Det er en faglighed, vi alle burde være stolte af, og det er unge mennesker, vi burde møde med respekt og tillid. Men med det her lovforslag møder vi dem i stedet med mistillid. For min søn og tusindvis af andre tømrere, murere, elektrikere og andre håndværkere skal fremover på større byggepladser ikke bare passe deres arbejde; de skal registreres, de skal bære særlige id-kort. Deres opholdstid skal registreres, og oplysninger om bl.a. nationalitet, personnummer og opholdsadresse skal gemmes i mindst 5 år – alt sammen, fordi nogle andre ikke kan finde ud af at overholde loven. Det er efter min mening den forkerte vej at gå. Der skal være ordnede forhold på danske byggepladser. Man skal arbejde lovligt og betale sin skat, og myndighederne skal selvfølgelig gribe ind over for social dumping, ulovlig arbejdskraft og virksomheder, der snyder. Men vi skal gå efter dem, der bryder reglerne – ikke mistænkiggøre alle dem, der passer deres arbejde.

I Liberal Alliance mener vi, at mennesker og virksomheder kun skal pålægges nye administrative byrder, når der er en meget god grund til det, og når andre mindre indgribende løsninger ikke er tilstrækkelige. Og det er svært at se, at den betingelse er opfyldt her. Vi har allerede pas, kørekort og anden gyldig legitimation. Vi har allerede registre, hvor certifikater til eksempelvis at føre kran eller arbejde med asbest kan trækkes. Og arbejdsgivere har allerede i dag pligt til at sikre, at medarbejderne har de relevante uddannelser og certificeringer. Hvorfor skal staten så opbygge endnu et system med endnu et kort, endnu en registreringsordning og endnu en administrativ byrde?

Beskæftigelsesministeriet skriver selv, at et statsligt id-kort vil kræve betydelig it-anskaffelse og it-udvikling. Det burde få alle advarselslamperne til at lyse. Men vores bekymring handler ikke kun om bureaukrati. Lovforslaget giver også Arbejdstilsynet mulighed for uden retskendelse at få adgang til offentlige og private arbejdspladser. Tilsynet får mulighed for at indhente oplysninger og foretage fotografiske optagelser. Det er ret vidtgående beføjelser. Retssikkerhed og proportionalitet betyder, at vi som politikere bør spørge os selv: Hvorfor er det nødvendigt? Hvilket konkret problem kan ikke løses med de kontrolmuligheder, myndighederne allerede har? Og står indgrebet mål med det, man ønsker at opnå?

For Liberal Alliance er udgangspunktet enkelt. Slå hårdt ned på dem, der bryder loven. Kontrollér de virksomheder, hvor der er begrundet mistanke om snyd. Men lad være med at behandle alle danske håndværkere som potentielle lovbrudere. Vi har brug for flere unge, der vælger håndværksfagene, flere, der som min søn er

stolte af deres fag og af det, de skaber. De fortjener vores respekt – ikke endnu et id-kort om halsen. Liberal Alliance er ikke en del af aftalen bag lovforslaget, og vi støtter ikke forslaget. Tak for ordet.

Kl. 09:54

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til fru Pernille Vermund. Vi bevæger os videre i ordførerrækken og byder velkommen til Moderaternes ordfører, fru Pernille Christensen. Værsgo.

Kl. 09:54

(Ordfører)

Pernille Christensen (M):

Tak for ordet, hr. formand. Vores byggebranche skal opleve en fair konkurrence og ingen snyderi med f.eks. ulovlig arbejdskraft eller andet. Der har desværre været eksempler på, at det har været svært for en bygherre at sikre hele leverandørkæden, til trods for at de har lavet tro og love-erklæringer og kontrakter og har lavet stikprøvekontroller med deres underentreprenører. Det er derfor, at branchen selv har efterspurgt en id-kortløsning for at forenkle deres bøv. For det er sådan, at det simpelt hen er ret dyrt for de her virksomheder, når en byggeplads er nødt til at blive lukket ned, fordi der på et kontrolbesøg bliver fundet, at der er ulovlig arbejdskraft, eller at de er nødt til det, enten fordi de selv har fundet ud af det eller de ved et tilsyn har fundet ud af, at der er en underentreprenør, der ikke har levet op til de forpligtelser og den lovmedholdelighed, som man skal have for at være på det danske arbejdsmarked og for at være i Danmark i det hele taget. For så skal de altså ud at finde en ny, og det skaber bøv.

Derfor støtter vi det her. Det her er faktisk et flot forslag, fordi det er branchen selv, der er kommet med forslaget og har bedt om det, og det har faktisk været i samarbejde med lønmodtagerne, så de har jo også selv bedt om at få det her kort på sig for at kunne komme ind i det her. Vi ved også, at på i hvert fald de store arbejdspladser har man i forvejen id-kort for overhovedet at kunne komme ind på en arbejdsplads.

Så på den baggrund bakker vi i Moderaterne op om det her, for man har faktisk fundet en relativt enkel løsning på et større problem. Særlig er det, vi virkelig lægger vægt på, at det skal bæres af branchen selv, og det vil vi jo også arbejde på det skal. Og hvis det skal blive til en statslig løsning, er det jo kun, hvis branchen selv bringer det frem eller vi simpelt hen finder ud af, at det er for dyrt for branchen. Vi er derfor også glade for, at der kommer en følgegruppe på det her i et tæt samarbejde både med branchen selv og lønmodtagerne. Jeg siger tak for ordet.

Kl. 09:56

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er indtil videre tre indtegnede. Den første er fru Pernille Vermund.

Kl. 09:57

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Jeg har prøvet at finde ud af, om der er ordførere, som er medlem af partier, der er bag aftalen her, og som jo så også står og argumenterer for lovforslaget, som kan svare på, om der er nogen af de oplysninger, der nu skal registreres på et helt nyt kort med et helt nyt it-system, som ikke allerede i dag findes i registre, og i givet fald hvilke.

Kl. 09:57

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Pernille Christensen (M):

Jeg vil ikke gå for teknisk ind i det her, for det er det, vi også skal drøfte i den kommende lovbehandling, altså præcis hvilke oplysninger der skal ind. For vi skal kun have de oplysninger ind, der bliver efterspurgt, og det, der er tilgængeligt. Men det, jeg kan forstå, er: Ja, de her oplysninger findes i registre. Nu bliver de samlet på et id-kort, frem for at man skal bede om at se ind i flere forskellige registre og bede om flere forskellige typer af dokumentation, men det bliver samlet i samme dokumentation.

Kl. 09:58

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:58

Pernille Vermund (LA):

Så oplysningerne findes i forvejen, og man kunne i princippet med den kontrolmulighed, man har i Arbejdstilsynet og i staten, sørge for, at de her registre kan samkøres, så når Arbejdstilsynet kommer ud, kan de tjekke det, de nu har behov for at tjekke, uden at man lægger en ny byrde på virksomhederne, og uden at man opfinder et nyt, temmelig bureaukratisk system. Kan ordføreren bekræfte det?

Kl. 09:58

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:58

Pernille Christensen (M):

Jeg kan ikke bekræfte, at det her bliver dyrere og mere bøvlet for branchen, for de har faktisk selv bedt om det. De vil gerne have det her id-kort, så man kan kontrollere måske allerede ved indgangen til byggepladsen, om det her er i orden. Og jeg har en formodning om, at det er, fordi de tænker, at så bliver der nok færre tilsyn, end når man skal have tilsyn af forskellige typer til at rende rundt og kontrollere individuelt.

Kl. 09:58

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så er det hr. Jacob Harris.

Kl. 09:59

Jacob Harris (UFG):

Hørte jeg rigtigt, at ordføreren sagde, at der er lønmodtagere, der efterspørger at få det her id-kort? Og i så fald, hvad er det for nogle lønmodtagere? For jeg kender da en del ude i byggebranchen, og jeg har endnu til gode at høre en eneste håndværker sige: Jeg elsker simpelt hen kontrol og overvågning. Så det håber jeg da ordføreren har noget dokumentation på, så det ikke bare er en maveformemmelse.

Derudover prøvede jeg tidligere i dag at spørge bl.a. SF, i forhold til at der står i det her aftalegrundlag, at der vil være omstillingsomkostninger på 46,7 mio. kr. Og herefter vil det koste 12,2 mio. kr. om året at drive det her for de små og mellemstore virksomheder og de øvrige virksomheder. Hvem skal betale den regning?

Kl. 09:59

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 09:59

Pernille Christensen (M):

Skal jeg forstå det sådan, at der bliver stillet to spørgsmål i samme korte bemærkning? Det skal jeg, tak.

På første spørgsmål om lønmodtagerne vil jeg svare, at så kan vi jo se i høringsmaterialet til det her, at der er opbakning blandt FH. Jeg ved også, at da man ønskede det her, var det et samarbejde mellem byggebranchen og fagbevægelsen om, at vi skulle have det her kort.

I forhold til dit spørgsmål om, hvem der skal betale de her ting, så fremgår det ikke af lovforslaget, hvordan det skal være. Men normalvis bærer virksomhederne jo den byrde.

Kl. 10:00

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Vi bruger ikke direkte tiltale, men nu er det hr. Jacob Harris for den anden korte bemærkning.

Kl. 10:00

Jacob Harris (UFG):

Jeg synes, det er uambitiøst, at man kommer med et forslag, og at man faktisk ikke engang ved, hvordan det skal finansieres. Det er fint, at ordføreren svarer, at FH har svaret, at man er interesseret i det her. Men nu er det jo ikke nogen hemmelighed, at FH, hvor jeg selv har arbejdet i 10 år, går ind for øget kontrol og overvågning og at holde den danske arbejder i hamsterhjulet. Men de repræsenterer jo knap nok halvdelen af lønmodtagerne efterhånden. Så hvordan kan man bruge det som et svar, ordfører?

Kl. 10:01

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 10:01

Pernille Christensen (M):

Det her svar bruges, fordi den gængse vej, når vi taler om lønmodtagere og arbejdstagere, er, at vi henviser til de organisationer, der indgår i de her ting. Det er derfor, svaret er sådan. Og videre tænker jeg, at blot fordi man ikke er medlem af en fagforening, skal man da også være omfattet af de samme regler som alle andre.

Kl. 10:01

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 10:01

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Jeg vil gerne vende lidt tilbage til, hvad det her egentlig nytter. Jeg er så meget for, at vi får styr på butikken ude på arbejdspladserne. Det er jeg virkelig. Jeg kan bare også mærke i maven, at det her kommer til at ramme lige nøjagtig nul af dem, som i forvejen bryder reglerne. Kan Moderaterne måske komme mig lidt i møde – også fordi jeg er, som jeg er, og måske ikke er den skarpeste kniv i skuffen – og forstå, at jeg siger, at når folk, der i forvejen bryder reglerne, får en ny regel, så er jeg lidt bekymret for, at de ikke har tænkt sig at overholde den? Og hvad hjælper det så?

Vil Moderaterne ikke gøre mig klog på det, altså hvordan får vi folk, der ikke har tænkt sig at overholde en regel, til at overholde den ved at indføre en ny regel? For så kan vi løse mange problemtyper herinde, for så skulle vi bare give id-kort på udlændinge, på skatteunddragelse og på alt muligt – så laver vi id-kort på det hele. Vil ordføreren ikke bare lige gøre mig klog på, hvordan Moderaterne ligesom har haft den tankeproces, at folk, der ikke overholder reglerne, får vi til at overholde reglerne ved at lave et id-kort?

Kl. 10:02

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Kl. 10:02

Pernille Christensen (M):

Som tidligere nævnt har den lovmedholdelige del af branchen jo efterspurgt det her. Så de ser ikke det her som en yderligere byrde. Så spørger spørgeren jo så til, hvad vi så gør med dem, der ikke overholder reglerne. Men ved det her id-kort laves der faktisk en praktisk foranstaltning, der gør, at man skal det. For hvis du ikke har det der id-kort på dig, og hvis de rigtige oplysninger ikke er på det, så er det jo sandsynligvis ulovligt. Men det er en lettere måde at kontrollere på og få det fanget på.

Kl. 10:03

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Spørgeren.

Kl. 10:03

Kim Edberg Andersen (DD):

Hold da op! Så Moderaternes argumentation her er simpelt hen, at fordi folk har et id-kort på sig, har man simpelt hen lavet en praksis, som gør, at de nu overholder reglerne, og så vil dem, som allerede bryder reglerne, inklusive bygherrer og alle dem her, der bevidst bryder reglerne – og tro mig, de ved godt, hvad de bryder reglerne med – holde op med at bryde reglerne. For nu har de et id-kort.

Nej, den, det kommer til at ramme, er jo den håndværker, som kommer hjemmefra uden sin tegnebog og ikke har id-kortet med. Gud forbyde, at man har en håndværker, der får stjålet sin tegnebog, og der går 3 uger, inden du får et nyt id-kort. Så skal han ikke have løn eller hvad? Jeg spørger en gang til: Hvad hjælper det med et id-kort?

Kl. 10:04

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tiden er gået, og vi påberåber os ikke de højere magter. Ordføreren.

Kl. 10:04

Pernille Christensen (M):

I tilfælde af at der er nogen, der snyder med det her id-kort, så er vi så ovre i den del af lovgivningen, der hedder dokumentfalsk. Så der har vi svaret på spørgerens spørgsmål.

Kl. 10:04

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ordføreren, og vi går videre i ordførerrækken, nu til Det Konservative Folkeparti med hr. Rune Kristensen som repræsentant.

Kl. 10:04

(Ordfører)

Rune Kristensen (KF):

Tak for ordet, formand. Formålet med det her lovforslag er egentlig ganske legitimt. Vi skal bekæmpe illegal arbejdskraft, skattesnyd, dårligt arbejdsmiljø og virksomheder, der ikke følger reglerne. Og de mange seriøse virksomheder i byggebranchen skal ikke underbydes af aktører, der baserer deres forretning på ulovlig arbejdskraft eller urimelige forhold. Et id-kort kan godt være et relevant redskab, men et fornuftigt formål i sig selv er ikke en garanti for fornuftig lovgivning. Det afgørende er, hvordan ordningen indrettes. Og her har Det Konservative Folkeparti en række væsentlige bekymringer. Det første handler om ansvaret.

Lovforslaget her pålægger bygherren et meget vidtgående objektivt ansvar. Bygherren kan altså få en bøde, selv om vedkommende hverken har handlet forsætligt eller uagtsomt. Der kan være en medarbejder hos en underleverandør, der f.eks. har glemt sit kort, ikke har fået opdateret en oplysning eller er løbet tør for strøm på sin telefon. Og alligevel kan bygherren blive mødt med en bøde. Det er ikke en rimelig ansvarsplacering.

Vores anden bekymring går på fleksibilitet. Dansk byggeri er afhængigt af internationale medarbejdere. Udenlandsk arbejdskraft er ikke et problem i sig selv. Faktisk er det en nødvendighed. Længde fleste kommer for at arbejde og bidrage og udfylde stillinger, som virksomhederne ellers har svært ved at besætte. Dermed er udenlandsk arbejdskraft rigtig mange steder en forudsætning for, at der kan bygges og renoveres.

Byggebranchen er samtidig kendetegnet ved, at medarbejdere med kort varsel skal kunne flytte sig mellem projekter og pladser. Hvis der f.eks. akut mangler en maskinfører på en byggeplads, skal vedkommende kunne træde til uden først at skulle afvente en langsommelig administrativ proces. Ministeriet skriver godt nok, at kortet kan udstedes med kort varsel. Det er positivt. Men lovforslaget indeholder ikke nogen egentlig servicegaranti, og den konkrete tekniske løsning er jo heller ikke besluttet. Det her kan hurtigt blive en flaskehals.

Vi støtter en ordning, hvor medarbejderen ikke skal begynde forfra, hver gang vedkommende flyttes. Oplysninger, som allerede findes i CVR, CPR, RUT og hos udlændingemyndighederne, skal ikke indberettes på ny, men genbruges.

Vores tredje bekymring handler om persondata. Der lægges op til, at der både skal indsamles og opbevares omfattende data om medarbejderne til bygherrer, Arbejdstilsynet, Skatteforvaltningen, SIRI og så videre. Og her mener vi, at man er gået for vidt.

Endelig bliver Folketinget bedt om at vedtage omfattende pligter og bødeansvar, før de centrale praktiske spørgsmål er afklaret. Vi ved endnu ikke, om der bliver tale om et fysisk kort, en app eller en hybridløsning. Vi kender ikke ekspeditionstiderne, de præcise nedbrudsprocedurer ved it-nedbrud eller den endelige dataarkitektur. Vi ved heller ikke, om det er branchen selv eller staten, der skal drive den her løsning. Samtidig er der også en hel række ret betydelige etablerings- og driftsomkostninger, både for staten og for virksomhederne.

Derfor skal den her ordning først afprøves og evalueres, i forhold til om den faktisk fører til bedre kontrol og mindre snyd, og så for at se, om de her gevinster står mål med de omfattende byrder og den her nye regulering, inden bureaukratiet udbredes til rigtig mange byggepladser i Danmark.

I Det Konservative Folkeparti kan vi på den her baggrund ikke støtte lovforslaget i dets nuværende form. Vi afviser ikke princippet om et id-kort, og vi går konstruktivt ind i udvalgsbehandlingen med beskæftigelsesordfører Christian Vigilius i front. Vi vil gerne arbejde for en rimelig ansvarsplacering, for en løsning, der er praktisk mulig at overholde, for mindre omfattende dataopbevaring og for en bindende evaluering. Hvis regeringen kan løse de problemer, er vi klar til at samarbejde. Hvis forslaget i det væsentlige står uændret, kan vi ikke støtte det. Tak for ordet.

Kl. 10:09

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Sinem Dybvad Demir.

Kl. 10:09

Sinem Dybvad Demir (EL):

Tak for talen. Jeg vil gerne spørge ordføreren om, hvorvidt De Konservative støtter op om den danske model, i og med at det, der ligger på bordet angående id-kort, jo har været udarbejdet i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og dermed også arbejdsgiversiden, sådan som det foreligger lige nu.

Kl. 10:09

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 10:09

Rune Kristensen (KF):

Ja, vi støtter helt bestemt op om den danske model. Men derfor kan vi jo stadig væk godt lave noget lovgivning, der er smidig og mindre bureaukratisk og mindre omkostningstung for vores virksomheder, og som også gør, at vores virksomheder og medarbejdere f.eks. ikke ender med ikke at kunne komme ind på en plads, hvor de faktisk lovligt skal ind for at arbejde.

Kl. 10:10

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Spørgeren.

Kl. 10:10

Sinem Dybvad Demir (EL):

Det her er jo netop en bureaukratisk lettelse, en administrativ lettelse, for både medarbejderne og for virksomhederne. På nuværende tidspunkt er der en masse former for identifikation spredt ud over flere forskellige papirer, som man skal fremvise for at vise kompetencer, og det samme skal virksomhederne også. Med den her ordning samler vi det hele i ét, så det bliver administrativt nemmere både for medarbejderne og for virksomhederne at dokumentere. Så det, vi gør med det her forslag, er jo faktisk at lave en regelforenkligning og en administrativ lettelse for virksomhederne.

Kl. 10:10

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Kl. 10:10

Rune Kristensen (KF):

Mig bekendt er der for det første ikke noget i det her, som handler om, at man fjerner regler om RUT-numre eller andet. Jeg er faktisk i den situation, at min egen hustru har et entreprenørselskab og flere byggepladser, så jeg kender godt til de regler, der er i dag, og mig bekendt fjerner man ikke en masse regler ved det her. For os er det vigtigt, at der stadig væk er en masse uafklarede spørgsmål og tekniske ting, som ikke er på plads i forhold til den konkrete udførelse, og derfor er vi nødt til at få nogle ændringer, før vi kan støtte det.

Kl. 10:11

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Hr. Jacob Harris for en kort bemærkning.

Kl. 10:11

Jacob Harris (UFG):

Jeg bed mærke i, at ordføreren siger, at De Konservative ikke vil afvise at støtte op om et id-kort, hvis det kommer i en anden form. Jeg synes, debatten i dag peger hen imod, at der er mange her, der måske ikke rigtig ved, hvordan det fungerer ude på en byggeplads. Men det er jo sådan, at når Arbejdstilsynet kommer ud på en byggeplads, har de faktisk myndighed til at få ID udleveret allerede i dag, og det vil jo sige, at hvis der skulle være en illegal indvandrer derude, finder man vedkommende allerede i dag. Hvad mener De Konservative at et id-kort i en anden form skulle kunne ændre i forhold til de redskaber, der allerede er i dag?

Kl. 10:11

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):
Ordføreren.

Rune Kristensen (KF):

Jeg mener også, jeg var rimelig tydelig om, at jeg havde et indgående kendskab til, hvordan det foregår på en byggeplads. Så jeg tænker ikke, det er rettet mod undertegnede. Det, som vi siger, er, at hvis alle de ting, som vi og andre her i salen nu i dag har kritiseret, bliver ændret, så skal vi selvfølgelig ikke være dem, der stiller os imod sådan et forslag.

Så for os handler det jo om, at der er en masse problemer, som vi har oplyst her i dag, i forhold til ansvar, bøder, tekniske løsninger osv., og hvis alle de ting bliver løst og de kritikpunkter, som jo så ellers bliver fremført, er væk, så kan jeg ikke se, hvorfor man ikke skulle kunne støtte det her.

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Nu blev jeg lidt forvirret, for De Konservative siger, at hvis alle de problemstillinger ligesom bliver adresseret, går man ind for et id-kort. Så siger ordføreren efterfølgende, at man jo allerede nu har krav om at kunne se, hvem der er på pladsen. Så kan jeg godt lige blive lidt bekymret for borgerligheden i De Konservative.

Så De Konservative går ind for, at vi udstyrer danskerne med et id-kort som sådan en løsning på noget, hvor vi i forvejen har en procedure på plads, som egentlig kunne løse problematikken? Det er bare lige, fordi det var det, jeg hørte ordføreren sige, men jeg kunne godt have taget det forkert ned.

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Ordføreren.

Rune Kristensen (KF):

Jeg tror, at du har hørt forkert, hvis du mener, at Det Konservative Folkeparti mener, at alle danskere skal udstyres med et nyt id-kort. Det var ikke det, jeg sagde. Jeg syntes, det var rimelig klart og tydeligt, altså at det her handler om udenlandsk arbejdskraft og byggepladser, og for os er tilgangen mere, at vi ikke afviser et id-kort. Vi siger, at der er i den nuværende lovgivning er en lang, lang række ting, som vi mener rammer skævt, med for meget bureaukrati, for mange omkostninger, og at der ligger noget ansvar i forhold til bygherrer, som vi ikke mener er passende i forhold til det ansvar, man normalt bør have som bygherre. Så synes vi, man skal teste det af i en periode og lave en grundig evaluering og på den baggrund vurdere, om det kunne være en mulig vej at gå.

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Når man i Konservative vælger at sige, at man ikke afviser et id-kort, så åbner man jo i hvert fald også døren sådan rimelig meget på klem i forhold til at der skal være et id-kort. Så tager jeg det jo sådan ned, at Konservative mener, at et id-kort kan være en løsning på problemstillinger, som myndighederne allerede nu kunne løse, hvis de gad at bruge tid og penge på det. De kan bare tage ud på arbejdspladserne, der er der krav om det, og reglerne skal overholdes, og så bliver jeg jo oprigtig bekymret. For problemet med

Kl. 10:11

id-kortet er jo dybest set, at den danske håndværker og den danske virksomhed, som følger alle reglerne nu, får den her byrde. Om den økonomisk er kæmpestor, ved jeg ikke, men den bliver jo i hvert fald tidsmæssigt problematisk i forhold til det daglige arbejde, altså friheden for danskerne. Kan ordføreren se det?

Kl. 10:14

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:14

Rune Kristensen (KF):

Hvis det er således, at den byrde netop ikke bliver større, men måske bliver mindre, og det kan den jo sagtens blive, hvis det er således, at det er mindre bureaukratisk end det, vi har i dag, med RUT-numre, lønsedler, pas, og hvad der ellers er af forskellige andre ting, man i dag kan kontrollere. Så for os er det jo en konstruktiv dialog, vi skal have i udvalget, om der er nogle af de bureaukratiske torne, der er i buketten, der kan blive pillet ud, og ellers står vi egentlig meget det samme sted, som I gør i forhold til at blive skeptisk over for forslaget, som det ligger nu.

Kl. 10:15

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så vi siger tak til hr. Rune Kristensen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg byder velkommen til fru Sinem Dybvad Demir fra Enhedslisten.

Kl. 10:15

(Ordfører)

Sinem Dybvad Demir (EL):

I dag tager vi et afgørende skridt i kampen for et retfærdigt arbejdsmarked. Indførelsen af obligatoriske id-kort på vores største byggepladser er ikke bare en teknisk lovgivning. Det er et værn mod de virksomheder, der spekulerer i underbetaling, farligt arbejdsmiljø, og social dumping. Det handler om at beskytte de mest sårbare arbejdere og sikre, at de, der følger reglerne, ikke bliver udkonkurreret af lyssky bagmænd.

For mig personligt er det her en helt særlig dag. Jeg er gået ind i politik for at kæmpe imod den systematiske udnyttelse, vi ser hver eneste dag på de danske arbejdspladser, og derfor føles det som en personlig forløsning, at vi nu endelig lander et id-kort til byggepladserne. Dette er en kæmpe sejr for ordentlige forhold, som vi i Enhedslisten har kæmpet for i årevis. Allerede tilbage i 2014 fremsatte Enhedslisten beslutningsforslag B 94 om netop id-kort i byggebranchen. Dengang mødte vi modstand, men vi har valgt at holde fast. Fagbevægelsen har råbt op omkring det her værktøj i knap 20 år. At vi endelig får id-kortet indført, er en kæmpe politisk sejr. Men mest af alt er det en sejr for den danske fagbevægelse og det fagligt aktive, der står ude i støvet og kulden hver dag. Vi er klar til at fejre den sejr sammen med de andre partier, men fejringen tilhører først og fremmest de arbejdere, der har nægtet at lade sig splitte af kyniske bagmænd. Det er deres udholdenhed, det er deres solidaritet, der har båret os hertil. Hele 73 pct. af danskerne bakker op om dette krav, fordi folk har forstået, at vi ikke kan have et arbejdsmarked, hvor menneskers sikkerhed bliver solgt for profit.

Med id-kortet giver vi fagbevægelsen, myndighederne og bygherrerne et værktøj til at sikre, at der er ordnede forhold. Ved at placere det fulde ansvar hos bygherren sikrer vi, at de store aktører i toppen af fødekæden ikke længere kan vaske hænder eller påstå uvidenhed om udnyttelsen i det nederste led. Når hver eneste arbejder bliver synlig med navn og kvalifikationer, gør vi det umuligt at drive forretning på anonymitet og retsløshed. Samtidig sikrer vi også en fair konkurrence for de virksomheder, der rent faktisk tager ansvar for deres ansatte og sikrer ordentlige arbejdsforhold. Alt for

Kl. 10:14

Kl. 10:14

længe har de brodne kar vundet opgaver ved at underbyde på både sikkerhed og løn, mens de ordentlige virksomheder er blevet straffet for at følge reglerne. Enhedslisten ser dette som en rigtig god start, men vi er ikke i mål endnu. Vi ser gerne, at id-kortet bliver bredere og dækker alle byggepladser, ikke kun de største, så vi på den måde kan ramme snyd over alt og på sigt også på arbejdspladser uden for byggebranchen.

For at sikre ordningen den bedste start vil jeg i udvalgsarbejdet gå i dialog med ministeriet om muligheden for, at bygherrer frivilligt kan tilvælge ordningen, så alle bygherrer uanset projektets størrelse kan vælge at være med. Derudover vil jeg drøfte muligheden for oprettelsen af et centralt register, så vi sikrer at fjerne unødigt administrativt dobbeltarbejde og sikrer et godt datagrundlag, samt se på, hvordan vi sikrer ejerskab og opbakning til kortet ved inddragelse af arbejdsmarkedets parter i forvaltningen af en eventuel branchemodel. Jeg føler virkelig en dyb stolthed over at stå her på ryggen af de mange tusinde fagligt aktive, der aldrig gav op. I har igennem to årtier råbt på retfærdighed, og I har vist, at når vi står sammen mod dem, der vil splitte os for at presse vores løn og sikkerhed, så kan vi faktisk ændre loven. For denne sejr er ikke skabt her i Folketingssalen; den er vundet ude på stilladserne og i skurvognene. Det er jeres udholdenhed og jeres solidaritet, der har tvunget denne dagsorden igennem over for dem, der helst så et ureguleret marked. Så af hjertet tak for kampen. Jeg vil så slutte af med at takke ministeren for hendes arbejde for id-kortet. Enhedslisten ved, at det her har ligget ministeren nært.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Først er det hr. Jacob Harris, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 10:20

Jacob Harris (UFG):

Nu siger ordføreren, at det er en kæmpe sejr for de fagligt aktive og den danske håndværker derude og sådan noget. Jeg er uenig med ordføreren i, at det skulle være en sejr, og at det overhovedet skulle flytte noget som helst. For det er jo sådan i dag, at virksomhederne skal registrere sig, når de går på et byggeprojekt, og at fagbevægelsen kan gå ind og bede om lønsedler inden for 48 timer, og at medarbejderne skal fremvise id til de myndigheder, der kommer forbi. Hvad er det, ordføreren mener er så stor en sejr ved, at danske håndværkere skal rende rundt med et id-kort ude på arbejdspladserne? For det ændrer ikke noget. Det eneste, det her kommer til at ændre, er, at det bliver mere bureaukratisk, det bliver dyrere, og det bliver mere besværligt at drive virksomhed, specielt for de små virksomheder. Det har intet med social dumping eller bedre arbejdsvilkår at gøre.

Kl. 10:21

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:21

Sinem Dybvad Demir (EL):

Først og fremmest viser den seneste undersøgelse, at 73 pct. af danskerne bakker op om det her, mens kun 4 pct. er imod. Hvad angår de danske håndværkere, skal de allerede i dag identificere sig og vise kompetencer på flere forskellige måder. Med det her skal de kun have ét id-kort, der kan gøre det hele. Så det er en administrativ lettelse for håndværkerne. Lovgivning giver mulighed for bedre samkørsel. Det gør det nemmere. I dag kan vi se, hvordan myndighederne kæmper imod organiserede kriminelle. Vi ser falske underskrifter. Så i stedet for at stå med krøllede papirer, hvor der er risiko for falske underskrifter, så er der på den her måde faktisk

bedre mulighed for at håndhæve den lovgivning, der allerede er. Så det her er en administrativ lettelse for både håndværkeren og virksomhederne.

Kl. 10:22

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 10:22

Jacob Harris (UFG):

Jeg mener, at det her handler om en forfejlet udlændingepolitik. Hvis man har styr på sine egne grænser, ved man også, hvad det er for nogle mennesker, der kommer ind i landet og arbejder. Så kan vi stoppe dem nede ved grænsen og sige: Jamen du er ikke EU-borger; så kan du heller ikke arbejde på vores byggepladser. Så er det her ikke bare at flytte problemet over på nogle arbejdsgivere, fordi man ikke har kunnet løse problemet herinde i Folketinget i de sidste 30 år?

Kl. 10:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:23

Sinem Dybvad Demir (EL):

Jeg vil gerne holde fast i, at vi diskuterer arbejdsmarkedspolitik og ikke udlændingepolitik, og så slå fast, at om hr. Jacob Harris ønsker det eller ej, så har vi udenlandsk arbejdskraft i Danmark i dag, og vi ser, hvordan organiserede kriminelle udnytter den udenlandske arbejdskraft. Der har f.eks. været historier om usbekiske arbejdere, der er blevet udsat for social dumping. Det her kunne være et værn imod arbejdsgivere, der er organiserede kriminelle, og som udnytter den arbejdskraft, der er i Danmark, samtidig med at vi også beskytter de danske arbejdere, når vi sikrer gode løn- og arbejdsforhold for alle arbejdere.

Kl. 10:23

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 10:23

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Jeg kan godt høre, at ordføreren meget belejligt ikke har lyst til at snakke om, at det her også er udlændingepolitik, for det er det. Altså, det er jo Enhedslisten, der er skyld i, at de her usbekiske arbejdere bare kan løbe rundt. Det er også Enhedslisten, der, hver eneste gang der har været problemer med, at vi ikke kunne løse de problemstillinger, som alle de her udlændinge tog med, har sagt, at det er danskerne, der skal bære byrden. Men det er fint. Det vil ordføreren ikke snakke om.

Så lad os snakke om noget andet, ordføreren talte om, nemlig kvalifikationer. Der skulle også være kvalifikationer på de her kort. Så nu skal kvalifikationer, altså det, som din arbejdsgiver har ansat dig på baggrund af, også være på kortet. Jeg er godt klar over, at Enhedslisten synes, det ville være fantastisk med flere personlige oplysninger, vi alle sammen skal smide af sted, helst i statens vold. Så kan jeg forestille mig, at det er den statslige model, vi skal have, og så kan vi rigtig rammesætte det herindefra: Velkommen til Enhedslisten på talerstolen; det her er jo en socialistisk tilgang til det, hvor jeg håber, at mine blå kollegaer, også dem, der har tænkt sig at stemme det her igennem, lige åbner ørerne og hører, hvordan man har tænkt sig at skalere det. For ordføreren sagde jo faktisk også – og det må ordføreren også godt lave en replik på – at det her skal udfoldes meget mere, altså at vi skal have mange flere id-kort. Vi skal faktisk helst have dem om halsen alle sammen hele tiden.

Kl. 10:25

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Sinem Dybvad Demir (EL):

Jeg er meget mere optaget af at se på, hvordan vi kan stoppe organiseret kriminalitet i Danmark. Så når der er en lovgivning, der giver os mulighed for det, er det det, jeg er optaget af, og det er det, Enhedslisten er optaget af.

Hvad angår bemærkningen omkring kvalifikationer, vil jeg sige, at hvis en håndværker i dag har et truckkørekort, skal det jo registreres, i og med at vi skal vide, at håndværkeren har det kørekort. Så det er den type kvalifikationer, jeg taler om, altså ting, der allerede bliver registreret. I stedet for at de bliver registreret forskellige steder og på løse papirer, kan vi have det hele samlet på ét dokument, som er let tilgængeligt for myndighederne, når de skal håndhæve lovgivningen.

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kim Edberg Andersen (DD):

Myndighederne ved i forvejen, at du har et truckcertifikat, for det skal man jo fortælle bygherren, når man er der. Det ved myndighederne også. Det skal stå der. Skal det også stå der, hvis man f.eks. er tømrer og man tænker, at man godt lige kan hjælpe mureren med at holde betonspanden? Så kan man rigtig få det til at handle om nogle faggrænser, og så kan alle sammen sætte sig ned i skurvognen og lade den røde fane blafre ude foran, og man siger: Vis dit røde id-kort her, og ellers må du ikke blande vand til mureren. Se, det er det, der er problemstillingen. Det er jo endnu mere kontrol. Jeg er godt klar over, at Enhedslisten tænker, at det er en kæmpe sejr; det er en kæmpe sejr med endnu mere kontrol af ting, vi allerede kan kontrollere nu. Det er sørgeligt, men ikke uventet fra Enhedslisten.

Kl. 10:26

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Sinem Dybvad Demir (EL):

Jeg synes, det er lidt useriøst at begynde at snakke om en rød fane, der blafrer, når der her er tale om en aftale, der er indgået blandt arbejdsmarkedets parter, det vil sige, at også de danske arbejdsgivere har været med til det her. Og jeg håber ikke, at ordføreren fra Danmarksdemokraterne begynder at kalde de danske arbejdsgivere for nogle, der ønsker at se den røde fane blafre. Når det kommer til selve indholdet, ser vi i dag, hvordan organiserede kriminelle snyder med papirer og beder udokumenterede ansatte om at løbe, når myndighederne kommer. Det her kan være et værn imod det, og det er det, vi i Enhedslisten er optaget af, nemlig at sikre håndhævelse af lovgivningen og sikre både virksomheder og danske arbejdere de bedste vilkår ude på vores arbejdspladser.

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Sinem Dybvad Demir fra Enhedslisten. Og jeg byder nu velkommen til hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Ministeren ved jo godt, at Danmarksdemokraterne faktisk gerne vil være medspillere på ting, der sikrer, at vores danske håndværkere har det godt og har det bedre, og at der ikke bliver udført social dumping, svindel med lønforhold og skatteforhold og alt det her – kæmpe medspillere. Vi er kæmpe medspillere, og det ved ministeren godt. Jeg tror faktisk, at ministeren også godt ved, at jeg også kan gå konstruktivt til det.

Men jeg må nok overraske ministeren med, at lige i forhold til det her har jeg nok en forventning om, at vi kommer til at stemme imod. Det kan jo nå at løses i den her hurtige udvalgsproces, der kommer til at være. For en ting, der undrer mig ved det her, er, at det her er noget, der skal hastes igennem Folketingssalen. Det skal hastes igennem, og på en god dag bliver det indført i 2029, men alligevel kommer det i den her periode.

Jeg har glædet mig til at komme i Folketingssalen, så det er så fint med mig, at vi tager den i dag – ingen ko på isen så at sige. Men så er der jo altid et lille hår i suppen, som jeg har tænkt mig at fremhæve. Enhedslistens ordfører proklamerede det jo så flot heroppe, hvad problematikken i det her er. Det er, at det her er mere kontrol af danskere. Jeg ved ikke, om Enhedslisten tænker, at kriminelle har tænkt sig at overholde den næste lov. De overholder ikke reglerne om skat eller social dumping; alle de der love overholder de ikke, men id-kortloven kommer de søreme til at overholde. Det er jo på en god dag tåbeligt.

En anden problematik, og det er så noget mere faktuel, man kan tage ned, er, at enten skal arbejdsmarkedets parter gøre det, eller også skal staten gøre det. Der ser jeg faktisk en reel problematik, i forhold til hvad en privat må bede om af oplysninger fra en anden privat i forhold til GDPR. Jeg tror, det er den statslige løsning. Så har vi i hvert fald fremtiden til det, og så behøver det slet ikke at haste, for jeg kan se, at hvis man sætter private til det, og det kan alle blå politikere i og for sig sige hver eneste gang, så går det hurtigere, end hvis staten skal det. I papirerne står der jo, at hvis staten skal det, har man tænkt sig at indføre noget i 2029, hvor de regner med at være klar i 2030. Så det kan man da i hvert fald lige tage op, altså at såfremt det viser sig, at det er en statslig model, så skal man nok lige vente med at implementere det, til et statsligt it-system også kan følge med.

Det her er mere bureaukrati over for de virksomheder, vi alle sammen gerne vil have er her. Alle de lovlydige og alle dem, der sørger for, at deres medarbejdere har det godt, får det godt og arbejder under kontrollerede og gode forhold, skal alle sammen til at lave et id-kort, og jeg bliver bare nødt til at sige ud fra virkelighedens verden: Små og mellemstore virksomheder laver ikke ret mange projekter til 100 mio. kr. og derover. De laver alle underopgaverne til de her projekter til over 100 mio. kr. Det vil sige, at det er en masse små entreprenører, selvstændige murermestre osv., som kommer til hver eneste dag at skulle kigge på, hvem de har, der kan sendes ud på pladsen i dag. I dag kan Peter komme af sted, men Peter har ikke et kort. Nå, så kan jeg ikke få kabalen til at gå op; så jeg kan ikke køre derud. For Mogens, jeg har et kort på, er syg, så han kan ikke komme derud, for så må han jo ikke være der. Hvad nu, hvis Mogens, som har fået kortet, har mistet sit kort? Han kan jo have tabt det. Altså, jeg vil bare sige som håndværker, der selv har stået og arbejdet, at hvor mit id-kort er, er ikke det vigtige, hvis jeg er ved at blive kørt ned af en dumper, samtidig med at jeg står og blander beton. Men det skal jeg jo nu, for nu må jeg ikke komme ind på pladsen.

Så vil jeg bare komme med endnu et virkelighedstjek til alle dem, der ikke har været på et projekt til over 100 mio. kr., og det er jeg bange for at rigtig mange af mine kollegaer ikke har prøvet: De

har faktisk et adgangssystem. Man går typisk ind ad en sluse til et indhegnet område. Hvorfor gør man det? Det er, fordi vi jo har haft nogle regeringer, der ikke har været gode til at sørge for, at vores byggematerialer ikke lige pludselig forsvandt i ly af natten og så røg ud over grænsen. Så der er jo allerede kontrol. Så er problemet: Hvad er id-kortet så godt for, når vi allerede er kontrolleret, når vi kører ind på pladsen, igennem en eller anden gensidig aftale, der allerede er lavet? Det er ikke, fordi myndighederne ikke kan trække de her oplysninger, for det kan de allerede.

Så det er jo kun, fordi mine blå kollegaer er blevet bundet på hænder og fødder, i forhold til at mere kontrol og flere kort er vejen frem. Jeg ved godt, I har sagt ja til den her aftale, dengang Venstre i et kort øjeblik måske var blevet mere røde, end jeg plejer at se dem. Jeg er også ked af, at I nu går socialisternes ærinde. I kan jo høre på Enhedslisten, hvad det her skal udvikles til. Jeg respekterer selvfølgelig, at I stemmer for, men jeg håber, at I i jeres arbejde fremadrettet lige i hvert fald sikrer, at det ikke kommer på, hvor høj jeg er, hvor meget jeg vejer, hvem jeg snakker med i telefonen, om jeg har taget et kursus i skak, eller om jeg har akvariefisk derhjemme. For tro mig, kontrolgenet hos socialistfløjen herovre får I aldrig mættet. Det her er unødvendigt bureaukrati, og det kommer ikke til at løse et problem. Derfor kommer vi til at stemme nej.

Kl. 10:33

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det fra hr. Michael Nedersøe, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:33

Michael Nedersøe (DF):

Tak for det. Anerkender ordføreren, at der siden annulleringen af østafalen har været store problemer – og stadig er det – med social dumping, bl.a. i byggebranchen? Det kunne også være i landbrugsbranchen, og det kunne være mange brancher, jeg kunne komme på her. Men anerkender ordføreren det?

Kl. 10:33

Kim Edberg Andersen (DD):

Ja.

Kl. 10:33

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 10:33

Michael Nedersøe (DF):

Nu kan jeg forstå, at Danmarksdemokraterne egentlig gerne så løsninger, men hvad er løsningen, når nu man ikke kan være med til at gøre kontrollen lettere og mere smidig? Det er jo egentlig derfor, at Dansk Folkeparti er med. Vi vil gerne gøre kontrollen lettere og mere smidig. Hvad er Danmarksdemokraternes løsningsforslag?

Kl. 10:33

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:33

Kim Edberg Andersen (DD):

Ordføreren kan jo godt selv høre, at det ikke engang giver mening, hvad ordføreren selv siger, for vi kan kontrollere alt det her i forvejen. Vi kan kontrollere alt det her. Det kræver jo, at vi sender nogle folk ud at kontrollere det. Det eneste, vi får med et id-kort, er, at de nu så også kan kontrollere det, inden de begynder at kontrollere alt det andet. I kan selvfølgelig, hvis I giver Enhedslisten ret, også kontrollere, om jeg har taget de rigtige kurser. Det er selvfølgelig rigtig; det kan I jo se direkte på det.

Men I laver altså en problemstilling for lovlydige danske virksomheder ved det her, for jeg tror faktisk, at Danmarksdemokraterne og DF er enige om, at det her skal kontrolleres væk. Det skal det, men det er jo ikke med et id-kort. Det er kontrol, og når man så finder dem derude, skal de ud af vagten.

Kl. 10:34

Formanden (Søren Gade):

Der var to yderligere spørgere, men de forsvandt fra min skærm. Jeg skal spørge, om fru Sinem Dybvad Demir ønsker ordet. Det gør hun. Værsgo til fru Sinem Dybvad Demir fra Enhedslisten.

Kl. 10:34

Sinem Dybvad Demir (EL):

Tak for ordet. Ordføreren spørger, hvorfor organiserede kriminelle skulle følge denne lovgivning omkring id-kort, når de ikke følger allerede gældende lov. Det får mig til at undre mig lidt. Er det ordførerens tilgang til lov og lovgivning, at vi ikke behøver lov og lovgivning, fordi der alligevel er nogle kriminelle, der ikke kommer til at følge den lovgivning, der er? For det synes jeg er et lidt mærkeligt modargument mod det her lovforslag.

Kl. 10:35

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:35

Kim Edberg Andersen (DD):

Nej, men jeg må jo indrømme noget. For jeg gik herved og tænkte: Lad os nu se, hvad sådan et godt id-kort kan, og hvis det kan ændre noget, altså hvis vi kan fjerne kriminelle ved at give dem et id-kort, så synes jeg, at vi skal implementere det på alle områder. Nej, det, jeg siger til Enhedslisten, selv om ønsket om kontrol jo er stort hos Enhedslisten, er, at det her kommer til at løse lige præcis nul over for dem, der bryder reglerne. For folk, der bryder reglerne, bryder også de her regler. Jeg ved godt, at Enhedslisten vil fortælle, at det er en stor sejr, men det er jo kun en stor sejr, fordi man så får id-kort på de virksomheder, der allerede følger reglerne.

Så jeg havde jo håbet, at jeg simpelt hen var blevet belært herinde om, hvor godt det var med id-kort, og at Folketinget ville blive helt overrasket over, at vi ikke bare vidste, at al lovgivning blev overholdt, så længe folk havde et id-kort. Jeg er bare ikke blevet helt overbevist. Men jeg er blevet overbevist om, at danske virksomheder får et større kontroltryk, at de får flere administrative omkostninger, og at de danske håndværkere risikerer at stå i situationer, hvor de ikke kan komme ud og passe deres arbejde, fordi de ikke har socialisternes id-kort på sig.

Kl. 10:36

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 10:36

Sinem Dybvad Demir (EL):

Vi kan se, at det er det her, håndværkerne efterspørger. Vi kan se, at det er det her, byggebranchen generelt efterspørger. Vi kan se, at det er det her, arbejdsgiverne efterspørger. Det er det, vi lytter til. Samtidig ved vi også, at vi giver bedre muligheder for håndhævelse til både politiet, Arbejdstilsynet og andre myndigheder for at sikre imod organiseret kriminalitet. Det er det, vi lytter til i Enhedslisten, og det er det, vi lytter til blandt de partier, som er med i aftalen her. Det er ansvarlighed for at mindske den organiserede kriminalitet, vi ser på vores arbejdsmarked. Og så vælger jeg ikke at gå ind i, hvad der ellers bliver sagt af interessante ting fra ordførerens side.

Kl. 10:37

Kl. 10:39

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:37

Kim Edberg Andersen (DD):

Det er altid lige før, hårene rejser sig i nakken på mig, når en fra Enhedslisten påberåber sig, at de er ansvarlige. Men når jeg så tager det bort, er virkeligheden jo, at ja, folk ude på byggepladserne skriger på, at der sker noget. Og hvis man så fra Enhedslistens side kommer og siger, at et id-kort er løsningen, så siger de da selvfølgelig ja. For målet er vi enige i, men det her blåløs med, at et id-kort med informationer, som man allerede kan undersøge, og som bygherren allerede skal levere, kommer til at løse det, når de eneste, der kommer til at følge reglerne, er de virksomheder, der i forvejen følger reglerne, er jo en tåbelighed.

Kl. 10:37

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Christensen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 10:37

Pernille Christensen (M):

Jeg hører ordføreren fortælle om, at der i forvejen er de her sluser for at kunne komme ind på en arbejdsplads, og som regel har man også et id-kort for at kunne komme ind – det er godt nok for at sikre, at der ikke sker svind fra arbejdspladsen, når man får uretmæssige folk ind på arbejdspladsen. Kan ordføreren uddybe, hvorfor det er en større administrativ byrde, at man nu laver et id-kort, hvor man også får andre oplysninger ind på id-kortet, som findes i forvejen? Kan ordføreren uddybe det?

Kl. 10:38

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:38

Kim Edberg Andersen (DD):

Det kan ordføreren tro jeg vil. Dengang man lavede Øresundsforbindelsen, arbejdede jeg på Øresundsforbindelsen. Det, man blev testet på, var, at bygherre spurgte entreprenøren: Kan du komme og hjælpe med en opgave? Så videregav de ansvaret til entreprenøren, der sagde: Jeg sender Kim.

Kontrollen foregik, ved at jeg kom i en bil, hvor man så så bilen fra firmaet. Det vil sige, man havde en tillid til, at ham, man lavede en aftale med, overholdt reglerne. Nu flytter Moderaterne det til den enkelte. Nu skal man rent faktisk ud og vise id. Det bliver ligesom at køre ind på Forsvarets installationer rundt omkring. Du skal til at vise dit id-kort, hver eneste gang du kører ind. Men det hjælper jo ikke noget, for de eneste, der får noget ud af det, efter at du har vist det id-kort med, at du har et kursus i skak, er jo myndighederne. Det fik vi jo kortlagt tidligere. Det er myndighederne, der har lov til at gå ind og bede om dit id-kort.

Dansk Folkeparti siger, at så kan man have en chip i det, og det kunne måske løse noget af det, i forhold til at der rent faktisk var noget, der lempede på noget. Men når de har set id-kortet på en, skal de jo ind og lave nøjagtig det samme arbejde og den samme kontrol i alle de samme databaser. Så id-kortet i sig selv kommer til at løse ingenting.

Kl. 10:39

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Pernille Christensen (M):

Vil ordføreren så fortælle mig, hvorfor man ikke lytter til branchen? Det er branchen selv, der har bedt om at få id-kortet, fordi de ser det som en effektivisering og en afbureaukratisering af et arbejde, de i forvejen har.

Kl. 10:40

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:40

Kim Edberg Andersen (DD):

Jamen nogle gange skal der jo være nogen herinde, som måske siger: Han har ingen tøj på. Jeg kan forestille mig, at når man har fået fortalt historien derude, har Enhedslistens repræsentanter fortalt alle i branchen, at det her løser det hele.

Det, man skal lytte til, er, at jeg siger: Jeg anerkender problemet. Men hvis man forsøger at få solgt løsningen som værende et id-kort, siger branchen naturligvis: Ja, lad os prøve det *også*. Men det er jo myndighederne, der skal sørge for, at der ikke findes den der form for kriminalitet i Danmark. Det er myndighederne, der har den forpligtelse. Så man kunne jo som regeringsparti bare begynde at sørge for, at kontroltrykket fra de reelle myndigheders side på pladserne blev godt nok.

Kl. 10:40

Formanden (Søren Gade):

Vi siger tak til Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til fru Maria Georgi Sloth fra Det Radikale Venstre.

Kl. 10:41

(Ordfører)

Maria Georgi Sloth (RV):

Tak for ordet. Med det her forslag tager vi et vigtigt skridt for at sikre gennemsigtighed og ordnede, sikre forhold og for at forebygge snyd og social dumping på danske byggepladser. Med forslaget får vi samlet de vigtigste kritiske oplysninger på en central måde, som gør det nemmere for både myndigheder at kontrollere reglerne, men også for bygherrer at sikre de medarbejdere, som de har ansvar for.

Forslaget er på den måde et forsvar for alle de virksomheder, som overholder reglerne, og som sikrer gode forhold, men som underbydes af andre virksomheder, der ikke gør det. Det er et forsvar for alle de lønmodtagere, som lider af konsekvenserne af social dumping. Det er et forsvar for de udenlandske medarbejdere, der udnyttes og underbetales og arbejder under uacceptable forhold. Og det er et forsvar for den frie bevægelighed af arbejdskraft, som er så afgørende for vores virksomheder og vores velstand. For vi har kritisk brug for international arbejdskraft i Danmark, og vi skal værne om den frie bevægelighed. Men det skal naturligvis foregå under ordnede forhold og uden snyd, uden social dumping og uden udnyttelse.

Derfor stemmer vi i Radikale Venstre naturligvis for forslaget.

Kl. 10:42

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Så vi siger tak til fru Maria Georgi Sloth fra Radikale Venstre. Så er vi kommet til hr. Jacob Harris, uden for grupperne.

Kl. 10:42

Kl. 10:46

(Privatist)

Jacob Harris (UFG):

Tak for det. Jeg mener, det her forslag er skævt allerede fra sin begyndelse, og at den måde, vi får snakket om de danske byggepladser derude på, er skæv. Jeg mener, det er staten Danmark, der skal beskytte arbejdsgiverne og det danske arbejdsmarked imod illegal arbejdskraft. Vi bør i stedet stille os selv et spørgsmål. Hvordan kan der komme en fra Usbekistan eller Kasakhstan til Danmark og til de danske byggepladser, uden at der er nogen, der stopper dem ved grænsen og siger: Hvad skal du her i Danmark? Det er jo det, spørgsmålet burde være.

Spørgsmålet burde ikke være: Arbejdsgiver, har du styr på, om din medarbejder overhovedet må være i landet? Det burde heller ikke være til ham, der køber sig til et stykke arbejde, altså bygherren. Hvorfor skal vi hele tiden pålægge den danske befolkning og de danske virksomheder noget, som vi herinde fra Folketinget burde løse?

Hvis vi skal stoppe illegal arbejdskraft, skal vi have styr på grænserne. Vi skal have tjekket op på de mennesker, der kommer ind i landet, og om de kommer ud igen, hvis de ikke må være her. Det er sådan, man løser problemet med illegal arbejdskraft – ikke med mere kontrol og ikke med digital overvågning. Den danske håndværker og den danske byggebranche er trætte. De er rigtig trætte af bureaukrati. De er også rigtig trætte af illegal arbejdskraft. Og som der rigtigt nok blev sagt her tidligere fra talerstolen, er det jo klart, at der er en branche, der siger, at id-kortet da godt kunne være en løsning, altså hvis det er det, som man får fortalt at Folketinget kan løse det med.

Men det løser ingenting, og hvorfor løser det ikke noget som helst? Det gør det ikke, fordi vi allerede har de beføjelser i dag. Arbejdstilsynet kan når som helst komme ud på en arbejdsplads og gennemgå, hvem der arbejder herude, få de oplysninger fra de medarbejdere, de møder derude, og få de oplysninger fra de virksomheder, som arbejder derude, om deres ansatte osv. Vi skal aldrig nogen sinde acceptere at kontrollere de danske arbejdere, fordi der er nogle, der bryder loven. Vi skal jage de kriminelle. Vi skal ikke jage de lovlydige borgere.

Derfor skal grænserne, altså de danske grænser, tjekkes efter. Vi har lige diskuteret, hvordan grænserne blev overløbet nede i EU og ved ydergrænserne. Og hvis vi ikke har styr på den ydre grænse, skal vi i hvert fald have styr på den danske grænse. Det vil også løse problemet med det her illegale arbejdsmarked, der nogle gange eksisterer i Danmark.

Den danske håndværker – siger jeg til dem, der ikke er klar over det – møder allerede i dag gps-overvågning i bilerne. De kalder det flådestyring. Fagbevægelsen, som man lægger det op til her, siger, at de godt vil have id-kort, men det vil deres medlemmer ikke. Jeg har været medlem af en fagforening i 20 år. Jeg har også arbejdet i en i 10 år. Og det er ikke, fordi man vil have mere overvågning af deres medlemmer, tværtimod.

Så hvis fagbevægelsen, som ikke er i salen i dag, selvfølgelig, køber ind på, at man skal overvåge deres medlemmer ude på arbejdspladserne, men samtidig siger til deres arbejdsgiver, at de ikke skal gps-overvåge dem, når de kører rundt i deres servicebil, så er det altså modstridende. Og så er der nogle, der ikke aner, hvordan det danske arbejdsmarked fungerer, og det er bekymrende, hvis man sætter sin lid til fagbevægelsen. Derfor mener jeg, at den danske håndværker skal gøres fri, og at problemet skal løses ved grænsen. Derfor kan Cecilie Liv Hansen og jeg ikke støtte det her forslag.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det hr. Michael Nedersøe, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:46

Michael Nedersøe (DF):

Tak for det. Anerkender ordføreren, at der efter annulleringen af østaf-talen har været store problemer – og stadig er det – med social dumping, bl.a. på byggepladserne? Vi er som sådan enige om, at grænsekontrollen skal skærpes. Det går jeg ud fra ordføreren ved. Men social dumping er jo ikke kun illegale indvandrere. Det er jo også lovligt indrejste østeuropæere fra Rumænien, Bulgarien og mange andre lande. Anerkender ordføreren det?

Kl. 10:47

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:47

Jacob Harris (UFG):

Ja, absolut. Jeg anerkender, at der er et problem med social dumping, men jeg respekterer også det danske arbejdsmarked og de danske parter, som laver overenskomsterne. Og social dumping løses altså, ved at man laver overenskomster, og det synes jeg ikke at vi fra Folketinget skal begynde at blande os i.

Så hvis fagbevægelsen ikke er dygtige nok til at lave overenskomster, altså bekæmpe social dumping, så må det være arbejdsmarkedets parter problem. Det skal vi ikke løse herindefra. Vi skal bare sørge for, at de mennesker, der kommer ind, må arbejde her lovligt. Så skal arbejdsmarkedets parter nok lave overenskomsterne.

Kl. 10:47

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 10:47

Michael Nedersøe (DF):

Anerkender ordføreren, at arbejdsmarkedets parter rent faktisk har efterspurgt det her? Det er det første spørgsmål.

Den anden ting er, at det virker, som om ordføreren ikke rigtig vil erkende, at der er et problem – i hvert fald ikke løsningsmetoden fra os andre. Så hvad er ordførerens løsningsforslag?

Kl. 10:48

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:48

Jacob Harris (UFG):

Der er et problem med social dumping i Danmark, og der er to ting, man kan løse det med. Den ene er, at fagbevægelsen får fingeren ud og så får lavet de overenskomster ude på byggepladserne. Den anden er, at vi får lukket grænsen over for illegal arbejdskraft.

Kl. 10:48

Formanden (Søren Gade):

Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:48

Karsten Hønge (SF):

Tak. Jeg blev lige inspireret, da hr. Jacob Harris nævnte arbejdskraft fra Usbekistan. Nu findes der jo en skov af virksomheder derude, små og store, mellem hinanden i byggebranchen. Jeg vil høre, om hr. Jacob Harris kender til et firma, der har det fantastiske navn

Krokodille ApS, og som har fået påbud fra Arbejdstilsynet for netop at beskæftige illegal udenlandsk arbejdskraft, herunder to usbekere, der arbejdede uden løn under farlige vilkår på en arbejdsplads.

Kl. 10:48

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:48

Jacob Harris (UFG):

Jeg kommer ikke til at kommentere personlige sager fra talerstolen, men generelt set er det sådan, at hvis der er problemer med usbekere i Danmark og på arbejdspladserne, så kommer Arbejdstilsynet derud, og hvis der er en virksomhed, der bryder loven, så får de også en bøde. I den givne sag, som du nævner her, har der ikke været nogen, der har fået bøder.

Kl. 10:49

Formanden (Søren Gade):

Jeg skal minde om, at vi ikke bruger direkte tiltale.
Så får hr. Karsten Hønge ordet igen. Værsgo.

Kl. 10:49

Karsten Hønge (SF):

Det er jo rigtigt; man kunne tage rigtig mange firmaer. Det er helt rigtigt, men nu har vi hr. Jacob Harris på talerstolen, og jeg spurgte bare sådan ind til hr. Jacob Harris' kendskab til det her firma med det fantastiske navn Krokodille ApS, som jo præcis har beskæftiget usbekere uden nogen form for regler og ovenikøbet på en farlig arbejdsplads, og hvor man fik et påbud fra Arbejdstilsynet.

Jeg mener bare, at man må spørge: Hvad skal vi gøre, hvis vi skal komme det her, som jeg har kaldt ukrudt, til livs, eller den her sociale dumping? Det her firma, Krokodille ApS, fik jo da et påbud fra Arbejdstilsynet. Jeg spurgte bare ind til hr. Jacob Harris' kendskab til netop det her firma og de omstændigheder, som de har valgt at arbejde under, altså at undergrave vilkårene på danske byggepladser.

Kl. 10:50

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:50

Jacob Harris (UFG):

Som jeg nævnte tidligere, skal man jo løse det, at man simpelt hen nede ved den danske grænse finder ud af, hvad det er for nogle mennesker, der kommer ind og arbejder her i landet. Det vil også beskytte det danske arbejdsmarked og de danske arbejdsgivere, sådan at det ikke er de danske arbejdsgivere og lønmodtagere derude, der skal kontrollere deres kolleger, i forhold til om de overhovedet må være i landet. Det må altså være myndighederne og Folketinget.

Kl. 10:50

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Jacob Harris, uden for grupperne. Det afsluttede ordførerrækken, og derfor giver jeg nu ordet til beskæftigelsesministeren. Værsgo.

Kl. 10:50

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Det er en god dag i dag. Det lovforslag, vi står med, har jeg personligt meget længe håbet på ville ende i Folketingssalen. Og derfor går det her lovforslag fra min hånd også ud til en lang række kræfter, jeg har haft dialog med igennem årene. Det er f.eks. den arbejdsgiver, der sad på mit kontor i Beskæftigelsesministeriet og fortalte om,

hvordan de mistede ordrer, fordi konkurrenten ikke spillede efter reglerne, ikke betalte den løn, der skulle til, ikke overholdt den sikkerhedslovgivning, der var, og til tider også havde folk, som ikke betalte skat eller ikke var her lovligt. Det er svært at konkurrere med, så lovforslaget går ud til jer, der faktisk overholder reglerne, og som ønsker en fair konkurrence.

Det går også ud til de mange dygtige medarbejdere, vi har, som hver eneste dag har til opgave at håndhæve de regler, vi vedtager herinde. De gør det på bedste beskub, men jeg har hvert fald også fra første parket oplevet som minister at være ude sammen med dem og kan se, hvad det er for nogle begrænsninger, der er, når man kommer ud på en byggeplads, står foran en udenlandsk medarbejder, som kigger på vores myndighedsperson og siger: Jeg ved ikke, hvem min arbejdsgiver er.

Så må man ringe efter politiet, og medarbejderen må jo køre med og blive sendt ud af landet, hvis personen er her illegalt. Men hvem har egentlig ansvaret? Ja, dem finder vi ikke. Til gengæld kan de så bare dagen efter hente den næste illegale medarbejder i rækken. Vi skal hjælpe vores myndigheder til at kunne gøre det her mere effektivt og faktisk håndhæve de regler, vi har herinde.

Det her går også ud til alle jer, der arbejder på de byggepladser, hvor vi ikke er gode nok til at håndhæve reglerne i dag. Det handler om det pres, I oplever i jeres forhold, og den frustration, det kan skabe, at man selv overholder de regler, der er, tager de kurser, også med den omkostning, der er, overholder de sikkerhedskrav, der er, og så oplever, at man taber konkurrencen, fordi dem ved siden af ikke gør.

Det her handler også om, at vi skal have myndigheder, der kan slå markant ned, når der ikke bliver betalt skat, når der er sort arbejde, og når der er folk, der er her uden tilladelse, altså ulovligt. Så når min kollega fra Liberal Alliance siger, at det her i hvert fald skal kræve, at der er en meget god grund til det, så vil jeg tillade mig at stå her i dag og sige: Det mener jeg bestemt der er. Og det handler ikke kun om, at der bare er nogle, der skal være bedre til at tegne nogle overenskomster.

For det her handler også om, at vi som land skal insistere på, at hvis du arbejder her, betaler du skat, og at hvis du arbejder her, overholder du de sikkerhedsregler, der er, så det ikke er farligt at gå på arbejde. Helt ærligt mener jeg, at det er en stråmand at tale om akvariefisk og skakkurser, og det er også noget vrøvl at sige, at alt det, vi sidder med her, bare er noget, bygherrer allerede skal levere i dag.

Sandheden er, at det id-kort vil kunne levere en markant mere effektiv kontrol fra vores myndigheders side. Det vil kunne sikre, at bygherrer faktisk tager ansvaret for at have styr på, hvem der arbejder på den her byggeplads, på sig, men også i virkeligheden at tage nogle af de her ting i opløbet.

For jeg tror ikke, jeg er den eneste, der har siddet og set de hjerteskrænde programmer, der har været igennem de senere år fra netop vores byggepladser, hvor der sidder bygherrer, der siger: Jeg vidste ikke, at det her firma eller den her fyr eller den her ulovlighed foregik. Og det tror jeg på at de ikke gjorde. Men nu har de et ansvar for faktisk at vide det og være sikre på, at hvis du er på den her byggeplads, er der også styr på, hvem du er, hvor du kommer fra, og hvem du arbejder for.

I dag er kontrollen udfordret. Der har været mange indlæg i dag om, hvem det er, man gør det her på vegne af. Lad mig så lægge til bunken og sige, at vi også gør det af hensyn til de efterspørgsler, vi har fået fra vores myndigheders side. For det er jo frustrerende at arbejde for Arbejdstilsynet og at kunne se, at man ikke kan gøre det effektivt nok. Eller sidde i skattevæsenet og kunne se, at der stadig væk er nogle, der smutter ud mellem fingrene på os, fordi vi ikke kan sammenkøre de data, vi har, og dermed få fat i dem, der underminerer vores regler her i landet og dermed også, hvad det

er for et land, vi gerne vil være. Det er jo helt uacceptabelt. Det underminerer faktisk dem, der spiller efter reglerne, og derfor styrker vi nu kontrollen.

Kl. 10:55

Jeg synes, det her er en stor ting, og jeg synes, det er en stor dag. Men sandheden er, at når man kigger bare en lille smule ud over Danmarks grænser, er de andre lande bragt forbi os i de 15 år, jeg har været med til at diskutere det her i Folketingssalen som medlem af Folketinget, og det går helt tilbage, fra da jeg som nyvalgt folketingsmedlem blev den allerførste ordfører mod social dumping, vi har haft i det her parlament.

Id-kortet findes allerede rigtig mange steder. Det gør det uden for vores lands grænser, men det gør det faktisk også i Danmark. For sandheden er, at der er mange entreprenører og bygherrer og arbejdsgivere, der allerede i dag synes, at de har for lidt mulighed for at have den her kontrol, og dermed er i gang med selv at udvikle de her ting.

Der må jeg sige: Jeg ønsker mig, at vi gør det i fællesskab, også af hensyn til hvor byrdefuldt det ender med at være, også for vores små og mellemstore virksomheder. Så lad os gøre det her sammen i tæt dialog med dem, det handler om, og lad os sørge for, at det bliver så effektivt et kontrolredskab som muligt, og så smidigt for dem, der arbejder med det, som muligt, så vi har styr på, hvem der er i vores land, hvem der er på vores byggepladser, og om de overholder reglerne. Det vil være til gavn både for vores samfund, men faktisk også og ikke mindst de arbejdsgivere og de lønmodtagere, der er på vores byggepladser, og som i dag gør alt, hvad vi beder dem om.

De skal opleve, at den unfair konkurrence bliver mindre, og det tror jeg på at det her id-kort vil medføre. Så tak til den heldigvis meget brede kreds af partier herinde i dag, der bakker op om, at vi skal have fair konkurrence og ordentlige forhold og have styr på, at vores regler overholdes. Jeg ser frem til den videre behandling.

Kl. 10:57

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre med korte bemærkninger. Først er det hr. Jacob Harris, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 10:57

Jacob Harris (UFG):

Ministeren, sammen med dem, der er positive over for forslaget i dag, siger, at vi simpelt hen bekæmper social dumping med id-kortet, og får ovenikøbet også nævnt, at fagbevægelsen ikke bare skal gå ud at lave overenskomster. I Danmark har vi ikke nogen mindsteløn ved lov, så hvordan mener ministeren vi skal løse social dumping med et id-kort? Hvordan får en udenlandsk medarbejder mere i løn uden en overenskomst og med et id-kort? Hvordan vil det løse det?

Kl. 10:58

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 10:58

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg kan simpelt hen ikke begribe, på hvilken planet spørgeren tænker jeg står her som beskæftigelsesminister fra Socialdemokratiet og ikke ønsker, at vi tegner overenskomster i det her land, og at de kræfter, der er gode til det, bliver ved med at gøre det – selvfølgelig! Jeg ønsker mig ikke forhold som i andre lande, hvor det er noget, vi skal lovgive om herinde i Folketingssalen. Derfor er jeg også enormt optaget af, at vi styrker deres muligheder for at gøre det. Men det, jeg slår mig på, er, når spørgeren siger, at vi ikke har brug for id-kortet, fordi fagbevægelsen bare skal gå ud at lave overenskomster. Ja, men hvad så med skatteforhold, det sorte arbejde, sikkerhedskurserne, man ikke har, og snydet med asbest? Det, om man overhovedet

er her legalt eller illegalt, er da en myndighedsopgave, og derfor har vi også brug for et id-kort.

Kl. 10:58

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 10:58

Jacob Harris (UFG):

Anerkender ministeren, at det er staten, der har ansvaret for, hvem de lukker ind i landet? Eller er det arbejdsgiverne og lønmodtagerne ude på byggepladserne, der skal løse den opgave for os?

Kl. 10:59

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 10:59

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Vi har i dag jo i hvert fald faglige kræfter, som løfter en del af det ansvar, også selv om det ikke egentlig hører til der. Det er selvfølgelig en myndighedsopgave at sørge for, at dem, der er her, er her lovligt. Men vi kan også se, at det til tider er en svær opgave at gøre det effektivt, f.eks. på vores byggepladser, og vi oplever igen og igen, at der er arbejdskraft, der bliver hentet ind af arbejdsgivere, der underminerer vores branche og underminerer konkurrenterne ved at bruge illegal arbejdskraft. På det her id-kort kommer det til sort på hvidt at være skrevet, om du har lov at være her eller ej.

Kl. 10:59

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Vermund, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:59

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Er der oplysninger, som kommer på det her id-kort, som ikke findes i et register i forvejen, og i givet fald hvilke? Hvis ministeren ikke kan svare nu, ser jeg gerne frem til et skriftligt svar. Og kan ministeren bekræfte, at det eksempel, som ministeren selv bragte, altså med en mand, der står på en arbejdsplads og siger, at han ikke ved, hvem hans arbejdsgiver er, også kan findes, når der indføres id-kort? For der kan sagtens være en mand, som står på en arbejdsplads og ikke har et id-kort og siger, at han ikke ved, hvem hans arbejdsgiver er, og som snyder. Så at der indføres et id-kort, er jo ikke ensbetydende med, at der ikke er folk, der vil snyde med det og ikke har det id-kort. Man finder bare først ud af det, når det bliver kontrolleret. Kan ministeren bekræfte det?

Kl. 11:00

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:00

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Ja, det her giver os ny viden. Ja, det her giver os mere effektiv kontrol. Og hvis du ikke selv ved, hvem din arbejdsgiver er, er det jo heldigt, at det så skal stå på id-kortet, så vores myndigheder bare kan tjekke det dér.

Kl. 11:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 11:00

Kl. 11:03

Pernille Vermund (LA):

Nu fik jeg ikke svar på spørgsmålet, som handlede om, om der er oplysninger, som skal stå på det her id-kort, og som ikke allerede i dag findes i et register, og i givet fald hvilke.

Kl. 11:01

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:01

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg svarede faktisk på alle tre, jeg har bare meget kort tid til det. Så når ordføreren stiller mange spørgsmål, prøver jeg at gøre det kort.

Ja, der er ny viden. Ja, det vil give en mere effektiv kontrol. Og ja, hvis du så er her illegalt, vil det jo allerede for bygherren stå klart, når du ikke kan få udstedt det id-kort, der skal lukke dig ind på byggepladsen. Så ja, det her vil være en mere effektiv kontrol. Det vil være en hjælp, både for dem, der har det daglige ansvar, men også for vores myndigheder.

Kl. 11:01

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 11:01

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Jeg synes, det er flot af ministeren at stå at sige, at fordi man ikke vil have et id-kort, går man ikke ind for ordentlige vilkår på danske arbejdspladser. Det sagde ministeren: De partier, som ikke støttede op om det her, er imod, at der kommer ordentlige vilkår på danske arbejdspladser. Det regner jeg med ministeren godt kan se nu måske var en fortællelse. Ellers regner jeg da med, at man kan underbygge det, altså når man siger, at Danmarksdemokraterne er dér.

Ministeren mangler bare at svare mig på noget. For ministeren siger altid mange ting deroppe, er en god retoriker og snakker lidt i ring. Der bliver blafret med fanen, og det er så fint. Men så siger ministeren, at asbestsnyd kan man ændre ved med id-kortet. Vil ministeren ikke bare fortælle mig, hvordan et id-kort hjælper mod snyd med asbest?

Kl. 11:02

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:02

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg synes, hr. Kim Edberg Andersen i dag prøver at få det her id-kort til at lyde som en helt utrolig rød opfindelse. Men jeg undrer mig faktisk over, når vi diskuterer social dumping og ordentlige forhold, f.eks. på vores byggepladser, at det skulle være en særlig rød ting. Altså, jeg har talt med talrige arbejdsgivere, som ønsker sig, at når vi laver regler, de bruger kræfter på at overholde, så sørger vi for, at konkurrenten ikke slipper af sted med ikke at overholde de samme regler. For de taber opgaverne, fordi de har udgifter til at overholde f.eks. at skulle certificeres til at arbejde med særlige ting eller sørge for, at deres medarbejdere er her lovligt og overholder reglerne. Det er i sagens natur dyrere, og derfor er det en unfair konkurrence, hvis vi indfører regler, vi så ikke sørger for bliver overholdt, og det er der, det her id-kort bliver vigtigt.

Kl. 11:03

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kim Edberg Andersen (DD):

Ministeren har stadig væk ikke svaret på min kommentar til ministerens udtalelse fra talerstolen om, at id-kortet vil sikre, at der ikke bliver snydt med asbest. Så det regner jeg med at få et svar på.

Men det er jo, fordi ministeren er socialist, at hun tænker: Kim er imod et id-kort, og derfor er det socialistisk. Nej, jeg er imod social dumping, men jeg er også for personlig frihed, og jeg er også for, at man kun indfører regler her i Danmark, hvis det fører til et resultat. Så vil ministeren ikke ud over lige at komme med en forklaring på det, som ministeren selv sagde på talerstolen, altså at det ville fjerne snyd med asbest, svare mig på, om ministeren vil garantere, at de virksomheder, der bryder reglerne nu, stopper med at bryde reglerne, fordi man indfører et id-kort?

Kl. 11:03

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:03

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Altså, der er jo ingen regler, der er vedtaget herinde, som med et trylleslag får alle problemer til at gå væk. Det er jo også derfor, vi har myndigheder, der håndhæver det. Men jeg lytter, når vores myndigheder siger, at de i dag ikke har de nødvendige redskaber. Jeg lytter, når vi har arbejdsgivere, der siger, at de føler, at de er udsat for unfair konkurrence. Og jeg er meget optaget af, og det anerkender jeg faktisk også at ordføreren er, at der bliver arbejdet ordentligt derude. Vi ser så forskelligt på, hvorvidt det her er en socialistisk opfindelse fra helvede, eller om det er en fornuftig, pragmatisk måde at håndhæve en mere effektiv kontrol på – noget, som er udsprunget af en aftale mellem arbejdsmarkedets parter, og som er bredt funderet i Folketinget.

Kl. 11:04

Formanden (Søren Gade):

Hr. Michael Nedersøe, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:04

Michael Nedersøe (DF):

Tak for det. Det er lidt en sjov debat i dag, for det bliver gjort meget op i, om id-kortet løser et problem 100 pct., eller om det kun løser det en del af vejen. Hvis man skulle tage den tankegang til sig, er der jo heller ingen grund til, at vi har et kørekort, fordi der også er folk, der kører bil og så snyder med farten. Inden for godstransporten har vi faktisk et digitalt chipkort, vi propper ind i kontrolapparatet, der kontrollerer køre-hvile-tid. Det kunne egentlig også være ligegyldigt, for der var måske også nogle, der kunne finde på at snyde med det.

I Dansk Folkeparti støtter vi som sagt op om et id-kort, men som ministeren hørte i min tale, så vi jo gerne, at det blev digitaliseret og gerne med en chip, sådan at det blev lettere at kontrollere det. Hvad mener ministeren om det?

Kl. 11:05

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:05

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jamen først og fremmest vil jeg sige tillykke til ordføreren med en veloverstået debut her på Folketingets talerstol og endda på så vigtigt et emne, som jeg dybfølt kan mærke at ordføreren både interesserer sig for og har holdninger til. Så tillykke med det, og tak for opbakningen. Jeg er meget glad for, at vi har formået at lave den

her aftale sammen, og jeg vil godt kvittere for, at Dansk Folkeparti har høje ambitioner, når det kommer til, hvad det er, vi kan med en styrket kontrol og en mere effektiv myndighedsindsats, når det kommer til de her ting.

Det har været vigtigt for mig, da vi lavede aftalen, at det her bliver lavet i et tæt samarbejde med arbejdsgiverne og arbejdsmarkedets parter i det hele taget, at vi lærer af de id-kort, der allerede er i gang med at blive udviklet af forskellige kræfter i vores byggebranche, og at det bliver så moderne som muligt. Der har jeg også været meget interesseret i at høre, hvad det er for nogle erfaringer, der har været fra andre lande, i forhold til om det skal være en app, eller om det skal være et fysisk kort, og hvordan det skal udfolde sig, så det bliver så lidt byrdefuldt som muligt, især for de kræfter, der er underleverandører på vores byggepladser, men samtidig så effektivt som muligt for vores myndigheder. Det er det arbejde, vi stadig sidder og er i gang med.

Kl. 11:06

Formanden (Søren Gade):

Ønsker spørgeren at stille et andet spørgsmål? Værsgo.

Kl. 11:06

Michael Nedersøe (DF):

Så moderne som muligt kunne godt være en chip-løsning; tak for det.

Jeg skal lige høre om noget. Hvis nu det her viser sig at have den effekt, som vi er mange der håber på, kunne man så forestille sig, at det breder sig til andre brancher, hvor der er snyd med illegal arbejdskraft?

Kl. 11:06

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:07

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg synes, det er klogt, at vi starter på de store byggepladser, men jeg vil bestemt ikke afvise, hvis det viser sig, at det her giver rigtig gode erfaringer, at det så bliver noget, vi bruger bredere set. Det, der er særligt ved vores byggepladser, er jo bygherreansvaret. Jeg kunne godt høre, ordføreren også nævnte andre brancher, som jeg er fuldstændig enig i har parallelle problemer med social dumping, men hvor der ikke på samme måde er et bygherreansvar. Det vil sige, at jeg ikke ved, om man umiddelbart vil kunne kopiere det f.eks. ind i rengøringsbranchen eller i kørselsbranchen, men problemet er det samme, og derfor er jeg også meget interesseret i også dér at tale om mere effektiv kontrol.

Kl. 11:07

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til beskæftigelsesministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Beskæftigelses- og Ligestillingsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Af sundhedsministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 25.06.2026).

Kl. 11:07

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Inden vi begynder på dette punkt, skal jeg oplyse, at dele af debatten gennemføres med simultantolkning til og fra grønlandsk. Simultantolkningen omfatter ordførerindlæg afholdt på grønlandsk og tilhørende korte bemærkninger og svar samt eventuelle korte bemærkninger fremsat på grønlandsk og svarene hertil.

De folketingsmedlemmer, der er til stede, vil kunne lytte til oversættelsen ved at benytte høretelefonerne på pladserne. Samme mulighed er desværre ikke tilgængelig i dag for de tilstedeværende i presselogen og på tilhørerpladserne. Det vil være muligt at streame mødet med enten dansk eller grønlandsk tale på Folketingets hjemmeside.

For at sikre kvaliteten af tolkningen er det meget vigtigt, at tolkerne kan nå at færdiggøre simultantolkningen, inden ordet gives videre til næste taler, og jeg vil derfor vente lidt længere end sædvanligt med at give ordet videre i respekt for og af hensyn til vores simultantolkere. Det betyder også, at det er ekstra vigtigt, at man først begynder at tale, når man har fået ordet.

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører, jeg byder velkommen til, er hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 11:09

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak, formand. Spiralsagen er en kendsgerning, som gør ondt, og som har gjort ondt i meget lang tid – som har gjort ondt i mange år. Det er en sag med mange grønlandske piger og kvinder, som er blevet mødt med svigt og med uret, som er blevet systematisk forskelsbehandlet, og som har fået udvist manglende respekt, fordi de var grønlændere.

De har været udsat for behandling med forskellige antikonceptionsmetoder i perioden fra 1960 til og med 1991, mens Danmark havde ansvaret for sundhedsvæsenet i Grønland. Alt for ofte er der sket behandling uden pigernes eller kvindernes viden eller direkte mod deres vilje og med manglende samtykke eller alt for lemfældig information eller under direkte pres. Behandlingen blev udført i Grønland eller under ophold i Danmark.

Den politiske drøftelse frem til denne lovbehandling i dag om økonomisk godtgørelse til de mange involverede kvinder har været lang og alvorsfuld. Først i 2022 besluttede Grønland og Danmark sammen at iværksætte en uvildig udredning af antikonceptionssagen, kaldet spiralsagen i folkemunde. I august sidste år sagde statsminister Mette Frederiksen og formanden for naalakkersuisut, Jens-Fredrik Nielsen, undskyld i sagen for de svigt, kvinderne var blevet udsat for – Danmark for perioden 1960 til og med 1991 og Grønland for perioden 1992 og frem. En måned senere blev udredningen fremlagt – en meget alvorsfuld og tung læsning med et tydeligt billede af, hvad de mange grønlandske piger og kvinder havde været udsat for af svigt og uret. Grønlands og Danmarks regeringsledere stod atter frem med undskyldninger og en aftalt plan for, hvordan man ville komme videre over for kvinderne og over for hinanden som partnere i rigsfællesskabet. Der blev givet et fælles løfte om at ville

arbejde for en ny tid med mere respekt, mere ligeværdighed og mere samhørighed.

I december 2025, altså for et år siden, indgik ti partier her i Folketinget samt to grønlandske folketingsmedlemmer og to færøske folketingsmedlemmer en aftale, en stemmeaftale, om at etablere en godtgørelsesordning, der skal muliggøre at yde individuel økonomisk godtgørelse til de grønlandske kvinder, der har været omfattet af antikonceptionssagen fra 1960 til og med 1991, hvor Danmark havde ansvaret for sundhedsvæsenet i Grønland. Denne aftale om sættes nu i dag i L 11, som vi behandler netop nu.

Loven skal sikre en hurtig ikrafttræden, en hurtig proces for kvinderne, der skal søge godtgørelse, en hurtig sagsbehandling og en hurtig udbetaling. Der er tre kriterier for tilkendelsen af den her godtgørelse: Staten yder efter ansøgning godtgørelse til kvinder, når kvinden har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991, kvinden på tro og love erklærer efter bedste erindring at have fået antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden og antikonceptionshændelsen er sandsynliggjort. Godtgørelsen udgør 300.000 kr. pr. godtgørelsesberettiget, og det er uanset konceptionsmiddel og antallet af hændelser. Der kan søges frem til september 2028.

Patienterstatningen skal stå for vejledning og rådgivning i Grønland og i Danmark samt forestå den samlede proces for vurdering og udbetaling. Godtgørelsens beløb gøres skattefrit og uden fradrag af offentlige ydelser. Hvis ansøgeren dør inden udbetaling, overgår godtgørelsen til arven.

Beløbsstørrelsen på 300.000 kr. er den samme, som det grønlandske parlament har besluttet som godtgørelsesniveau for svigt foretaget af det grønlandske sundhedsvæsen efter 1992, og disse grønlandske godtgørelser er nu i gang med at blive udredt og blive udbetalt til de ramte kvinder. Kvinderne, som tilkendes dansk godtgørelse, får ikke modregning for eventuel grønlandsk udbetalt godtgørelse, som også kan være til de samme personer.

Jeg vil afslutte med at sige, at jeg har den dybeste forståelse for de mange kvinders situation og har mødt mange af jer i Grønland og her i Danmark, mens processen har stået på. Måske har jeg også mødt nogle af jer i Grønland, da jeg selv boede og arbejdede der som sygeplejerske i 1994. Det her er et meget væsentligt og nødvendigt lovforslag, som Socialdemokratiet støtter fuldt og helt, og som vi vil følge nøje i sin udfoldelse. Tak for ordet, formand.

Kl. 11:14

Formanden (Søren Gade):

Tak for det, og jeg venter lige et kort øjeblik med at tage de korte bemærkninger.

Der er en enkelt kort bemærkning. Jeg giver nu ordet til hr. Alex Ahrendtsen, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:15

Alex Ahrendtsen (DF):

Der er skrevet to rapporter, som endnu ikke er blevet offentliggjort, men som er færdigskrevet. Kan ordføreren fortælle, hvornår vi får de rapporter, så vi kan læse dem? De handler bl.a. om spiralsagen.

Kl. 11:15

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:15

Flemming Møller Mortensen (S):

Den rapport, der bliver talt mest om i danske medier lige i øjeblikket, er en rapport, som det grønlandske parlament har bedt om at få udarbejdet, og som jeg er orienteret om, er den i proces i det grønlandske parlament, i forhold til hvornår den er oversat og kan fremlægges. Den drejer sig om menneskerettighedsaspekter og er

set med mine øjne og min vurdering ikke knyttet til det, der er godtgørelsesmodellen, vi behandler her i dag.

Kl. 11:16

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 11:16

Alex Ahrendtsen (DF):

Hvordan kan man vide det, når man ikke har læst den? Vil regeringen udskyde anden- og tredjebehandlingen, så vi kan få læst disse to rapporter, som venter, inden vi så tager endelig stilling til lovforslaget ved tredjebehandlingen?

Kl. 11:16

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:16

Flemming Møller Mortensen (S):

Som udtrykt ser jeg ikke, at der er nogen sammenhæng mellem de to forskellige ting. Jeg har det sådan, at det må være op til det grønlandske parlament, om de også synes, at det her er af væsentlighed.

Det, der for mig som socialdemokratisk ordfører er af allerallerstørste væsentlighed, er, at den stemmeaftale med ti partier og de grønlandske og færøske folketingsmedlemmer bag – en aftale, som Dansk Folkeparti desværre ikke går med i – kommer til at ske fyldest så hurtigt som overhovedet muligt. Den her proces har været rigtig langstrakt, og vi ønsker, at de grønlandske kvinder, der er omfattet af det her, kan få en mulighed for at få søgt hurtigst muligt og også få den godtgørelse, der her lægges op til i lovgivningen.

Kl. 11:17

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, og vi siger tak til hr. Flemming Møller Mortensen. Så giver jeg ordet til hr. Karsten Hønge fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:17

(Ordfører)

Karsten Hønge (SF):

Ananut kalaallinut utoqqatserpugut. *[Vi siger undskyld til de grønlandske kvinder.]*

Vi undskylder til grønlandske kvinder. Vi anerkender smerten, som blev påført dengang tilbage i tiden, men som den dag i dag hjemsøger mange grønlandske kvinder. Den danske stats overgreb mod piger og kvinder med spiraler og p-stave er umulig at forstå i dag. Men nu ser vi jer, og vi hører jer. Vi tager ansvaret på os, og vi lindrer smerten en smule gennem økonomisk godtgørelse. Vi lindrer forhåbentlig også smerten ved at vise empati og respekt for de mange menneskelige skæbner. Kvinderne har ventet længe nok. Lad os komme i gang. Qujanaq. *[Tak.]*

Kl. 11:18

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Karsten Hønge fra Socialistisk Folkeparti. Jeg giver nu ordet til hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre.

Kl. 11:18

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for ordet. Det er en mørk plet på den fælles dansk-grønlandske historie, som vi med lovforslaget skal debattere i dag. Grønlandske kvinder blev over en længere årrække udsat for svigt og systematisk forskelsbehandling gennem en praksis, som foregik uden deres viden

og uden deres samtykke. Det har haft store konsekvenser og sat spor, som er dybe og rækker langt, selvfølgelig først og fremmest for kvinderne selv og deres familie, men også tilliden i det dansk-grønlandske forhold har lidt et knæk. Det er en kendsgerning, som vi desværre ikke kan lave om, men vi kan anerkende det, der skete. Vi kan tage ansvar for vores del af historien, og vi kan give godtgørelse for det svigt, der er sket mod kvinderne.

Derfor stod Venstre også som en del af den tidligere SVM-regering bag det her lovforslag og er glad for, at der blev landet en bred aftale om det, som sikrer, at der etableres en godtgørelsesordning til de berørte grønlandske kvinder. Det er et forslag, som vi med tilfredshed kan konstatere nu bliver udmøntet i lovgivning. For det er en vigtig og nødvendige ordning, der skal give mulighed for, at kvinderne kan modtage en individuel godtgørelse for de fysiske og psykiske men, overgrebene har medført.

Vi ved godt, at en økonomisk godtgørelse aldrig kan ophæve det, der er sket, eller hele de store fysiske og psykiske skader, som overgrebene har medført. Men med ordningen kan vi give en konkret anerkendelse af, at de grønlandske kvinder blev udsat for noget, som aldrig skulle være sket. Tak for ordet.

Kl. 11:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 11:20

(Ordfører)

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak, formand. Jeg tror, at vi alle er blevet dybt berørt af de mange gribende beretninger fra de kvinder, der er blevet udsat for den opsætning af spiral. Også jeg er blevet grebet af det – ikke bare af de beretninger, der har været i pressen, i den skrevne presse, i tv og i radio, men også de beretninger, vi har kunnet høre her på Christiansborg, hvor vi har haft besøg af kvinder, der har været berørt af sagen. Det er gribende, og det har været svært for disse mennesker. Og jeg forstår til fulde, hvorfor de nu måske kan se frem til lidt mere ro i sindet, end de har haft i alle disse år.

Socialdemokratiet og statsministeren har på vegne af Danmark undskyldt for sagen. Det tjener selvfølgelig statsministeren til ære, at hun har gjort det, selv om hun ikke har nogen andel i det. Ingen her i salen har personlig skyld. Det er sket længe før os. Vi skal helt tilbage til slutningen af 1950'erne, hvor beslutningen blev taget. Der sad Socialdemokratiet i regering, og det gjorde Radikale Venstre også. Og jeg har jo selvfølgelig ventet på, at Radikale Venstre på samme vis som Socialdemokratiet har undskyldt. Det har partiet ikke gjort endnu, selv om de har og havde et stort ansvar for den beslutning, der medførte disse sager.

Det hører selvfølgelig også for ordentlighedens skyld med til sagen, at det var en del af tiden dengang. Det er ikke nogen undskyldning; det var en forklaring. Ikke bare grønlandske kvinder blev udsat for det, men også mange danske kvinder blev udsat for det. De danske kvinder er ikke en del af godtgørelsen i dette lovforslag. Vi kunne egentlig godt tænke os i Dansk Folkeparti, at danske kvinder også blev en del af det, og vi vil selvfølgelig under udvalgsarbejdet forsøge at få danske kvinder inkluderet i denne godtgørelsesordning. Det synes jeg egentlig bare tjener formålet.

Det hører selvfølgelig også til tiden, at man fra regeringens side og stats side gjorde det, fordi man troede, at man gjorde en god gerning. Mange af disse kvinder, der fik sat det op, var purunge piger på 13, 14, 15 år. Mange af dem var blevet udsat for tilnærmelser fra familiemedlemmer og blev gjort gravide, og man troede, at man beskyttede dem. Men det, disse kvinder oplevede, var jo et

dobbelt overgreb – overgrebet fra de nærmeste og overgrebet fra myndighederne. Og det er selvfølgelig dybt beklageligt.

Til sidst vil jeg egentlig også kritisere, at de to rapporter, der er udarbejdet af fire eksperter, endnu ikke er blevet offentliggjort. Ekspertudvalget kunne ikke blive enige, så vidt jeg har forstået, så der er udgivet to, og dem vil vi jo meget gerne kunne læse, inden vi træffer beslutning om denne sag. Derfor skal jeg egentlig bare opfordre regeringen og ministeren til at udsætte anden- og tredjebehandlingen, indtil vi har fået disse rapporter, så vi kan diskutere indholdet af dem. Det synes jeg egentlig at ofrene har krav på.

I Dansk Folkeparti er vi interesserede i, at denne sag er så åben som overhovedet muligt. Det har været lidt svært at få adgang til alle oplysninger. Myndighederne har været meget påholdende, og det tjener ingen til ære, at det har været så modvilligt. Men hellere for sent end slet ikke, så derfor opfordrer jeg regeringen til at udskyde anden- og tredjebehandlingen, indtil vi har fået set rapporterne. Tak for ordet.

Kl. 11:25

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Jeg venter lige et øjeblik og kigger op på vores tolke.

Den første korte bemærkning går til hr. Thomas Rohden fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:25

Thomas Rohden (RV):

Tak for ordet. Jeg må sige, at jeg synes, det var en meget ærgerlig tale fra ordførerens side. Vi står her og taler om et utrolig vigtigt emne, og så skal der sådan gå lidt partipolitiske drillerier i den. Jeg tror også godt, at ordføreren selv ved, at den undskyldning, der er givet, jo ikke er givet på vegne af formanden for Socialdemokratiet; den er givet på vegne af Danmarks statsminister. Det er netop ikke partier, der undskylder den her sag; det er den danske stat, der har gjort det.

Der er jo ingen som helst tvivl om, at vi i Radikale Venstre tager ansvaret på os i den her sag. Det er jo også derfor, at vi er en del af den aftale, der nu skal sikre en økonomisk godtgørelse i den her sag. Men at køre partipolitik på det her synes jeg ærlig talt er for lavt.

Kl. 11:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:26

Alex Ahrendtsen (DF):

Jeg kan egentlig godt forstå, at hr. Thomas Rohden på vegne af Radikale Venstre føler sig ramt. For Radikale Venstre har jo et stort ansvar for den kolonihæretankgang, der blev lagt for dagen, da disse grønlandske kvinder blev udsat for det her. Og det ville jo klæde Radikale Venstre at tage ansvaret på sig, sådan som Socialdemokratiet har gjort det. Det har man ikke gjort hidtil. Det er første gang, at jeg hører ordføreren bare tilnærmelsesvis erkende sit enorme ansvar for det, der skete, fordi man sad i regering. Vi har brug for, at man erkender sin skyld, også Radikale Venstre. Det tror jeg mange af ofrene ville blive glade for.

Kl. 11:27

Formanden (Søren Gade):

Hr. Thomas Rohden.

Kl. 11:27

Thomas Rohden (RV):

Men det er der jo ingen tvivl om. Det er der jo overhovedet ingen tvivl om, og jeg synes, det er så ufint at så tvivl om det spørgsmål.

Radikale Venstre er en del af en aftale nu, hvor vi giver godtgørelse til de her kvinder – en aftale, som Dansk Folkeparti ikke er en del af. Jeg synes, at det meget godt viser, hvem der egentlig er klar til at tage ansvar i den her sag og sikre bare en lille smule retfærdighed i en meget, meget tragisk fortælling.

Kl. 11:29

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 11:29

Alex Ahrendtsen (DF):

Jamen jeg venter jo så på, at der kommer en officiel erklæring fra Radikale Venstre nu, hvor ordføreren har tilkendegivet, at man erkender sit ansvar. Det vil jeg se frem til, og det vil klæde Radikale Venstre, at man undsiger sin egen kolonihæretankegang. Det tror jeg også ofrene vil blive glade for. Tak for det.

Kl. 11:27

Kl. 11:27

Kl. 11:27

Formanden (Søren Gade):

Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til ordføreren. Jeg havde forud for dagen i dag forberedt mig på, at jeg ville se, om jeg ikke kunne få et svar fra Dansk Folkeparti på, hvad årsagen er til, at man ikke i december måned gik med i den stemmeaftale, som alle andre i Folketinget står bag. Nu har ordføreren leveret sin ordførertale, og vi ved ikke engang, hvordan Dansk Folkeparti stiller sig i dag. Ordføreren siger ikke engang, at de går mod lovforslaget her. Det er, som om man bare skubber et eller andet, og så prøver man at skyde efter andre.

Så nu vil jeg spørge ordføreren som det ene: Hvad er årsagen til, at Dansk Folkeparti ikke går med i den meget brede politiske aftale? Og som det andet: Hvad er årsagen til, at ordføreren i dag ikke siger, om man støtter lovforslaget eller ej? Tak.

Kl. 11:28

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 11:28

Alex Ahrendtsen (DF):

Det er et fair spørgsmål. Vi ønskede jo, at de danske kvinder også blev en del af denne godtgørelsesordning. Det har man ikke villet imødekomme. Det har vi så en chance for i forbindelse med udvalgsbehandlingen at få fulgt op på, og derefter, under udvalgsbehandlingen, tager vi så stilling til, om vi stemmer ja eller nej, på baggrund af den diskussion.

Kl. 11:28

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 11:29

Flemming Møller Mortensen (S):

Men det er jo fuldstændig grotesk. Der ligger en stemmeaftale, og der ligger et notat, som siger, hvad det her lovforslag og aftalen handler om. Den handler om grønlandske kvinder og ikke om danske kvinder. Så hvad er årsagen til, at man ikke går med i aftalen, som ligger i forhold til de grønlandske kvinder? Og svar mig, hr. Alex Ahrendtsen: Hvad er svaret i dag? Dansk Folkeparti skal ikke bare kunne skyde den her. Ordføreren taler om at tage ansvar, og at man skal give en form for ro i sindet til grønlandske kvinder. Dansk Folkeparti bidrager ikke med noget som helst i en så alvorlig og kritisk sag.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Alex Ahrendtsen (DF):

Jeg synes, det er lidt utilstadeligt med den vrede, der bliver lagt for dagen. For de danske kvinder blev udsat for den samme behandling som de grønlandske, og jeg går ud fra, at vi alle er enige om, at uanset om man er grønlandsk kvinde eller dansk kvinde, var det en uacceptabel adfærd. Derfor ønsker vi jo, at man også tager hensyn til de danske kvinder, at man finder dem og giver dem mulighed for en godtgørelsesordning, og det påberåber vi os ret til at gøre til en del af udvalgsbehandlingen. Det er almindeligt parlamentarisk arbejde, hvorefter vi gør vores stilling op.

Kl. 11:30

Formanden (Søren Gade):

Så er det fru Naaja H. Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit.

Kl. 11:30

Naaja H. Nathanielsen (IA):

Tak, og tak for ordførerindlægget, som jeg kunne kommentere mange ting til, men jeg vil starte med blot at gøre opmærksom på, at der i ordførerindlægget henvises til, at de overgreb, der var, de spiraler, der blev opsat, skete, på grund af at man ville beskytte pigerne mod overgreb fra familiemedlemmer. Det synes jeg er en meget stærk forsimpning.

Det var et systematisk angreb fra den danske stat mod grønlandske piger, børn, og at sige, at det bare var, fordi der foregik incestuøse forhold, synes jeg er at forfladige det utrolig meget. Det er ikke det, det handler om, og de her piger havde ikke bedt om at få den spiral; de vidste det i mange tilfælde ikke, og det gjorde kvinderne heller ikke.

Så jeg synes, man fra ordførerens side lige bør præcisere, at det selvfølgelig ikke handler om, at alle grønlandske kvinder var blevet udsat for incest fra deres forældre eller familiemedlemmer.

Kl. 11:31

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 11:31

Alex Ahrendtsen (DF):

Nej, det er klart, og det synes jeg egentlig også jeg fik udtrykt, altså at det for *nogles* vedkommende skete. Jeg har talt med en del, ikke bare grønlandske, jeg har lyttet meget til beretninger, og de har været gribende, og så har jeg også lyttet til pensionerede læger, der var udstationeret på Grønland, og jeg har talt med sygeplejersker, som har berettet for mig, hvad der bl.a. skete deroppe.

Så jeg synes, jeg har gjort, hvad jeg kunne for at sætte mig ind i sagen. Det er jo sket for mange år siden, og derfor ærgrer det mig også, at vi ikke har fået de to rapporter, der allerede er klar, så vi kunne blive endnu klogere på, hvad der er sket. Det er desværre ikke tilfældet, og det er derfor, jeg anbefaler, at vi udsætter anden- og tredjebehandlingen, så vi kan få læst de rapporter, så vi kan få dem gjort til en del af debatten. Det synes jeg vi skylder ofrene, både de grønlandske og de danske kvinder.

Kl. 11:32

Formanden (Søren Gade):

Ønsker spørgeren et andet spørgsmål? Værsgo.

Kl. 11:32

Kl. 11:34

Naaja H. Nathanielsen (IA):

Jeg ønsker blot at kvittere for, at ordføreren nu siger, at han er fuldt bekendt med, at seksuelle overgreb mod børn i Grønland ikke var sædvane og blandt de fleste, og at den her praksis handler om noget andet. Så tak for det.

Kl. 11:32

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 11:32

Alex Ahrendtsen (DF):

Ja, nu lægger ordføreren mig ord i munden. Vi ved, at det skete, og vi ved også, at det sker i dag. Den tidligere børneombudsmand på Grønland, som har siddet i Folketinget, har jo gjort et stort arbejde for at afdække det.

Men det her handler jo om ofrene, både de grønlandske og de danske kvinder. Det her er en godtgørelsesordning for grønlandske kvinder, som jeg sagtens kan forstå at de skal have på vegne af de ting, som staten har haft ansvar for.

Kl. 11:33

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:33

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Jeg synes egentlig, at ordføreren står her og får det til at lyde, som om den godtgørelsesordning, vi diskuterer i dag, er sådan grebet ud af det blå. Den kommer jo på baggrund af en uvildig redegørelse, som redegør for, hvad der var sket i Grønland, og hvad der skete med grønlandske kvinder i Danmark. Det førte til en undskyldning fra vores statsminister på vegne af os alle sammen. Det førte til en stemmeaftale i december, som nu leder frem til det her konkrete lovforslag, som omhandler godtgørelsesordningen. Så det er jo ikke grebet ud af den blå luft. Det er jo noget, der har haft et forløb.

Jeg vil egentlig gerne spørge ordføreren, som tilsyneladende går meget op i – i hvert fald når han skal skændes med min kolleger hernede, hr. Thomas Rohden og hr. Flemming Møller Mortensen – at man kerer sig voldsomt om, hvad grønlandske kvinder tænker om positionerne fra partierne. Hvordan skal de grønlandske kvinder, der har været udsat for diskrimination, overgreb og krænkelse forstå Dansk Folkepartis position her?

Kl. 11:34

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:34

Alex Ahrendtsen (DF):

Jeg synes ikke, der er nogen, der skændes. Vi har en udveksling af synspunkter, og vi har en debat, som vi altid har. Så er der lidt uenighed. Nogle bliver mere ophidsede end andre, men der er ikke nogen, der skændes. Det har jeg da ikke oplevet.

Og så har jeg gjort rede for Dansk Folkepartis holdning i min ordførelse.

Kl. 11:34

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Trine Pertou Mach (EL):

Så svaret på mit spørgsmål om, hvordan grønlandske kvinder skal opfatte Dansk Folkepartis position, er, at det er, som er klassisk Dansk Folkeparti, at når nogle taler om de her mennesker, den her gruppe af mennesker, så skal vi hellere tale om nogle andre grupper af mennesker for at kunne tale om den første gruppe af mennesker. Det er meget klassisk Dansk Folkeparti.

Men signalet til de grønlandske kvinder, der har været udsat for overgreb, er altså, at hvis ikke også nogle andre grupper af kvinder, der har været udsat for overgreb, bliver en del af lovforslaget, så vil Dansk Folkeparti ikke støtte godtgørelsen til de grønlandske kvinder?

Kl. 11:34

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:34

Alex Ahrendtsen (DF):

Det er jo ikke et enten-eller. Det er jo ikke sort-hvidt, som Enhedslisten har for vane at gøre det. Det er jo et både-og. Der var både grønlandske kvinder, der blev udsat for det her overgreb, og danske kvinder, og det synes jeg egentlig er i orden at man fremfører. Jeg har svært ved at forstå, hvorfor Enhedslisten synes, at det er forkasteligt, at man også fremfører, at der var danske kvinder, der var udsat for overgreb. Enhedslistens ordfører sidder og ryster på hovedet, men det er jo rigtigt.

Kl. 11:35

Formanden (Søren Gade):

Hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre. Værsgo.

Kl. 11:35

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for ordet. Grunden til, at jeg rejser mig op, er den her påstand om, at danske og grønlandske kvinder blev behandlet ens. Det, den grundige redegørelse, som den her aftale bygger på, netop viser, er jo, at grønlandske kvinder systematisk blev behandlet anderledes, fordi de var grønlændere. Så kan der også være danske kvinder, der har været udsat for et eller andet, men det, som rapporten tydeligt viser, er, at netop grønlandske kvinder systematisk har fået en dårligere behandling og været udsat for de her overgreb, fordi de var grønlændere. Det er derfor, det er på sin plads juridisk og også menneskeligt at give den her undskyldning og den her anerkendelse. Det håber jeg ordføreren også kan sige her: at grønlandske kvinder er blevet behandlet anderledes end danske kvinder, fordi de var grønlændere, så der ikke er sået tvivl om det.

Kl. 11:36

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:36

Alex Ahrendtsen (DF):

Jamen det har vi jo slet ikke sået tvivl om. Det, vi egentlig bare ganske stilfærdigt har påpeget, er, at også danske kvinder blev udsat for overgreb fra myndighedernes side – ikke alle, men nogle – på grund af deres sociale status og på grund af deres familiære baggrund. Det synes jeg egentlig vi skylder sagen også at nævne og gøre noget ved. Dermed ikke sagt, at det kan ligestilles en til en med det, som grønlandske kvinder blev udsat for. Det er jo ret åbenlyst, men jeg har svært ved at forstå forargelsen over, at man også vil involvere danske kvinder, der var ofre for overgreb fra myndighedernes side. Det er meget svært for mig at forstå, at man bliver så vred over det.

Formanden (Søren Gade):

Ønsker spørgeren det andet spørgsmål? Værsgo.

Kl. 11:37

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg bliver ikke vred. Jeg synes bare, den måde, ordføreren fik det sagt på, fremstod uklar: som om de var blevet behandlet fuldstændig ens. Så jeg er glad for, at det bliver opklaret, at det netop er dokumenteret, at grønlandske kvinder systematisk blev udsat for de her overgreb, fordi de var grønlændere.

Kl. 11:37

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:37

Alex Ahrendtsen (DF):

Det ved vi jo. Det fremgår jo af beretningerne. Det fremgår af rapporterne. Det fremgår også af de vidneudsagn, vi har. Det kan ikke en til en sammenlignes. Det synes jeg egentlig er meget klart, men derfor skal vi da også tage hensyn til de danske ofre, der har været for myndighedernes overgreb, og jeg forstår ikke, at man ikke vil imødekomme det på en eller anden måde. Det er meget mærkværdigt. Et offer er et offer, og så er det ligegyldigt, hvilken etnicitet man har.

Kl. 11:37

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til hr. Carsten Bach fra Liberal Alliance.

Kl. 11:38

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for det, formand. Lovforslaget her er nok det mest alvorlige forslag, jeg personligt har skullet behandle i min tid i Folketinget, og måske gælder det faktisk for flere af os i Folketingssalen i dag. Det vedrører et meget følsomt kapitel i vores fælles historie Grønland og Danmark imellem. Først og fremmest handler det om de kvinder, der har oplevet indgreb i det mest personlige og grundlæggende i et menneskes liv, nemlig retten til selv at bestemme over egen krop. Det er omstændigheder, som for mig at se kalder på respekt og eftertænkning – respekt for de kvinder, der har levet med konsekvenserne, og for deres beretninger – men også en bevidsthed om det ansvar, vi har her i Folketinget, for at behandle spørgsmålet med den værdighed og alvor, det fortjener.

Kl. 11:38

Derfor er det også for mig at se positivt, at der er bred politisk opbakning til at etablere en godtgørelsesordning for de berørte kvinder. Ordningen skal nødvendigvis indrettes, så der fuldt ud tages hensyn til de meget særlige omstændigheder, der er tale om. Derfor giver det god mening, at der lægges op til en meget enkel ordning med lempelige dokumentationskrav, hvor manglende erindring om konkrete detaljer i de specifikke sager ikke i sig selv skal komme kvinderne til skade.

Der er dog en enkelt ting, der for mig i hvert fald ikke helt giver mening, og som jeg derfor gerne vil dvæle lidt ved. Det er ikke, fordi det ændrer Liberal Alliances opbakning til lovforslaget, men fordi jeg mener, at det fortjener en nærmere drøftelse. Ministeren redegjorde i går under den tekniske gennemgang i udvalget for, at der med lovforslaget her er en godtgørelse, som med ordningen kan modregnes i en eventuel tidligere eller senere tilkendt godtgørelse eller erstatning fra danske myndigheder for en antikonceptionshæn-

delse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i den omtalte periode. Et eller andet sted forstår jeg måske godt hensynet bag bestemmelsen og ønsket om at undgå en form for dobbeltkompensation. Jeg har stillet et spørgsmål via udvalget, som der desværre ikke er kommet svar på endnu. Men der kan efter min opfattelse være en principiel forskel mellem på den ene side den godtgørelse, som dette lovforslag etablerer som en anerkendelse for den uret, kvinderne har været udsat for, og på den anden side en egentlig erstatning for konkrete følger af et sundhedsfagligt indgreb. Den sondring synes jeg at vi skal være meget opmærksomme på i den her behandling. Efter den tekniske gennemgang, hvor jeg som sagt stillede et spørgsmål, har jeg desuden også noteret mig, at det er en problemstilling, som Advokatrådet har rejst i deres høringssvar. Her efterlyses der en klarere begrundelse for, hvorfor godtgørelsen efter ordningen skal modregnes i en tidligere eller senere erstatning, herunder også, hvorfor der ikke kan ydes både godtgørelse efter ordningen her og erstatning for eksempelvis følger af det sundhedsfaglige indgreb.

Jeg vil gerne understrege, at jeg rejser spørgsmålet i en, føler jeg i hvert fald selv, konstruktiv ånd. Intentionen med lovforslaget her er den rigtige, og det står Liberal Alliance fuldt og helt bag. Netop derfor mener jeg også, at vi under udvalgsbehandlingen bør kunne sikre os, at reglerne om modregning ikke utilsigtet kommer til at svække den anerkendelse, som selve godtgørelsesordningen også skal være en del af.

Helt overordnet her til slut handler den her sag om, at vi anerkender, at en række kvinder har været udsat for indgreb uden det nødvendige samtykke, og at vi forsøger at håndtere netop den del af spiralsagen og vores fælles fortid på en ordentlig og værdig måde. Det kan ingen økonomisk godtgørelse gøre ugjort, men den kan være et konkret udtryk for, at vi som samfund anerkender den uret, der er begået. På den baggrund støtter Liberal Alliance selvfølgelig forslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:43

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Carsten Bach fra Liberal Alliance. Jeg byder nu velkommen til hr. Morten E. G. Brautsch fra Moderaterne.

Kl. 11:43

(Ordfører)

Morten E.G. Brautsch (M):

Tak for ordet. Det lovforslag, vi behandler i dag, handler om at tage ansvar og om at anerkende en uret, som blev begået imod grønlandske kvinder og piger, mens Danmark havde ansvaret for sundhedsvæsenet i Grønland. Men det handler også om at tage ansvar for vores relationer i rigsfællesskabet, fordi vi lever i en tid, hvor det er vigtigere, end det har været meget længe, at stå sammen. Det drejer sig om kvinder, som fik opsat spiral eller på anden måde fik noget antikonception uden selv at have givet samtykke, og for nogle skete det, mens de var ganske unge. Det er svært at forestille sig et mere grundlæggende indgreb i et menneskes selvbestemmelse end at få frataget retten til at bestemme over egen krop og også over egen mulighed for at få børn.

Selv om vi ikke kan gøre fortiden om, kan vi tage ansvar for den. Det gjorde Danmark, da statsministeren på den danske regerings vegne gav kvinderne en officiel undskyldning, og med lovforslaget i dag følger vi det så op med handling. Kvinder, som er omfattet af ordningen, får mulighed for at få en skattefri godtgørelse på 300.000 kr., men for Moderaterne er det lige så vigtigt, hvordan ordningen bliver indrettet. Vi skal huske på, at det er hændelser, som ligger årtier tilbage, så det handler ikke om jura og paragraffer, men om at anerkende beretningen om og oplevelsen af, hvad kvinderne har været udsat for. Journaler kan være væk, dokumentation kan mangle, og nogle af kvinderne har måske fragmenterede erindringer om, hvad

der er sket. Derfor ville det også være urimeligt først at anerkende den uret, som de har været udsat for, og bagefter opstille diverse dokumentationskrav, som vil gøre det umuligt at få en godtgørelse. Så det gør vi heldigvis ikke; vi tager et ansvar.

Ordnningen bygger på nogle få og enkle krav. En egen troværdig beretning kan være tilstrækkelig til at sandsynliggøre hændelsen, og udgangspunktet er, at kvindens egne oplysninger lægges til grund. Det synes vi i Moderaterne både er rigtigt og rimeligt. Det gælder også, at godtgørelsen indrettes på en sådan måde, at kvinderne faktisk får glæde af den. Den er skattefri og skal ikke modregnes i eksempelvis kontanthjælp, boligstøtte eller ældrecheck og er som udgangspunkt beskyttet imod kreditorer. Det er vigtigt.

Det er ikke, fordi 300.000 kr. kan gøre en begået uret til noget godt, for ingen økonomisk godtgørelse kan give tabte år tilbage, den kan ikke fjerne fysiske eller psykiske men og kan ikke ændre en historie, som kvinderne har levet med, men det kan være et håndgribeligt udtryk for, at vi som samfund anerkender, at der er blevet begået en uret, og at vi i virkeligheden også tager det ud af det juridiske system og fjerner det fra sådan nogle langvarige juridiske slagsmål, hvor man skal kæmpe for at få anerkendelse af, hvad der er sket. Så er det også en påmindelse til os, der sidder i Folketinget i dag og træffer beslutninger, om betydningen af det enkelte menneskes værdighed, om retten til at bestemme over egen krop og også om det særlige ansvar, der følger med, når myndigheder og systemer har magt over det enkelte menneske. Det ansvar skal vi tage alvorligt, og derfor er jeg også glad for den meget brede politiske opbakning, der er til ordningen. Moderaterne støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:47

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ordføreren. Der er ingen anmodninger om korte bemærkninger, og vi går derfor videre til Det Konservative Folkepartis ordfører, og det er hr. Marcus Knuth. Værsgo.

Kl. 11:47

(Ordfører)

Marcus Knuth (KF):

Tak for ordet, formand. Lovforslaget, som vi behandler her i dag, omhandler en historisk uretfærdighed i Danmark og Grønlands fælles historie. Unge grønlandske piger og kvinder stod i en situation, hvor myndighederne havde magten og ansvaret, og hvor de selv ingen eller meget begrænsede muligheder havde for at sige fra. Det var et svigt, og det er et svigt, som den danske stat bærer ansvaret for. Vi kan ikke ændre fortiden, vi kan ikke gøre det, der er sket, om igen, og der er ikke nogen økonomisk godtgørelse, der kan fjerne konsekvenserne, som de mange piger og kvinder har levet med igennem et helt liv. Men vi kan tage ansvaret på os og gøre to ting: For det første kan vi erkende svigtet og sige undskyld, og det har Danmark gjort, og for det andet kan vi forsøge at give de berørte kvinder en konkret godtgørelse, og det er så det, vi gør med dette lovforslag.

Med ordningen får kvinder, der i perioden 1960-1991 blev udsat for antikonception, mulighed for at modtage en godtgørelse på 300.000 kr. Ud over det vil jeg ikke komme ind på de mange andre tekniske detaljer, som flere af mine kolleger allerede har været inde på her fra talerstolen.

For Det Konservative Folkeparti har det været vigtigt, at vi finder en ordentlig og værdig løsning på den her sag. Historien om forholdet mellem Danmark og Grønland rummer meget godt, men den rummer også konkrete eksempler på, at mennesker er blevet svigtet af de myndigheder, som burde have passet på dem. Når det er sket, skal vi have modet til at erkende det og tage ansvar. Jeg er også derfor meget glad for, at det er en meget, meget bred politisk opbakning, der er til den her aftale. Det er ikke hver dag, at næsten hele Folketinget kan stå sammen om en løsning. Det drejer sig om både

partier fra højre og venstre plus vores grønlandske og nordatlantiske repræsentanter her i Folketinget. Det er vigtigt. Aftalen er resultatet af en lang og grundig proces og en omfattende dialog om, hvordan vi bedst muligt giver pigerne og kvinderne den anerkendelse, som de fortjener. Det er mit håb, at undskyldningen og denne godtgørelse kan være med til at tage ansvar for fortiden, så vi forhåbentlig kan se fremad i fællesskab. På den baggrund støtter Det Konservative Folkeparti lovforslaget.

Kl. 11:49

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til hr. Marcus Knuth. Der er ingen anmodninger om korte bemærkninger, og vi går derfor videre i talerrækken til Enhedslistens ordfører, som er fru Trine Pertou Mach. Værsgo.

Kl. 11:49

(Ordfører)

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Lovforslaget om etableringen af en godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen i Grønland i perioden 1960-1991 er en udmøntning af den politiske aftale, som tilbage i december sidste år, helt præcist den 10. december 2025, blev indgået af den daværende SVM-regering og et bredt flertal i Folketinget, herunder os i Enhedslisten. I virkeligheden er det en meget passende symbolik. Den 10. december er som bekendt FN's menneskerettighedsdag, og den første artikel i erklæringen om menneskerettigheder stadfæster ganske klart, at alle mennesker er født frie og lige og med samme menneskelige værdighed og rettigheder. Selve kernen i menneskerettighederne – det, at mennesker er født lige og frie – betyder, at man skal kunne leve et liv uden diskrimination, fordi man tilhører en bestemt gruppe eller man bliver udsat til at skulle diskrimineres. Og antikonceptionssagen er jo på mange måder et stærkt symbol i den sammenhæng. Piger og kvinder blev svigtet, udsat for systematisk forskelsbehandling, fordi de er grønlændere. Derfor handler den om noget af det mest fundamentale, som også andre ordførere har været inde på, nemlig menneskets ret til at kunne bestemme over sin egen krop. Det er et mørkt kapitel i Danmark og Grønlands fælles historie og et kapitel, der har haft store konsekvenser for de berørte grønlandske kvinder.

Som formanden for naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen, sagde i sin nytårstale:

»Vores forhold til Danmark er også en del af vores fælles fremtid. Det er et langt fællesskab, fyldt med både gode og svære kapitler. I 2025 fik kvinderne, der blev udsat for ufrivillige spiralindgreb, den undskyldning, de har ventet på i alt for mange år.«

Og i dag – endelig, langt om længe – skal vi her i Folketinget tage stilling til den individuelle godtgørelsesordning for grønlandske kvinder, som har fået antikonception uden samtykke og viden herom.

En godtgørelse kan ikke, som andre ordførere også har været inde på, tage det gjorte væk. Den kan ikke viske historien og fortiden ud. Men det er en markering og erkendelse af en uretfærdighed, som medfører et ansvar for at kompensere oven i den centrale undskyldning, som statsministeren gav på vegne af os alle sammen sidste år. Hvis vores lande, Grønland og Danmark, og hvis vores relation skal kunne dele fremtid på den ene eller den anden måde, er det afgørende, at vi tager livtag med den mørke fortid. Og i mine øjne er det helt afgørende, når vi taler om, forholder os til og forhandler en godtgørelsesordning for den systematiske diskrimination, at vi så også anerkender den historiske og kulturelle kontekst i Danmark – en kontekst, som er, at Danmark var en kolonial stat, og at det oprindelige folk blev udsat for systematiske svigt og forskelsbehandling, netop fordi de tilhører det folk.

Jeg er helt enig i nogle af de høringssvar, der er kommet ind, hvor bl.a. Stenbroens Jurister skriver, at de anbefaler, at man indar-

bejder en eksPLICIT henvisning til Danmarks internationale forpligtelser i lovbemærkningerne. Vores ageren som Danmark i fortiden vil, om vi vil det eller ej, blive vurderet på en international målestok, og det er på sin plads at sætte fortidens overgreb og krænkelse af grønlandske kvinders ret til selv at bestemme over egen krop ind i rammen af internationale forpligtelser og konventioner.

Når vi nu skal udmønte den aftale, er det vigtigt, som andre af høringssvarene beskriver, at vi får skabt en så tilgængelig, gennemsigtig og værdig ansøgningsproces som muligt for de berørte kvinder. Vi har et par bemærkninger, som vi i Enhedslisten finder vigtige i den sammenhæng. For det første er der det med ansøgningsfristen den 1. juni 2028. Der er flere høringssvar, der påpeger det betænkelige i at have en frist med det, man vil kunne betragte som en kort frist. Og jeg er egentlig enig i, at det bør genbesøges, også fordi det ikke står mig helt klart, hvad det velbegrundede er ved at lægge en dato, hvor den ligger. I princippet kunne man argumentere for, at fristen skulle være ubegrænset. For det andet kan det med fordel pindes ud, hvordan det sikres, at Patienterstatningen er klædt fagligt godt nok på til at navigere i at håndtere kulturelle forhold, magtforhold, sprogbarrierer og det faktum, at de begivenheder, som de berørte kvinder skal redegøre for, ligger mange, mange år tilbage og i øvrigt kan være og vil være belagt med stor skam, traumer og fortrængninger. Det samme gælder også for rammer omkring det rejsehold, der skal rejse rundt i Grønland. Hvordan sammensættes det, hvilke kompetencer og ressourcer skal det have, osv.? Endelig påpeger Sex & Samfund blandt mange gode ting i deres høringssvar, at der også bør ske en målrettet indsats i Danmark over for herboende grønlandske kvinder. Det er vi enige i fra Enhedslistens side. Endelig vil jeg sige, at det med at få en administrativ klageadgang vil være vigtigt, hvis man skulle få et afslag.

Afslutningsvis vil jeg understrege vigtigheden af, at de her beviskrav, tilvejebringelsen af dem og fortolkningen af dem klart afspejler det faktum, at hændelserne fandt sted for mange, mange år siden, og at de pågældende kvinder for manges vedkommende var ganske, ganske unge. Vi støtter lovforslaget og ser frem til udvalgsbehandlingen.

Kl. 11:55

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak for det. Der er ingen anmodninger om korte bemærkninger, så går vi videre i ordførerrækken, og det er nu Danmarksdemokraterne ved hr. Mads Fuglede. Velkommen.

Kl. 11:55

(Ordfører)

Mads Fuglede (DD):

Tak. Spiralsagen er en forståelig kilde til stor sorg og vrede. Det er et mørkt kapitel i vores lange fælles historie, og vi er meget bevidste om, at intet, vi gør og siger her, jo kan fjerne den plet, der er på vores fælles historie. Men vi fokuserer alligevel på den på en facon, så vi prøver at lære af den. Konsekvenserne for de berørte grønlandske kvinder er noget, vi må tage på os som nation, og vi står i Danmarksdemokraterne selvfølgelig til fulde inde for aftalen om en godtgørelsesordning for de grønlandske kvinder, der har været omfattet af det svigt og den forskelsbehandling, som de har været udsat for, alene fordi de er grønlændere.

Godtgørelsesordningen er et historisk skridt i udviklingen af forholdet mellem Danmark og Grønland, og der ligger i Nuuk to rapporter om, om den danske stat gjorde sig skyldig i folkedrab og andre overtrædelser af folkeretten, og jeg havde ønsket, at de rapporter kunne have været tilgængelige for os alle, inden vi satte den nødvendige proces, som vi har påbegyndt i dag, i gang. Jeg er enig i den kritik, som bl.a. professor Frederik Waage har rejst, men bakker ikke desto mindre op om aftalen.

Det er jo en aftale, der er flere ting på en og samme tid. Det er en smertelig realitet og samtidig også et symbol på den måde, som Danmark har behandlet Grønland på. Derfor er der interesse internt i rigsfællesskabet, men jo også i Washington og andre steder, og af den grund synes jeg, at det ville have været på sin plads, hvis rapporternes dissens og al den viden, der ligger heri, havde været en del af bagtæppet for den samtale, vi skal have om den proces, vi sætter gang i i dag. Men ikke desto mindre er det en meget vigtig proces, vi har sat gang i nu i dag. Tak for ordet.

Kl. 11:57

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Selv tak. Der er ingen anmodninger om korte bemærkninger, og vi bevæger os så videre i ordførerrækken til Det Radikale Venstres ordfører, og det er hr. Thomas Rohden. Værsgo.

Kl. 11:58

(Ordfører)

Thomas Rohden (RV):

Tak. Nogle sår er så store, at arrene aldrig rigtig forsvinder, og nogle gerninger er så frygtelige, at de aldrig kan glemmes. Antikonceptionssagen, hvor grønlandske kvinder og piger i alderen helt ned til 12 år fik opsat spiraler og indsat p-stave mod deres vilje, er et eksempel på netop det. Men ligesom salven kan hjælpe med at få såret til at hele, kan en officiel undskyldning og en økonomisk godtgørelse være med til at sætte et vigtigt punktum for det overgreb, som mange grønlandske kvinder og piger har oplevet. Derfor gav Danmarks statsminister på vegne af Danmark en undskyldning til kvinderne sidste år, og i december sidste år indgik også et bredt flertal i Folketinget en politisk aftale om etablering af en godtgørelsesordning for kvinderne. Og med Folketingets behandling af sagen her kan vi nu være med til at sætte et punktum for et frygteligt kapitel i mange grønlandske kvinders liv – et kapitel, som aldrig burde være skrevet.

Antikonceptionssagen handler også om mere end spiraler, prævention og de konkrete kvinder, der har været en del af selve sagen. Den handler også om noget mere overordnet, nemlig om et enormt tillidsbrud mellem Grønland og Danmark. Det tillidsbrud kan vi fra dansk side aldrig få til at forsvinde, men vi kan igennem vores handlinger vise, at vi har lært af fortidens mørke fejl, og vi kan kæmpe for, at rigsfællesskabet viser respekt og forståelse for de folk, der er en del af vores rige. Og mens godtgørelsen aldrig kommer til at fjerne konsekvenserne af handlingerne i antikonceptionssagen, kan undskyldningen og den økonomiske godtgørelse være med til at give en anerkendelse af, at det, der skete, var forkert – en anerkendelse af, at det, der skete, er en uret, som Danmark har ansvaret for.

Ud over det principielle i sagen noterer jeg mig også en stor interesse for det praktiske aspekt af lovforslaget under selve udvalgsbehandlingen. Jeg ser det som en bunden opgave, at vi sikrer, at muligheden for godtgørelse efter lovbehandlingen bliver fulgt helt til dørs, så der ikke opstår sociale eller geografiske uligheder, i forbindelse med hvem der bliver oplyst om og hjulpet til at ansøge om godtgørelsen. Det er et fokus, jeg ved vi er mange i salen her der deler, og jeg vil være med til at følge op på det, for det er selvfølgelig helt centralt, at vi sørger for at få skabt en ordning, der tager højde for, at alle de kvinder, der har været en del af antikonceptionssagen, får mulighed for at få godtgørelse.

Kl. 12:01

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ordføreren. Der er ingen anmodninger om korte bemærkninger, og vi går derfor videre i ordførerrækken. Alternativet har meddelt, at man ikke kan stille med en ordfører. Derfor går vi videre til fru Naaja H. Nathanielsen fra IA. Værsgo.

(Ordfører)

Naaja H. Nathanielsen (IA):

Tak. I dagblade og offentlige dokumenter fra 1960'erne og 1970'erne kan man finde omtaler af grønlandske familier og grønlandske kvinder som primitive og rene børneproducenter. Et sted står det anført, citat start, at pigerne har det med at bolle, som vi andre har det med at gå på lokum, citat slut. Sådan blev grønlandske kvinder og piger omtalt, og de ord giver indblik i det menneskesyn, som var med til at danne grundlag for antikonceptionssagen. Det var et menneskesyn, hvor grønlandske piger og kvinder blev betragtet som promiskuøse og uansvarlige, nogle, der måtte forvaltes. Under det menneskesyn måtte pigernes og kvindernes ret til egen krop vige for statens befolkningspolitik og økonomiske interesser.

Antikonceptionskampagnen blev igangsat efter kolonitiden, men tankegangen har sit klare afsæt i den. Af dem, der ønsker at retfærdiggøre eller forklare kampagnen, får vi ofte at vide, at tiltaget skete i den bedste mening, at kampagnen blev igangsat for at beskytte kvinder og børn. Ifølge en tidligere grønlandsminister var det ligefrem noget af det bedste, der er sket for Grønland. Vi må jo forstå, at det var en anden tid, at virkeligheden og levevilkårene var uforsvarlige, og at noget måtte gøres. Det kan man jo mene, og det kan man jo pege på. Der er ikke tvivl om, at flere kvinder tilvalgte antikonception af egen fri vilje, sådan som det burde være. Men en høj fødselsrate eller fattigdom kan ikke forsvare, at staten traf beslutning om at begrænse fødselsraten ved at udsætte grønlandske piger og kvinder for et indgreb mod deres vilje eller mod deres vidende og da slet ikke i 1960'erne og fremefter, hvor der eksisterede en bred international anerkendelse af menneskets individuelle rettigheder.

Desværre står den her sag ikke alene. Andre eksempler tæller eksperimentbørnene, de juridisk faderløse, politikkens om fødestedskriteriet og de ulovligt bortadopterede. Tilsammen tegnes der et billede af en stat, der diskriminerede grønlændere og forvoldte psykisk og fysisk skade. Det, der skete, er uundskyldeligt, men at noget er uundskyldeligt, fritager ikke de ansvarlige for ansvar, og med den officielle undskyldning tog regeringen derfor et nødvendigt og længe ventet skridt. Det krævede vedholdenhed at nå dertil, og der skal først og fremmest fra vores side lyde en tak til kvinderne for at insistere på retfærdighed. Samtidig skal der lyde en tak til samtlige partier, der var en del af den politiske aftale, og til regeringen for at have fremsat lovforslaget og tage ansvar for de krænkelser, pigerne og kvinderne var udsat for. Qujanaq. [Tak.]

En godtgørelse på 300.000 kr. kan aldrig give kvinderne det tabte tilbage, men det er en konkret anerkendelse af det tab, de har været udsat for. Det er vigtigt for IA, at lovforslaget bliver behandlet grundigt. Vi mener, at flere elementer i lovforslaget er uklare eller uhensigtsmæssige, og jeg har derfor stillet en række spørgsmål til forslaget. Bl.a. er der eksempler på kvinder, der flere gange har fået opsat spiral uden samtykke. Det er vores opfattelse, at hver opsættelse uden samtykke er en selvstændig krænkelse. Vi mener derfor, at der bør ydes en godtgørelse for hver enkelt krænkelse, sådan som det også er tilfældet i den grønlandske pendantordning, over for disse kvinder. Vi mener desuden, at der bør være en mulighed for dispensation fra ansøgningsfristen i 2028, og at kvinder, der får afslag på godtgørelse, skal have en administrativ klageadgang, så de ikke bare henvises til domstolene.

Sagen hænger tæt sammen med Danmarks internationale forpligtelser, og vi ser derfor en lige linje mellem statens undskyldning og relationen til de internationale forpligtelser og finder derfor, at det er vigtigt, at eventuelle brud på menneskerettighederne ikke forties, men fuldt afdækkes. Lovforslaget er for os at se derfor en del af et bredere opgør med de historiske uretfærdigheder, som grønlændere har været udsat for. Vi vil ikke længere acceptere forskelsbehandling. Vi gør krav på at blive behandlet ligeværdigt, og vi gør krav

Kl. 12:01

på vores ret til selvbestemmelse og vores plads ved bordet. Vi er nødt til at få ryddet op i skeletterne i skabet sammen. Kun på den måde kan vi bygge en stærkere og mere ligeværdig relation mellem landene. Med de ord støtter IA som udgangspunkt lovforslaget og ser frem til den videre udvalgsbehandling, herunder ønsker til de ændringer, vi har fremsat. Tak.

Kl. 12:06

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ordføreren. Der er en anmodning om en kort bemærkning fra hr. Marcus Knuth.

Kl. 12:06

Marcus Knuth (KF):

Det er egentlig bare en enkelt kommentar, der ikke kræver opfølgning. Jeg vil bare takke ordføreren og ordførerens parti for jeres engagement og jeres ønske om at lave en aftale. Det er ikke noget, der kan rette op på fortiden, men det er det bedste, vi kan gøre nu, og det kan vi takket være jeres engagement. Så tak for det.

Kl. 12:06

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Taleren.

Kl. 12:06

Naaja H. Nathanielsen (IA):

Jeg kvitterer også med en tak for det. Den anerkendelse og den villighed til at se fortiden i øjnene er meget, meget værdsat fra vores side, og det er noget, vi har ventet længe på. Vi kan hurtigt få det til at handle om os, men det handler også om de kvinder og piger, der har været udsat for det, og jeg ved, de bider mærke i det her.

Kl. 12:06

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Så siger vi tak til fru Naaja H. Nathanielsen og giver ordet til den næste ordfører, som er hr. Qarsoq Høegh-Dam fra partiet Nalaraq. Værsgo.

Kl. 12:07

(Ordfører)

Qarsoq Høegh-Dam (N):

[Grønlandsk transskription og oversættelse til dansk er under udarbejdelse]

Kl. 12:12

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ordføreren. Der er ingen indtegnet til korte bemærkninger. Der er heller ingen privatister eller folk uden for grupperne, der har anmodet om ordet. Så vi siger tak og giver nu ordet til sundhedsministeren. Værsgo.

Kl. 12:12

Sundhedsministeren (Ida Auken):

Tak, formand, og tak til ordførerne for jeres bemærkninger. I dag er en vigtig dag, for i dag tager vi et længe ventet skridt – et skridt, der er rigtigt og nødvendigt. Det gælder i særdeleshed for de kvinder, der er berørt af antikonceptionssagen, men også for deres familier og for Grønland. I 2022 satte Danmark og Grønland i fællesskab en uvildig udredning af antikonceptionssagen i gang. Det var afgørende, at vi fik belyst sagen, så vi kan lære af fortiden og tage hånd om de berørte kvinder. Den uvildige udredning tegnede et tydeligt billede af uretfærdighed og svigt.

Som kvinde og som mor kan jeg ikke andet end at blive dybt berørt af de beretninger, som udredningen har bragt frem i lyset. Kvindernes og pigernes beretninger er fortællinger om tydelig smerte. Det er en smerte, som kvinderne har båret med sig hele livet, en

smerte, som kvinderne fortsat mærker hver eneste dag. Den uret, der blev begået mod kvinderne, og det svigt, de oplevede fra samfundet, skulle aldrig have været sket. Vi kan ikke ændre på det, der er sket, men vi kan tage ansvaret på os og tage bedst muligt hånd om kvinderne. Derfor gav statsministeren på vegne af Danmark en undskyldning til kvinderne sidste år. I december sidste år indgik også et bredt flertal i Folketinget en politisk aftale om etablering af en godtgørelsesordning til kvinderne, og jeg er ligesom flere af ordførerne meget, meget glad for, at der i Folketinget er så bred en opbakning til godtgørelsesordningen. Opbakningen viser en udstrakt solidaritet med de grønlandske kvinder og med hele Grønland.

Vi kan ikke ændre fortiden, men vi kan anerkende de svigt, som kvinderne har været udsat for, og det gør vi i dag. Vi lukker ikke længere øjnene; vi tager ansvaret på os. Med lovforslaget etablerer vi en godtgørelsesordning, der skal give mulighed for økonomisk godtgørelse til de berørte kvinder. Godtgørelsesordningen vil omfatte opsætning af spiral, injektion med Depo-Provera og indsættelse af p-stav. Kvinderne har kunnet indsende ansøgning om godtgørelse til Patienterstatningen fra den 1. juli 2026, og de vil fortsat kunne indsende ansøgninger frem til den 1. september 2028. Når lovforslaget er trådt i kraft, vil Patienterstatningen behandle ansøgningerne. Regeringen har fundet det vigtigt, at vi laver en ordning med få og enkle krav. Ellers kan vi risikere, at mange af de berørte kvinder vil få meget svært ved at få anerkendt deres berettigede krav, og det er helt afgørende, at vi sørger for, at alle de berørte kvinder rent faktisk kan få godtgørelse. Ingen skal udelukkes på grund af dokumentationskrav, der er umulige at opfylde. Vi lægger derfor op til en model, som har enkle betingelser for kvinderne, og som samtidig vil kunne administreres i praksis.

Det er en model, hvor tre betingelser skal være opfyldt. For det første skal kvinden have været bosiddende i Grønland på et tidspunkt i perioden frem til og med 1991. Det er frem til den periode, hvor Grønland selv overtog sundhedsvæsenet, og det er altså den periode, hvor Danmark havde ansvaret. For det andet skal kvinden på tro og love erklære efter bedste erindring at have fået antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991. For det tredje skal antikonceptionshændelsen være sandsynliggjort. Kvinder vil kunne sandsynliggøre antikonceptionshændelsen ved f.eks. en troværdig beretning. Kvinden vil også kunne sandsynliggøre hændelsen på anden vis, og hun vil derfor have mulighed for at vedlægge eventuelt relevant materiale. Der er dog ikke tale om dokumentationskrav, da det vurderes umuligt for en stor del af kvinderne at fremskaffe dokumentation. Patienterstatningen vil skulle foretage en konkret helhedsvurdering af, om alle kriterier er opfyldt. Patienterstatningen vil dog som udgangspunkt skulle lægge kvindernes oplysninger i ansøgningsskemaet til grund.

Kl. 12:17

Godtgørelsesbeløbet vil være 300.000 kr. pr. kvinde uanset antikonceptionsmiddel og antal hændelser, men det er vigtigt, at kvinderne rent faktisk får godtgørelsen at mærke, og at den ikke bare eksisterer på papiret. Vi lægger derfor også op til at beskytte godtgørelsen på flere måder. Vi lægger for det første op til, at godtgørelsesbeløbet gøres skattefrit, og der skal for det andet heller ikke kunne foretages fradrag i offentlige forsørgelsesydelse og andre offentlige sociale ydelser ved udbetaling af godtgørelsen. Kvinderne skal med andre ord ikke trækkes i f.eks. kontanthjælp, boligstøtte eller ældrecheck. Samtidig vil godtgørelsen som udgangspunkt heller ikke kunne gøres til genstand for retsforfølgning, f.eks. udlæg i fogedretten. Grønland har som bekendt etableret deres egen godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke fra 1992 og frem, og det vil sige, efter Grønland hjemtog størstedelen af sundhedsområdet.

Det er vigtigt, at de kvinder, som får udbetalt godtgørelse efter den ordning, også får deres godtgørelse beskyttet. Det foreslås der-

for, at godtgørelser udbetalt efter den grønlandske ordning underlægges samme beskyttelse som en godtgørelse udbetalt efter dette lovforslag. En udbetalt godtgørelse vil ikke hindre kvinden i at kunne blive tilkendt en erstatning, som måtte ligge ud over de 300.000 kr., som kvinden allerede har modtaget i godtgørelse. Som bekendt har flere kvinder stævnet det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium for de antikonceptionshændelser, som de har været udsat for. Det er vigtigt, at disse kvinder kan få afsluttet deres sag på en nem og ordentlig måde. Disse kvinder skal ikke igennem tunge administrative processer for at få den godtgørelse, de er berettiget til. Vi lægger derfor med lovforslaget op til, at Sundheds- og Kirkeministeriet skal kunne indgå forlig i den verserende retssag, som er anlagt før lovforslagets fremsættelse. Forliget vil kunne indgås på vilkår, der svarer til bestemmelserne i loven.

Det glæder mig, at vi i dag er tættere på at gøre det muligt for kvinderne at modtage godtgørelse. Det har været vigtigt for mig og for regeringen at fremsætte dette lovforslag inden sommerferien, så vi sikrer, at godtgørelsesordningen kan træde i kraft hurtigst muligt og uden unødigt forsinkelse. Jeg ved også, at Mariane Paviassen Jensen, naalakkersuisoq for børn, unge, justitsområdet og ligestilling i Grønland, sætter stor pris på, at vi i regeringen har kastet os over det som noget af det første. Jeg ser frem til den videre behandling af lovforslaget og står selvfølgelig til rådighed for besvarelse af spørgsmål. Tak for ordet.

Kl. 12:20

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Tak til ministeren. Der er ingen indtegnet til spørgsmål.

Således er der ikke flere, der har bedt om ordet, og jeg betragter dermed forhandlingen som afsluttet.

Jeg vil foreslå, at lovforslaget henvises til Grønlandsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget, og tak for det.

Kl. 12:20

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Morten Messerschmidt):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes torsdag den 20. august 2026, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside og skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 12:20).